

סדר דין פלילי(סד"פ)- ינון היימן

דוגמא לעתירה מנהלית

בג"צ משה פוזאילוב נ' המדינה- הבחור משה היה פקד במשטרה, קצין מחשוב, היה לו חדר מעפן והבטיחות לו שיקדמו אותו בתפקיד- רפ"ק במחוז אחר. אך לפני שעמד לעבור אמרו לו שעד שהוא לא מביא מחליף לתחנה עם חצי מהאיכויות שלו לא נותנים לו לעזוב. משה נשאר והמפקד שלו התקדם בתפקיד, מהרגע שהגיע מפקד חדש, משה לא בא לו טוב בעין ולכן הוא הוציא את משה מהחדר שלו, עשה מחדרו מחסן ואת משה שם בשולחן בכניסה ליד עציץ, הוא הרגיש מושפל. משה בא למשרד של העו"ד ורצה לטפל בבית הדין לעבודה, לבסוף התביעה הוגשה לבג"צ מפני שלשוטר או חייל אסור לשבות מפני שהוא נמצא בסטאטוס ואין יחס עובד מעביד, ולכן נגיש עתיר לבג"צ לפי מספר הבג"צ ניתן להבין שעד אז הוגשו 10,000 עתירות לשם). אחרי שסיפר את הסיפור לעו"ד נאמר לו בשיש בעיה בתיק- אנחנו יודעים שהוא הולך להפסיד מפני שאנחנו מכירים תקדימים ומבינים את דרכי ההתנהלות, לבג"צ אין זמן להתעסק עם "כל שטות"- זה לא בסמכותנו. האם ליידע את הלקוח בכך או לא? חייבים להגיד לו ולא רק זה אנחנו גם הנחתים אותו במסמך שיידענו אותו בכך ואף נביא לו פס"ד שלפיהם אנחנו חושבים כך ומחתימים אותו על כך. משה החליט שלמרות זה הוא עדיין רוצה ללכת על זה לשלם את אגרת בית המשפט 10,000 ש"ח ולהמשיך בתביעה. אנחנו נעלה לו את השכר טרחה, במידי! אנחנו נגיש את התביעה נגד מס' אנשים- השר לביטחון הפנים, מפכ"ל המשטרה, משטרת ישראל. כמובן שביהמ"ש החליט: שלא ראינו כי יש בידינו עילה להתערב- העתירה נדחית. ניתן לראות כי במשפטים מה שיפה זה שגם שדוחים לך בקשה זה תמיד בשפה מאוד גבוה ומנומסת אשר אינה משאירה טעם רע.

פס"ד חיים שובל נ' מ"י- בחור שדרס מישהו אך המצלמות צילמו את המהלך.

רשלנות לפי המרצה- "שאדם חוצה את הכביש ואנחנו ראינו אותה עומד לעשות את זה, ולא הספקנו לבלום. רשלנות זה שהאדם הסביר היה צריך לראות אותו הרבה לפני וכן היה מצליח לבלום".

משפט פלילי רף הוכחה – מעבר לכל ספק סביר

דיני ראיות= איך מוכיחים.

סד"פ= הפרוצדורות, טכניות.

סדר דין פלילי – חקיקה ומהות ההליך הפלילי

נגיד מצאנו גופה, הודיעו למשטרה והיא כמובן חוקרת, המשטרה בעומס רב, אין מספיק שוטרים לכך ולכן התהליך נמשך זמן רב אשר לבסוף "שמחק" לטובת הסנגור. יש 2 סוגים של תיקים- קלים יותר לרבות תיקי התעבורה מי שמגיב את כתב האישום זה בד"כ המשטרה, אשר גם חוקרת ובודקת וגם מגישה כתבי אישום, זה מהווה אלמנט בעייתי. תיקים גדולים המשטרה ממליצה (לא מחייב) לפרקליטות האם להגיש כתב אישום או לא. המשטרה בעצם מעבירה תיק לפרקליטות ואז היא יכולה לעשות מס' דברים: להגיש כתב אישום או לשלוח את התיק חזרה למען חקירה או פשוט לא להגיש כתב אישום. הפרקליטות החליטה להגיש כתב אישום, ואז יש "הקראה", בעבר השופט היה ממש מקריא את כתב האישום אך כיום זה השתנה והוא שואל את הסנגור אם הלקוח שלו יודע על מה הוא נאשם.

לפני הגשת כתב האישום- יש "מעצר ימים" או "מעצר עד תום ההליכים".

"מעצר ימים"- למספר ימים והוא לפני הגשת כתב האישום. נגיד תפסנו את מישהו ואנחנו מבינים שהוא כנראה בן אדם של סמים אנחנו עוצרים למספר ימים ע"מ למנוע ממנו להזהיר את חבריו, הוא מחכה מספר ימים ואז מחכה להגשת כתב האישום. מוגש כתב אישום ואז יש

"מעצר עד תום ההליכים".

מעצר זה יותר מבאס ממאסר כי התנאים במאסר הם יותר קשים, יש מדינה למשל קנדה יום מעצר = יום וחצי מאסר.

מעצר רגיל מנוקה מהמאסר אחרי זה, אך לא מעצר בית, לא מנקים בו.

לכאורה, ההליך המשפטי הפלילי צריך להיות מיום ליום, מקריאים את כתב האישום ואז יש ישר יש לגשת לפעול במקרה(אך בפועל זה לא קורה מסיבות רבות- למשל העו"ד לא יכול להיות כל יום בביהמ"ש למען אותו תיק). אחרי כתב האישום יש "טענות מקדמיות", כלומר, טענה שאני טוען בתחילת המשפט ואם היא מתקבלת לא צריך לדון בתיק כלל. למשל- טענת התיישנות שמתקבלת אין טעם לדון בה.

לכן טענות המקדמיות יש צורך לדון בתחילת הדין.

ואז יש את תשובות הנאשם- או מודה או כופר או יש לי אליבי, או מודה בחלק מהדברים.

ואז מגיע "פרשת התביעה" היא מביאה את כל הראיות והעדים(סוג של ראיות), אליבי(המשטרה צריכה לטעון את זה).

(השופט בעצם עד סוף פרשת התביעה לא יודע כמעט כלום על נאשם "הן מושחרות")

"טענת אין להשיב לאשמה" לאחר שהתביעה מסיימת לשלוח את טענותיה אומר הנאשם- גם אם כל מה שאמרתם נכון עדיין זה לא מספיק להרים אפילו נטל קטן להרשעה.

למשל- נגיד יש שוד בנק, כל מה שיש לפרקליטות זה תמונה של חשוב מאחורה, עו"ד של החשוד, לוקחים 100 תמונות של אנשים מאחורה ואומרים לשופט ומראה לו שלא ניתן באמת לזהות מישהו החשוב מבין כל התמונות, ואם כל זה מה שיש למשטרה נגד החשוד יש על התביעה להיסגר.

(חשוב לציין!! טענה שכמעט לא עובדת לעולם כי הפרקליטות והמשטרה עושות עבודה טובה ואני כמעט תיקים שהם לא נעולים על זה. מה היתרונות של הסנגוריה על הפרקליטות: שנאשם חף מפשע עד שלא הוכחה אשמתו ובנוסף, הפרקליטות משחקת בקליפ פתוחים ואנחנו בסגורים- אנחנו רואים את כל העדויות והראיות של הפרקליטות אך אנחנו לא מראים לה כלום, והם צריכים להוכיח מעל לכל ספק סביר).

אחרי שטענה "אין להשיב לאשמה" לא עובדת, יש להשיב לאשמה(בישראל אחוז ההרשעה גבוה ביותר, וערעור זה מאוד קשה ונדיר להפוך את ההרשעה).

אחרי פרשת ההגנה שאנחנו משחקים בקלפים סגורים והתביעה פתוחים, ביהמ"ש יכול להביא איזה ראיות שהוא רוצה- הוא יכול להביא איזה עד שהוא רוצה שהמשטרה תבדוק נושאים, וכו'.. אך זה לא קורה לעולם, בישראל השיטה היא שהשופט הוא לא החוקר. (אדברסרית= "וישחקו הנערים לפנינו" השופט בד"כ הוא לא המתערב, הוא איש פרוצדורה. שופט הוא בעצם עו"ד, וכשהוא מתערב הוא יכול להיות בעייתי ולהרוס את החקירה. ככל שהוותק של העו"ד יותר גדול כך ההתערבות של השופט תקטן.) בשלב לאחר מכן זה "סיכום לעניין האשמה", פס"ד מורכב מ-2 חלקים: הכרעת דין ויש גזר הדין אשר הם שני דברים שונים.

"הכרעת דין"- האם האדם אשם או לא

"גזר דין"- אם הוא יואשם כמה הוא "יקבל".

למשל- מישהי בבוקר נכנסת למכללה המצלמה של הכניסה למכללה היא בלי קול, לפתע רואים אותה שובר לשומר את הראש ואותו הדבר גם לשומר שבא לעזרתו. היא בועטת בהם, השומר הראשון יש לו סדק בגולגולת ולשני רק נשברו 4 הגפיים. "הכרעת הדין" יש לנו בתיק בעיה חמורה גם העובדות וגם הראיות כי יש את המעשים שהיא עושה ולכן כנראה שהבחורה תורשע כי גם במקרה החמור שדיברו אליה לא יפה אין סיבה למעשה, הבחורה הורשעה ועכשיו יש טיעונים לעונש שהם שונים מטיעונים לעונש. הסנקציה היא בין 36 חודשי עבודות שירות לבין 4 שנים מאסר (התביעה תמיד טוענת ראשונה וההגנה לאחר מכן). בשלב "ראיות וטיעונים לעונש" אפשר להביא ראיות מהעבר.

הרעיון הוא לייצג את הנאשם באותו אופן, ותמיד לדעת את הטיעון משני הצדדים.
לאחר הפסי"ד יש אפשרות בפלילי לערער עד 45 ימים. שימו לב! ערעור מורכב מערעור על הכרעת הדין ומערעור על גזר הדין או לחלופין רק על אחד מהם.

חשוב!! אם רק הסנגור מערער אי אפשר להחמיר בעונש! אם גזרו עלי 2 ורק הסנגור מערער זה לא יהיה מעל שנתיים, כדי שיחמירו צריך שרק התביעה תערער.
אם אתה רוצה להגיש ערעור אתה יכול ליידע אותם: "שמרשי שוקל בכובד רב להגיש ערעור".
כשאתה מערער מה שעולה מול שופט העליון זה – פרוטוקולים, כתבי אישום, ראיות משמעותיות, ופס"ד. קלוש מאוד שיתגלו ראיות חדשות בזמן שמערערים בין ביהמ"ש קמא לבין עליון.
שלבי ההליך הפלילי.

חטא, עוון, פשע. מעבר לכך יש אלמנט של התיישבויות שונות אך כל מקרה המשטרה חייבת לפתוך בחקירה. בעבירה שלא מסוג פשע קצין יכול לסגור תיק בשל: חוסר אשמה, חוסר עניין לציבור, חוסר ראיות, סגירת תיק בהסדר.
חוסר אשמה - האיש לא קשור, אין פה עבירה אין כלום, כאשר התיק נסגר כך הוא נמחק גם מהרישומים הפנימיים של המשטרה(אך לחלק מהגופים יש נגישות אליהם).
חוסר ראיות - אין עשן בלי אש אך היא לא חזקה בכדי להבשיל לכתב אישום.
חוסר עניין לציבור - אין הגדרה מסוימת.

למשל - זוג רבו, הגברת בגד בה והיא תפסה אותם, היא באה לבחורה ותקפה אותה, המשטרה טענה שאין עניין לציבור בכדי לפתח את החקירה.
סגירת תיק בהסדר - עבירות פעוטות, שסוגרים את התיק בלי להגיש כתב אישום, אדם הולך לטיפול למשל ומשלם קנס עם צריך אך התיק לא מהווה כתב אישום.

למשל - לקוחה ששכחה את הילד באותו, הוא בריא כמובן, אך הגנת התקשרה לאמא ואז היא הבינה שהילד באותו. הגנת מחויבת להתקשר למשטרה והיא באה למקום. המנטאליות של המשטרה - אם הילד מת לא מגישים כתב אישום כי ההורה קיבל עונש, אך אם הילד נשאר חיי הום מגישים כתב אישום, שכנעו אותם לשלוח את האם לטיפול ע"מ שיוותרו לה על כתב האישום ויראו שהיא כן מנסה להשתפר ולמנוע מקרים כאלה בעתיד.

- חקירת משטרה.
- גזר דין
- החלטת פרקליט או תובע האם להגיש כתב אישום.
- ערעור
- הגשת כתב אישום.
- הקראת כתב אישום.
- טענות מקדמיות.
- תשובת הנאשם: הודאה/כפירה/אליבי.
- פרשת התביעה.
- טענת "אין להשיב לאשמה"
- פרשת הגנה.
- ראיות מטעם בית המשפט.
- סיכומים לעניין האשמה.
- הכרעת דין: זיכוי/הרשעה.
- ראיות וטיעונים לעונש.

שלבי ההליך הפלילי- חקירת משטרה. המשטרה חייבת לפתוח בחקירה אם נודע לה על עבירה כלשהיא. בעבירה שאינה פשע (חטא+עוון), רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור במקרים הבאים: אם היה סבור שאין בדבר עניין לציבור: אם הייתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה. העמדה לדין – פרקליט או תובע משטרתי מוסמך מחליט אם לסגור את התיק או להגיש כתב אישום כנגד הנאשם.

החלטה על העמדה לדין: אם הראיות מספיקות לשם העמדה לדין, הרי שהאדם יועמד לדין, אלא אם כן סבור התובע שאין במשפט עניין לציבור. החלטה שלא לחקור או להעמיד לדין ניתן לסגור תיק בהתאם לשלושה אלמנטים:

1. חוסר ראיות מספיקות – אין חומר ראיות שיכול להביא להרשעת אדם בעבירה.
2. חוסר עניין לציבור – קביעה אמורפית שאין תועלת ציבורית בהעמדה לדין.
3. חוסר אשמה – אין כל אפשרות לקשור בין החשד לבין ביצוע העבירה. תיק שנסגר מחוסר אשמה, יימחק מרישומי המשטרה.

המשפט – ההתחלה-

הקראת כתב האישום: המדינה היא המאשים ברוב המקרים. לעיתים נדירות יכול אדם פרטי להגיש קובלנה פלילית כנגד רעהו. שני סוגי מעצרים: לפני הגשת כתב אישום ניתן לעצור חשוד או ע"י שוטר (ללא צו שופט) או ע"י צו שופט. לאחר הגשת כתב אישום ניתן לנסות לעצור את הנאשם עד תום ההליכים.

בבית משפט השלום בת"א ת"פ 2233/09
פ"א ירקון 30544/09
ת.פתיחה: 03/09/08
המאשימה: מדינת ישראל

- נגד -

הנאשם: סושי בן לולו
ת.ז. 999999999 יליד 26/4/69
רח' בן שימול 15 יפו

כתב אישום
הנאשם מואשם בזאת כדלקמן:

א. **העובדות:**

1. בתאריך 1/2/08 בשעה 15:11, או בסמוך לכך, בבית הספר "גמנסיה הרצליה" בת"א, משביקש השוטר סביל שטודינר (להלן: "המתלונן") שהנו מאבטח בבית הספר מאדם ששהה עם הנאשם בשטח ביה"ס לצאת ממנו והאחר יצא, החל הנאשם לעשן בתחומי ביה"ס והמתלונן התרה בו בדבר איסור העישון.
2. מיד ובסמוך העליב הנאשם את המתלונן, שהנו עובד ציבור בכך שאמר לו: "כוס אמק", וזאת כאשר המתלונן מילא תפקידו על פי דין.
3. בנסיבות האמורות בעובדה 2, תקף הנאשם את המתלונן בכך שאחז בו במעילו בכוח ודחף אותו, וזאת שלא כדין.

ב. **הוראות החיקוק:**

1. העלבת עובד ציבור, עבירה לפי סעיף 288 לחוק העונשין, תשל"ז-1977
2. תקיפת עובד ציבור, עבירה לפי סעיף 381(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977

ג. **עדי התביעה:**

1. תומס אקווינס ת.ז. 111111111 כתובת: רח' אריה 5, ת"א
2. רס"מ השוטר אזולאי מוטי מספר אישי: 33333333 משרד אח"מ ירקון, משטרת ישראל
3. רס"מ דני בן לולו מספר אישי: 44444444 משרד אח"מ ירקון, משטרת ישראל

ב' אלול תשס"ח
2 ספטמבר, 2009

הודעה לנאשם:

הנאשם יכול לבקש שימונה לו סניגור ציבורי אם מתקיים בו אחד התנאים לזכאות נאשם לייצוג המנויים בסעיף 18(א) לחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995.
תחנת ירקון פ"א 30587/07 פנימי 9542/2007
משטרת ישראל, תביעות מחוז מרכז, שלוחת ת"א טל': 03-6938214
לפני המשפט יכול הנאשם לטעון טענות מקדמיות כגון התיישנות.

אם הטענות המקדמיות לא התקבלו, אזי הנאשם רשאי בתשובתו לכתב האישום כדלקמן: להודות/לכפור בעובדות או בחלקן. בנוסף הוא רשאי לטעון טענת אליבי.

הוכחות – חקירות הצדדים

תביעה: התובע מביא את כל ראיותיו ואת כל עדיו (ניתן להשתמש באין להשיב לאשמה).

הגנה: ההגנה מביאה את ראיותיה.

תביעה: בתום פרשת ההגנה יכול התובע להביא ראיות הזמה (ראיות המזימות את טענות ההגנה אשר לא ניתן היה לצפותן מראש).

בית המשפט: בית המשפט רשאי ויכול להביא ראיות מטעמו.

סיכומים- עם תום החקירות והבאת הראיות, התובע ולאחריו הסנגוריה רשאים להשמיע את סיכומיהם באוזני בית המשפט.

פסק הדין- פסק הדין מורכב משני אלמנטים:

1. הכרעת דין – בית המשפט מחליט האם הנאשם: אשם/זכאי/צו מבחן או שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה. כאשר אין הרשעה אזי הכרעת הדין היא מלוא פסק הדין.

2. גזר הדין – אם הנאשם הורשע, אזי ישמעו טיעונים וראיות לעניין העונש ויגזר דינו של הנאשם.

ערעור- הכרעת הדין וגזר הדין, מהווים יחד את פסק הדין וניתן לערער עליהם בפני ערכאה של מעלה.

באיזה בית משפט נשפט ועל איזה עבירות – סמכות עניינית
חוק בתי המשפט – סעיף 51

בית משפט השלום מוסמך לדון בעניינים אלה:

א. עבירות שעונשן קנס או מאסר עד 7 שנים, למעט:

1. עבירת שוחד ועבירות צווארון לבן המנויות בחוק שעונשן חמש שנים או יותר, אם פרקליט המחוז החליט להעמיד עליהן לדין אדם בפני בית המשפט המחוזי.

2. עבירה לפי חוק ההגבלים העסקיים תבחן בפני בית המשפט המחוזי.

3. עבירת במסגרת פעילות בארגון פשיעה לפי חוק מאבק בארגוני פשיעה, תתברר בבית המשפט המחוזי.

4. עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים. גם אם העונש הקבוע בחוק עולה על 7 שנים. בכפוף לאישור פרקליט המחוז או פרקליט המדינה.

א. שירותית : - כל העברות שאינן בתחום סמכות בית משפט שלום.

ב. בית המשפט המחוזי משמש כערכאת ערעור על פסקי דין פליליים של בתי משפט שלום.

ג. כתב אישום נגש שופט יתברר בבית המשפט המחוזי.

ד. כתב אישום נגש ראש הממשלה יוגש ויתברר בבית המשפט המחוזי בירושלים.

סמכות בית המשפט העליון

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים יפעל כערכאת ערעור על פסקי דין פליליים של בית המשפט המחוזי

סמכות מקומית – באיזה אזור ישפט העבריין

ידונו נאשם בבית המשפט אשר מתקיים בו אחד מאלה :

באיזור שיפוטו נעברה העבירה.

באיזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו של העבריין.

מקרים מיוחדים

הנאשם יידון בבית המשפט שבאזור שיפוטו נתפס במקרים הבאים :

1. המקום בו נעברה העבירה ומקום מגוריו של הנאשם אינם ידועים.

2. העבירה נעברה בחו"ל.

פתיחת הליך פלילי

המאשים הוא המדינה : היועץ המשפטי לממשלה/פרקליט המדינה או מי מפרקליטי המחוז או פרקליטים אחרים מפרקליטות המדינה/ מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות תובע/ שוטר שהתמנה להיות תובע.

האם ניתן להחליט שלא לחקור או שלא להעמיד לדין אדם

אם החליטו שלא לחקור או שלא להעמיד לדין הרי שחובה למסור הודעה על כך הן למתלונן והן לחשוד.

סיבות לסגירת תיק

חוסר ראיות מספיקות : אין מספיק חומר ראיתי שיכול ויביא להרשעת החשוד.

● חוסר עניין לציבור : קביעה ברמה הערכית שאין תועלת ציבורית בהעמדה לדין.

● חוסר אשמה : אין כל ראיה הקושרת את החשוד לביצוע העבירה. אם תיק נסגר מחוסר אשמה, אזי הוא יימחק מרישומי המשטרה לחלוטין.

● חוסר ראיות מספיקות : אין מספיק חומר ראיתי שיכול ויביא להרשעת החשוד.

● חוסר עניין לציבור : קביעה ברמה הערכית שאין תועלת ציבורית בהעמדה לדין.

● חוסר אשמה : אין כל ראיה הקושרת את החשוד לביצוע העבירה. אם תיק נסגר מחוסר אשמה, אזי הוא יימחק מרישומי המשטרה לחלוטין.

כתב האישום : מה צריך להיות בכתב האישום? בית המשפט אליו מוגש כתב האישום.

● ציון המאשים : מדינת ישראל או הקובל.

● שם הנאשם גילו ומקום מגוריו.

● תיאור העובדות המהוות את העבירה.

● ציון הוראות החיקוק בעטיין מואשם הנאשם.

● שמות עדי התביעה (לא ניתן לזמן עדים אחרים).

● אם מדובר בעבירת סמים – בקשה לחלט את רכושו.

● האם ניתן לצרף מספר אישומים נגד אותו נאשם?
כן : בכפוף לכך :

● באיזה נסיבות?! 2 אלמנטים - (ראה להלן)

אם אדם ביצע 220 פריצות בשיטה זהה אפשר להכניס את כל הפריצות באותו כתב אישום. או, עבירה מתמשכת, מישהו פרץ לבנק גנב, ואז נכנס לאוטו גנוב ודרס מישהו אז ניתן להגיש בכתב אישום מספר אישומים שונים. עבירה מתגלגלת או עבירות זהות במהות. אך אם נגיד מישהו ביצע פריצה לחנות ועוד שבוע תרצחי מישהו- אלו 2 עבירות שונות ומגישים 2 כתבי אישום שונים.

● האישומים מבוססים על אותן עובדות. או עובדות דומות.

● האישומים מבוססים על סדרת מעשים הקשורים זה לזה עד שהם מהווים פרשה אחת.

האם ניתן לצרף נאשמים שונים בכתב האישום? כמובן שכן. למשל בכתב איום נגד אולמרט היו 20 אנשים שרשומים בכתב אישום.

תיקון כתב האישום

עד שנכנסים לאולם ביהמ"ש מי שמחליט זה המשטרה או הפרקליטות ברגע שמגיעים לביהמ"ש

השופט הוא המחליט.

לפני תחילת המשפט : עד תחילת המשפט רשאי התובע בכל עת לתקן את כתב האישום ללא שום צורך בקבלת אישור מאת בית המשפט.

לאחר תחילת המשפט : הסמכות לתקן את כתב האישום נתונה לבית המשפט ולא לתובע. כך, בית המשפט מוסמך לתקן את כתב האישום ובלבד שנתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן (סעיף 92 (א) לחסד"פ)-**לשופט רק יש את הסמכות לתת אישור.**

חזרה מאישום לאחר תחילת המשפט-לאחר תחילת המשפט ראשי התובע לחזור בו מאישום שבכתב האישום, בכפוף לסייגים הבאים :

אם הנאשם הודה בעובדות המספיקות כדי להרשיעו – אסור לתובע לחזור בו מהאישום.

אם התובע הודה בעובדות שאין בהן כדי להביא להרשעתו – התובע יכול לחזור בו אך ורק באישור בית המשפט.

תוצאות חזרה מאישום

לפני תשובת הנאשם לכתב האישום – יבטל בית המשפט את האישום.

אחרי תשובת הנאשם לכתב האישום – יזכה בית המשפט את הנאשם.

זיכוי אינו מאפשר הגשת כתב אישום חדש בעתיד מכיוון שהזיכוי מהווה מעשה בית-דין.

התלית הליכים

מה קורה כאשר מגישים כתב אישום נגד אדם והוא בורח?

בסיטואציה זו מתבצע הליך שנקרא התליית הליכים.

כאשר אנו מוצאים את הנאשם מחדשים את ההליכים בהודעה של התובע לבית המשפט.

אם חלפה תקופת ההתיישנות בין מועד התליית הליכים לבין מועד חידושם. ניתן לחדש את ההליכים בהתקיים שלושת התנאים המצטברים הבאים:

א. התליית ההליכים התקיימה מכיוון שהנאשם התחמק מן הדין.

ב. היועץ המשפטי נתן אישורו לחידוש ההליכים.

ג. חידוש ההליכים יהיה מטעמים שירשמו.

התיישנות עבירות

הכלל הוא, שאין להעמיד לדין אדם בשל עבירה בחלוף זמן רב מיום ביצוע העבירה בהתחשב בסוג העבירה (סעיף 9(א) לחוק), כדלקמן:

בעבירה מסוג פשע, שדינה **מיתה** או **מאסר עולם**, אם עברו מיום ביצועה – 20 שנים;

בעבירה מסוג פשע אחר, אם עברו מיום ביצועה – 10 שנים;

בעבירה מסוג עוון, אם עברו מיום ביצועה – 5 שנים;

בעבירה מסוג חטא, אם עברו מיום ביצועה – 1 שנה;

חריג לכלל התיישנות עבירות מסוג פשע או עוון, קובע שאם תוך התקופות האמורות לעיל, נערכה לגביהן חקירה או הוגש **כתב אישום** או התקיים הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מניין התקופות מיום ההליך האחרון בחקירה או מיום הגשת כתב האישום או מיום ההליך האחרון מטעם בית המשפט (סעיף 9(ג) לחוק סדר הדין הפלילי).

חריג נוסף, חל בעבירת **הסגרה** שבשלה הוגשה בקשת הסגרה למדינת ישראל וכל פעולה שנעשתה במדינה המבקשת, שאז יוארך מנין תקופת ההתיישנות לאותה עבירה, כאילו נעשתה בישראל (סעיף 9(ד) לחוק סדר הדין הפלילי).

חריג נוסף, הוא כי לא תחול כל התיישנות לגבי עבירות לפי החוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, התשי"ב-1950, ולפי החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, התשי"ב-1950 (ס' 9(ב) לחוק סדר הדין הפלילי).

התיישנות עונשים

לגבי עונשים, נקבע בחוק שאלה לא יבוצעו מחמת התיישנות, אם חלפו מועדים ארוכים ממועד פסק הדין הסופי בעניינם ולא הוחל בביצועם, או הופסק ביצועם, וזאת בהתאם לסוג העבירה (ראה ס' 10 לחוק סדר הדין הפלילי):

בעבירות מסוג **פשע** – אם חלפו 20 שנים;

בעבירות מסוג **עוון** – אם חלפו 10 שנים;

בעבירות מסוג **חטא** – אם חלפו 3 שנים.

סוגי עבירות

חטא – עבירה שדינה מאסר עד שלושה חודשים או קנס מסויים.

עוון – עבירה שדינה מאסר בין שלושה חודשים לשלוש שנים או קנס מסויים.

פשע – עבירה שדינה מאסר מעל שלוש שנים או שדינה מוות.

עיכוב הליכים

לאחר כתב האישום ולפני הכרעת הדין, היועץ המשפטי לממשלה רשאי להודיע לבית המשפט בהודעה מנומקת, לעכב את ההליכים נגד פלוני. כאשר תוגש הודעה כאמור, בית המשפט יפסיק את ההליכים באותו המשפט (231א לחסד"פ).

סיטואציה שמתקיימת לדוגמא כאשר מדובר בעבירה פעוטה אשר נסיבות אישיות של הנאשם כגון מחלה סופנית מצדיקות הליכה לקרת הנאשם. סיטואציה נוספת רלבנטית היא והיה והנאשם נאות להפוך לעד מדינה.

עדויות:

עדות מוקדמת. אם קיים חשש שלא ניתן יהיה לגבות את העדות במהלך המשפט ראשי בית המשפט לאשר גביית עדות מוקדמת אם הוגשה בקשה כזו ע"י בעל דין + העדות חשובה לבירור האשמה + יש להניח שלא ניתן יהיה לגבותה במהלך המשפט עצמו לחלופין קיים חשש שבזמן המשפט נוכח הפחדה איום או טובת הנאה העד לא יעיד אמת.

האם ניתן לגבות עדות לפני הגשת כתב אישום?

התשובה היא חיובית : בכפוף לתנאים הבאים : העדות חשובה לבירור האשמה + יש להניח שלא ניתן יהיה לגבותה במהלך המשפט עצמו לחלופין קיים חשש שבזמן המשפט נוכח הפחדה איום או טובת הנאה העד לא יעיד אמת + נפתחה חקירה לטרם הוגש כתב אישום + הוגשה בקשה כאמור מטעמו של תובע לחלופין אדם אשר עשוי היה להיות נאשם בעבירה.

כיצד גובים עדות מוקמת? סדרי הדין

כבשגרה תגבה העדות בפני התובע והנאשם או הנאשם הפוטנציאלי (אלא אם החליט בית המשפט אחרת מטעמים שירשמו).

העדות תתועד בוידאו.

ינסו לנהוג בהזמנת העד ובסדרי גביית העדות באקווילנטיות לנהוג בבית המשפט.

אם לא הייתה לבעל דין אפשרות לחקור את העד יביא זאת בית המשפט בחשבון.

התנגדות לשאלה שהוצגה לעד בשעת גביית העדות תרשם בפרוטוקול ובשלב מאוחר יותר יחליט בית המשפט מה לעשות עם ההתנגדות.

עיון בחומר החקירה

הכלל : ברגע שמוגש כתב אישום בעבירות של פשע או עוון, הרי שהנאשם וסנגוריו רשאים לעיין בכל חומר חקירה סביר שבידי התובע ולהעתיקו.

אם התביעה מסרבת לאפשר לנאשם לעיין בחומר החקירה, אזי הוא רשאי לפנות לבית המשפט (שאליו הוגש כתב האישום) בבקשה להורות לתובע לאפשר 1 לו לעיין בחומר חקירה שלא הועמד לרשותו.

הבקשה תידון בפני שופט יחיד, בשאיפה השופט שאינו דן בתיק.

התובע במשפט לא יוכל להגיש לבית המשפט ראייה או להשמיע עד, אם לנאשם או לסנגוריו לא נתנה אפשרות סבירה לעיין בראייה או בהודעה וכן להעתיק אותם.

המשפט עצמו

תביעה : אם הנאשם לא הודה בכלל האישומים. או שבית המשפט החליט שהודאתו אינה רלבנטית. התביעה תביא בפני בית המשפט את הראיות שברשותה. התביעה רשאית לשאת דברי פתיחה.

ראיות = ראיות לרבות עדים.

בהתאם לסעיף 77 לחסד"פ אם לסנגוריה לא נתנה הזדמנות סבירה לעיין בראייה או בהודעת העד בחקירה ולהעתיקם, הרי שהראיות לא יורשו להכנס בכתלי בית המשפט.

התובע יסיים את ראיותיו ואת העדת עדיו ויודיע לבית המשפט שסיים את פרשת התביעה.

הנאשם יוכל אם ימצא לנכון להעלות טענת no case to answer. מדובר בטענה הגורסת שהנאשם אינו נדרש להשיב לאשמה כלל מכיוון שאין בראיות התביעה אפילו הוכחה לכאורה לאשמה המיוחסת לנאשם בכתב האישום.

הגנה

אם הנאשם לא זוכה. יוכל הנאשם להביא ראיות הגנה ולהקדים להן דברי פתיחה.

הנאשם רשאי להעיד כעד הגנה ואז להיחקר בחקירה נגדית או לבחור שלא להעיד.

אם הנאשם לא מעיד הדבר יכול לשמש סיוע או חיזוק כנגדו.

ככלל הנאשם יהיה הראשון שיעיד, על מנת שלא ישמע גרסאות של עדי הגנה אחרים ויוכל לשנות גרסתו בהתאם לעדויות האחרות. למשל- היו 2 שוטרים שהעידו אחד אחרי השני על תיק של לקוח של המרצה, מה שקורה זה שהראשון העד ואז הוא יצא החוצה ואז השני התחיל להעיד, וזה היה נשמע שהעדויות זהות לחלוטין. אחרי כמה דקות המרצה שאל את העד האם העו"ד שלו הכין אותו לעדות?! השוטר אמר שהעו"ד לא הכין לעדות. שזה אומר- שעו"ד רשלין!!

עו"ד תמיד חייב להכין את הלקוח לעדות.

האם התביעה רשאית לחקור נאשם ביחס להרשעות קודמות שלו? בשלב הטיעונים לעונש(אחרי הכרעת הדין) אסור לשופט לדעת על עברו של הנאשם. אבל זה לא תמיד כך-יש שופטים שהם "שכונה" ואז הוא מכיר את כל האנשים שבאים לביהמ"ש.

לדוגמא- נגיד שיש לנו את ניתן והוא פדופיל(אדם שמנטלית הוא ילדותי ואז הוא "משחק" עם בני מינו בגיל המנטאלי שלו והוא מעביר את זה למשחקים של גדולים), ולו יש טכניקה הוא לוקח ילדים מושיב על הברך ועושה איתם דברים. הוא בכלא 6 שנים והוא יוצא מהכלא וחוזר לשכונה שלו. לאחר יומיים בא ילד קטן ואומר לאמא שלו שהוא מצא חבר חדש, והוא מסביר לאמא שלו את הדברים שהפדופיל עשה בעבר. האמא כועסת ומתקשרת למשטרה, כמובן שהמשטרה מזהה, עוצרת אותו ומגישה כתב אישום. במצבים כאלה מותר להביא לשופטים את המידע על ברו הקודם. יש עוד אלמנט שניתן לדבר על העבר "שיטת ביצוע" מעשים דומים שבוצעו בעבר. ההבדלים זה בשיטת ביצוע מוכיחים יסוד נפשי ואילו במצב עם הפדופיל אנו יסוד עובדתי.

ככלל התביעה אינה רשאית לחקור נאשם על הרשעות קודמות שלו (כדי לא ליצור דעה קדומה אצל השופט) אלא אם הנאשם מעיד על אופיו הטוב בעצמו או מביא ראיה לגבי אופיו הטוב.

כשהנאשם מסיים את ראיותיו ועדיו הוא מודיע לבית המשפט שפרשת ההגנה הסתיימה.

איך חוקרים עדים? העד מגיע ואז נותנים לו הדרכה להגיד תמיד את האמת אחרת הוא יקבל עונש, יש מקרים חריגים שבהם אף משביעים את העד. פעולה ראשונה : אזהרת העד. העד יוזהר שעליו להעיד את האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן.

אם בבית המשפט חושבים שעדיף להשביע את העד על מנת שהעד יגיד את האמת מותר לבקשו להישבע. העד רשאי שלא להסכים לשבועה מטעמי דת ומצפון, אולם אם בית המשפט שוכנע שטעמי העד שלא להישבע נתנו בחוסר תום לב. ראשי בית המשפט להשביעו.

מה הוא סדר חקירת העדים? חקירה ראשית : העד נחקר חקירה ראשית בידי בעל הדין שקרא לו להעיד.

חקירה ראשית-חוקר מי שקרא לעד להעיד- הוא לא יכול לשאול שאלות מעבר "לספר לי מה היה " הוא כאילו מקבל ממנו מידע.

חקירה נגדית- חוקר הצד השני. בחקירה נגדית התפקיד שלנו זה להוציא את העד שקרן.

עד של התביעה אתה יודע מה הוא הולך להעיד כי זה נרשם במשטרה, אבל עד שלא ההגנה אתה לא יודע מה הוא הולך להגיד.

חקירה ראשית - מי שזימן את העד - אם אני זימנתי מעד אני חוקר אותו בחקירה ראשית "מה היה, איך היה" אסור לי להכניס מילים לפיו.

עד הגנה - הסגור יחקור ראשון

רשימת עדים ניתנת ע"י הפרקליטות כי היא משחקת בקלפים פתוחים. אנו יודעים מה העד יגיד כי הוא נחקר במשטרה ויש לנו את עדותו. אסור לנו לדבר עם העד של הצד השני, אסור כלל!

חקירה נגדית - הצד השני חוקר, זו בעצם במשפט הפלילי יש לנו משחק עם האלמנטים הראיתיים - העובדות שבשטח - אפשר להוציא את זה מהעד כשאתה גורם לו להסתבך עם עצמו.

בחקירה אזרחית יש לנו משחק עם האלמנטים המשפטיים.

אלמנט הבעייתי - האם שקרן בכלל או שקרן בתיק הספציפי שלנו.

אם העד הוא עבריין מס אז זה שהוא עבריין זה אומר שהוא לא ראה אותך רוצח! אבל מצד שני אם הוא עבריין מס הוא שקרן במהותו.

השחרת העד באופן כלילי - השופט הוא אדם ומבחינתו השאלה אם העד הוא אמין או לא? הוא ישליך בין החיים האמיתיים לבין המשפט.

למשל - העד צריך להתלבש יפה, זה כן משמעותי כי יש נטייה פסיכולוגית להאמין לאדם שהוא בסטאטוס חברתי שלך. והסטאטוס של שופט הוא ממעמד חברתי גבוה ולכן הוא יטה להאמין לבחור שנראה כמוהו.

בן מיעוטים חוטף יותר מלא בן מיעוטים. אם השופט הוא בן מיעוטים הוא יחטוף הכי הרבה, אם השופט יהודי אז בכלל בן מיעוטים אכל אותה.

בוועדות שחרורים לפני ארוחת הצהריים **מחמירות**, כשטוב ליבם של החברה באוכל ושתיה - **מקלים** עם עונשים.

חקירה נגדית - חוקר זה שלא זימן את העד ותפקידו להוציא את העד שקרן ע"י שאלות מכשילות, והכי חשוב צריך להיות ערים לפרוטוקולים. כל דבר לראות בפרוטוקול ע"מ לוודא שהקלדנית רשמה את כל מה שקרה במשפט ע"מ ששנה לאחר מכן שהשופטים יתנו גזר דין הוא יראו איך העד התממה.

מה היא חקירה ראשית? אסור להנחות את העד בחקירה ראשית, אסור לשים בפיו של העד דברים ואסור לקבל ממנו אישור לדברים שמוצגים בפניו. רק שואלים שאלות אינפורמטיביות.

לאחר החקירה הראשית באה החקירה הנגדית - החקירה הנגדית מתבצעת ע"י בעל הדין שכנגד.

בחקירה נגדית מותר לשים תשובה בפיו של העד ולבקש את אישורו. "אתה מסכים שהיית בתאריך כזה וכזה במקום כזה וכזה" (בחקירה ראשית השאלה היא היכן היית בתאריך כזה וכזה?). ניתן להפנות לעד שאלות מדריכות שהתשובה עליהן היא "כן" או "לא". **אדוני יענה לי בכך או בלא - הוא לא יתחמק.** מטרתה של החקירה הנגדית היא לערער את אמינות העד והיא מהווה כלי חשוב מאוד במשפט. "אנו מציעים תשובות לצד שאנו חוקרים" **אנו צריכים להוציא את האדם ש-**

ק-ר-ן-! **חשוב!! הגבלת זמן החקירה** - יש לבקש מהשופט בנימוס לאפשר לתת עוד שאלות. אם אנו רואים שאנו סוטים מהקו של השאלות ישר אנו צריכים לשאול שאלה משמעותית ואז השופט "יירגע" ויבין שאנו בכיוון.

אם נגיד אנו חוקרים תיק רצה, ואנו יודעים שהוא עבריין מיסים. האם אנו יכולים לחקור את הנושא או האם אני יכול לסטות ע"מ לערער על האמינות של העד - השופטים לא אוהבים את זה, אבל ככל שיש לך יותר וותק יש לך יותר חופש פעולה, השופטים פחות מעירים לך. שופט הוא מסוכן - הוא רוצה לראות מה אתה תעשה לפעמים. **קו החקירה צריך להיות ספציפי למקרה והסטיות צריכות להיות מינוריות.**

חקירה חוזרת - (חוקר זה שעשה לנו חקירה ראשית, ומטרתה לעלות לנו רק דברים שהועלו בחקירה הנגדית).

מטרתה של החקירה החוזרת היא להבהיר נושאים שנשארו עמומים בחקירה הנגדית **המטרה שלה זה להעביר נושאים שנשארו עמומים בחקירה הנגדית.** חקירה חוזרת שואל שוב זה שהביא את העד, היא חייבת לצאת מתוך החקירה הנגדית. אם בחקירה החוזרת מתחיל לשאול שאלות שהם לא קשורות אנו ישיב "מתנגדים". **אסור בחקירה חוזרת להעלות דברים שלא הועלו בחקירות הנגדיות והראשיות - אסור להביא נושאים חדשים, רק אם אתה מרגיש שהייתה איזה שהיא נקודה שהתפקשה.**

בתום חקירת העד, רשאי בית המשפט להרשות לבעלי הדין להציג לעד שאלות נוספות

שאלה של התנגדויות במבחני הלשכה - לעדות שמיעה או כאשר יש לנו חקירה חוזרת ומנסים לעשות

לנו שינוי חזית - (כאשר החזירה החוזרת לא מתבססת על החקירה הנגדית, למשל בחקירה הנגדית האדם אמר שהוא

בטוח ב-80% ובחקירה החוזרת שישאלו אותו מה הכוונה ב-80%? ואם הוא יגיד שהוא התכוון ל-100% אז זה בסדר, כי הוא תיקן אותו במה שהיה מדובר כבר בחקירה הנגדית. מה שמתווה את החקירה החוזרת זוהי החקירה הנגדית, לא ניתן לסטות מהחקירה הנגדית במשך החקירה החוזרת)

עד עוין- עד שאתה מזמין והוא "מתהפך עליך", לכן במקום לחקור אותנו בחקירה ראשית אנו רשאים לחקור אותך בחקירה נגדית. למשל- מורן במשטרה אומרת "ראיתי בוודאות את טלי רוצחת את אלינה", ובביהמ"ש היא אומרת שזה לא נכון ולא ראיתי אותה. בעצם העד פתאום מתהפך, ואז המשטרה אומרת שהיא רוצה להכיר על עדה עוינית ולחקור אותה חקירה ראשית שהיא בעצם חקירה נגדית.

על ביהמ"ש יש להכריז על עד עוין! הוא חייב אחרת זה לא יקרה.
אם בית המשפט קבע שעד שנקרא ע"י בעל דין הפך לעד עוין. רשאי בית המשפט להותיר לצד שקרא לעד העוין לחקור את העד בחקירה ראשית כאילו הייתה חקירה נגדית. תמיד ביהמ"ש יכול להתערב ולשאול שאלות.

אנשי סרה- "אנשים לא אמינים"

חקירות עדים ע"י בית המשפט- ביהמ"ש ראשי לשאול שאלות למרות שהוא כמעט לא עושה את זה. כאשר ביהמ"ש מעיר הערה אנו חייבים לרשום אותה כי בעצם זה מה שמעניין אותנו, גם אם לנו זה נראה שולי, חשוב לזכור כי **השופט הוא זה שקובע! ולו זה חשוב!!**

בית המשפט רשאי לחקור את העד הן בסיום חקירת הצדדים. בנוסף רשאי בית המשפט לחקור את העד ולשאול שאלות במהלך החקירה עצמה.

כאשר העד נחקר ע"י בית המשפט, רשאים בעלי הדין לחקור את העד חקירה נוספת על מנת להבהיר את הסוגיות שהועלו ע"י בית המשפט בחקירה.

ראיות הזמה- בית המשפט רשאי לאפשר לתובע להביא ראיות הזמה.

ראיות הזמה הן ראיות שתפקידן לסתור טענות העולות מראיות ההגנה שהתובע לא יכול היה לצפותן מראש, או להוכיח עובדות שהנאשם חזר בו מהודייתו בהן לאחר סיום פרשת התביעה. ההגנה משחקת בקלפים סגורים כלומר היא יכולה להביא לתביעה טענות שהם לא יכלו לדעת עליה כלל. נגיד ספיר מואשמת בשוד בנק, יש תמונות צילום ואף מול הקופאית היא מנופפת באקדח שרום עליו "באהבה ספיר". בטורה של ספיר בשלב החקירות ספיר אומרת שהיא בכלל הייתה בחו"ל, מוכיחה את זה בדרכון ומראה תמונות שזאת לא היא בכלל. התביעה בהלם והיא רוצה לבדוק את זה ומה שמתברר זה שלספיר יש אחות תאומה, שבמקרה באותו שבוע אחותה וכל המשפחה שלה לקחת חופש. לא ניתן היה לצפות את זה, ולכן התביעה רוצה לקחת הפסקה, לדחות את הדיון ולברר את הפרטים. ראיות ההזמה קורה בזמן.

ראיות מטעם בית המשפט- לאחר שכל הצדדים סיימו את הבאת ראיותיהם, רשאי בית המשפט, להורות על הזמנת כל עד (אף אם נשמע כבר בעבר), כמו גם להורות על הבאת ראיות אחרות, לבקשת בעלי דין או מיוזמת בית המשפט. יש לו את המילה האחרונה והוא יכול להורות להביא עדים- אך זה נדיר מאוד!!!

סיכומים- בתום הבאת הראיות או משנתקבלה הודיה רשאים התובע ואחריו הנאשם להשמיע את סיכומיהם לעניין האשמה.

בתום הסיכומים, בית המשפט מעריך את הראיות ומכריע בדינו של הנאשם.

הסיכומים הראשונים זה לעניין האשמה- אם הוא אשם או לא, אדם מוגדר כאשם כשזה מוכח מעבר לכל ספק סביר. התובע תמיד תטען שהוא הוכיח, ההגנה תמיד תטען שיש ספק.

פסק דין : הכרעת דין וגזר דין- פסק הדין מורכב משני חלקים : אם התקבל והטענות יש לנו-

הכרעת דין – קביעה מנומקת אם הנאשם אשם או זכאי.

סיכומים לעונש- לעניין האשמה יש טיעונים לעונש (גם לקולה וגם לחומרה- לחומרה אומרת התביעה- למען ייראו ויראהו, לקולה זה הסנגור- אפשר להביא עדי אופי וכן וכו'.. מה שקורה זה שהמילה האחרונה שמורה לנאשם "אנא רחם עלי" הוא אומר לביהמ"ש.)

גזר דין – גזירת עונשו של הנאשם. - קנס, מאסר בפועל, מאסר על תנאי, עבודות שירות, שירות לתועלת הציבור.

מתי הכרעת הדין מהווה את מלוא פסק הדין?! כשיש זיכוי!!!- סופר חשוב למבחן.

טיעונים לעונש- הפעם הראשונה שבו השופט נחשף לעברו הפלילי של הנאשם.

לדעת המרצה- שופט לא יכול לכהן בעיר שבו הוא גר.

במקרה זיכוי הכרעת הדין היא מלוא פסק הדין.

טיעונים לעונש- אם בית המשפט הרשיע את הנאשם. אזי לפני מתן גזר הדין יתקיים שלב הטענות לעונש :

בשלב זה ניתן להביא : הרשעות קודמות של הנאשם + החלטות בית משפט לעניין ביצוע עברות ע"י נאשם ללא הרשעה + ראיות אחרות + לעיתים ניתן להביא העתק מהמרשם הפלילי (זו ההזדמנות הראשונה להביא ראיות בדבר "עברו הפלילי" של הנאשם.

ראיות הסנגוריה- הנאשם רשאי לאחר שהתביעה סיימה את טיעוניה לחומרא... להביא טעונים לקולא אם ע"י מתן עדות ואם ע"י הודעה מטעמו ללא שייחקר עליה.

תזכיר זה לפני גזר הדין וזה נעשה ע"י עובדים סוציאליים(לא ניתן לחלוק עליהם)- אם אומרים שזוהי עבירה קלה ואין סיבה שיהיה בכלא יש סיכוי שבאמת הוא לא יהיה. הבעיה עם האזרחים זה שהם לא מבינים שהם הורשעו ואז כאשר הם מבינים שהוא לא הפנים שהוא הורשע וכן תהליך השיקום לא נכון ולכן לדעתם של העובדים הסוציאליים התיקון הטוב ביותר זה בכלא- ואז הנאשם "אכל אותה".

1. לפני קביעת העונש רשאי בית המשפט להחליט על בדיקה רפואית או מומחה אחר שיבדקו את הנאשם ו/או לצוות על כל חקירה אחרת שנראית לו רלבנטית לקביעת העונש.

2. בנוסף רשאי בית המשפט להביא תסקיר מבחן לגבי עברו של הנאשם ומצבו המשפחתי הכלכלי והבריאותי, כמו העברות שהביאו אותו לידי ביצוע העבירה.

לאחר שהתביעה סיימה את הטיעונים שלה לחומר אז הנאשם מביא את עדיו וזכות המילה האחרונה שמורה לנאשם כשהוא מבקש את רחמיו של ביהמ"ש.

סיכומים לעניין העונש- הסתיימו הליכי הבאת הראיות לסוגיית העונש. התובע ולאחריו הסנגור והנאשם להשמיע טענותיהם לעניין העונש.... לנאשם תמיד שמורה זכות המילה האחרונה.

מה ההבדל בין עבודות שירות לבין שירות לתועלת הציבור-

עבודות שירות זה תחליף למאסר עד 6 חודשים- אם נגיד נתנו לכם מאסר 6 חודשים ניתן לבקר לעשות עבודות שירות. שירות לתועלת הציבור- זה עונש בפני עצמו-

ההבדל- נגיד שיש מישהי שנגזרו עליה 2 חודשים מאסר והיא הולכת לציין מבחן והיא רוצה עבודות שירות והקצין מבחן ממליץ על זה לשופט.

נגיד מטפלת בחוות סוסים, במשך 2 חודשים מ-12:00-8:00, והיא אומרת שהיא לא יכולה!! אז הוא אומר לה "אין בעיה תחזרי לכלא" כי זה תחליף.

לעומת זה אם היא הייתה מקבלת עבודות לתועלת הציבור והיא יום שבו היא לא יכולה להגיע זה בסדר ניתן לשנות את היום לעשות שלי"צ. שלי"צ זה גמיש!!! עבודות שירות זה לא גמיש, זה או זה או להיכנס לכלא.

שלי"צ זה עונש בפני עצמו.

עבודות שירות זה תחליף לעונש מאסר עד 6 חודשים.

השופט יכול לנטרל את זה ע"י כך שהוא כותב "ללא אפשרות המרה" או שהוא נותן 6 חודשים ויום.

גזר הדין- לאחר הטיעונים לעונש ישב בית המשפט על המדוכה ויקבע עונשו של הנאשם.

מה קורה שיש 3 שופטים וכל אחד אומר שהו אחר?! מה עושים?!

בית המשפט מכריע על פי דעת הרוב.

אין דעת רוב לגבי סוג העונש או מידתו, תצורף הדעה המחמירה לדעה המקלה הקרובה אליה וייתחסו למקלה כאלו יש לה רוב.

דוגמא: שופט א': 10 שנים

שופט ב': 6 שנים.

שופט ג': שנה אחת.

התוצאה 6 שנים.

אב בית הדין הוא זה קובע את הדרך של הענישה- זה קורה כאשר השופטים לא יכולים להחליט.

ערעור- בפלילי אין כמעט ערעורים על החלטות בינתיים, ההליך בעצם הוא זורם, יש כמה החלטות שניתן לערער- ראו להלן: למשל- פסלות שופט כי הוא האח של התובע או עיון בחומר חקירה- זה יכול לזכות את הלקוח שלך, אם לא נותנים לך את הקלס(למשל כי אם כן תראה את פרטי התיק הבחור ומשפחתו יכולים להירצח) של האירוע שלך מגישים ערעור.

ברגע שמגישים ערעור זה עוצר את ההליך.

אין ערעור בהליך הפלילי על החלטת ביניים אלא אם נקבע אחרת בחוק (פסלות שופט + עיון חומרי חקירה).

פסק דין של בית משפט שלום ניתן לערעור בזכות בפני בית המשפט המחוזי.

פסק דין של בית משפט מחוזי שנידון בבית המשפט המחוזי כבערכאה ראשונה גם הוא ניתן לערעור בזכות.

פסק דין שנשמע בשלום + הוגש ערעור למחוזי: על מנת להביאו לעליון יש צורך ברשות לערער אשר יכול ותינתן ע"י בית המשפט המחוזי בפסק הדין או אם אישר זאת בית המשפט העליון.

בית המשפט שלערעור לא יחמיר בדינו של נאשם שערער על חומרת העונש. בית המשפט רשאי להחמיר עונשו של נאשם רק

אם המדינה ערערה על קלות העונש. **אם אני מגנה על לקוחה שלי ואני רוצה להגיש ערעור להקל, ביהמ"ש לעולם לא**

יחמיר רק אם התביעה ערערה.

אם הפסדנו בביהמ"ש השלום, ניצחנו במחוזי, האירוע השלישי הוא ברשות.

בנושא הערעור - אתה יכול לערער או על הכרעת הדין או הכרזת הדין או שניהם יחד - אם אתה הסנגור ואתה מבקש הקלה בעונש והתביעה מבקשת החרמה בעונש, אין סיכון!! כי לא ניתן להחמיר אלא רק להקל.

החלטה שלא לחקור או להעמיד לדין - נושא חשוב שתמיד במבחן!
הסיבה הכי טובה מבין 3 הסיבות זה חוסר אשמה - כי זה נמחק מכל הרשימות!

חוסר עניין לציבור - אין לזה הגדרה מדויקת

חוסר ראיות מספיקות - המשטרה אומר "אין עשן בלי אש" אבל העשן לא מספיק בכדי להבעיר את האש - בעיקר בעבירות מין משתמשים בזה.

2 אלמנטים של המעצרים - מעצר ימים ומעצר עד תום ההליכים.

מעצר ימים - לפני הגשת כתב אישום

מעצר עד תום ההליכים - מהרגע שמגישים כתב אישום.

מעצר בפקטור מתקזז מהעונש הסופי - מעצר בית לא נחשב.

נגיד מישהו שהיה עצור ל 35 ימים ואז המעצר בכלא היה 45 ימים, ולכן הורידו לו את הזמן בכלא ל-42 ימים.

ראה לעיל איך נראה כתב אישום, למען הבנה. ת"פ=תיק פלילי. בעבר המאשימה היו היועמ"ש ואז שינו את זה כי בעצם המדינה "נכנסת" לרגלי המדינה.

"קובלנה פלילית" - מישהו פרטי מגיש קובלנה נגד אדם ספציפי - חריג ביותר.

דוגמא לעיל לכך: אדם שאשתו התלוננה עליו פעמיים שהוא הכה ואנס אותה ופעמיים "זרקו אותה" ולא האמינו, חשבו שהיא עושה את זה בכדי להשיג יתרון בזמן גירושים. ואז הוא הלך להגיש תלונה במשטרה שזו תלונת שווא, במקרים כאלה המשטרה לא נוגעת במי שמשקר, היא לא יורדת לשורש העניין ולא מגישה תלונה על מי שהגיש תלונה שווא, וזאת מפני שנכון ל 1000 באמת מגישים תלונות ואם מישהו ייענש אחרים להבאה יפחדו להגיש תלונה. ולכן הוא הבחור הזה רצה להגיש קובלה פרטית(האדם נגד אדם חריג ביותר).

סמכות מקומית - איפה ספציפית נידון התיק.

סמכות עניינית - באיזה עניינים מוסמך ביהמ"ש לדון, בפלילי בחתך עבירות שהעונש שלהם זה פחות מ-7 שנים זה ביהמ"ש מעל 7 שנים זה חוזי. (באזרחי זה אחרת)

בהתחלה יש את אלמנט העובדות בצורה קצרה שנותנת מרווח זמנים לתביעה, לאחר מכן הוראת חיקוק, המשטרה משחקת בקלפים פתוחים - היא צריכה להגיד מי העדים שלה, ולאחר מכן לנו אסור לדבר עם העדים, עם עו"ד מדבר איתם זה שיבוש הליכי משפט, גם לא בתו"ל! הגורמים שיכולים להגיש כתב אישום זה או המשטרה או הם הפרקליטות. בעבר התובעים של המשטרה לא היו עו"ד אך היו בשל ריבוי עו"ד אז כמעט כולם הם עו"ד במשטרה. במשטרה התיקים קטנים וכשהם קצת מסתבכים הם עוברים לפרקליטות. שנה זה בערך זמן שהוא סביר בשל העומס - מהרגע שהוא נפתח ועד הרגע שהוגש נגדו כתב אישום.

הסנגוריה הציבורית זה גוף שהוקם שמטרתו שלא יהיה אדם שלא יהיה לו ייצוג משפטי במיוחד אם יש פוטנציאל לעונש מאסר, המהות היא טובה אך יש הטועים שיש משהו שהתפספס בדרך, כי נוצר מצב שבו לכאורה זה לא קורה ואחוז גבוה מהתיקים נמצאים בסנגוריה הציבורית ואם הם לא היו ששם זה היה מגיע לעו"ד רגיל.

אלמנט פנימי - של הסנגוריה

אלמנט חיצוני - תיקים שמוציאים מהסנגוריה בד"כ לעו"ד "חדשים"

הסנגוריה הציבורית לא משלמים הרבה ובכדי שעו"ד "ישרוד" שם הוא צריך לעשות הרבה תיקים, אך לעשות תיקים רבים זה ממקצע אותך.

לפני שהמשפט מתחיל ניתן לטעון טענות מקדמיות, כלומר - אם הטענה תקבל אין סיבה לדון בתיקה. למשל - התיישנות. לכן, טענת התיישנות תמיד טוענים לאחר כתב אישום.

הגנה מן הצדק - טענה שאומרת שהייתה פה כזאת התערבות ורוע מצד הרשויות החוק אז גם אם הנאשם עשה את המעשה "נרד ממנו". למשל - בחורה ראש עיר שיש לה יועמ"ש. מישהו הסתכסך עם ראש העיר והוא בנה ללא רישון פרגולה מזרדים(ענפים קטנים), לראש העיר יש פרלוגה שבנויה ללא רישון מיהלומים, והיא הורתה ליועמ"ש שיש לה גם פרגולה מזהב לפרק את הפרגולה מהזרדים.

לכן יש פה תלונה מן הצדק כי מתעמרים בו ואין זה הגיוני שלשאר יש פרגולות מיהלומים וזהב ומגישים נגד הפרגולה מזרדים שלו כתב אישום.

זה שתפסו אותך ולא אחרים זה לא אומר שאת לא אשם, ולא אומר שאתה יכול לטעון הגנה מן הצדק- חשוב לזכור את זה כי לעולם אי אפשר לטעון את זה!

בד"כ יש את כתב האישום ולאחר מכן מייד עוברים להוכחות, התביעה מתחילה את ההוכחות. מה שמפריע במהלך הזה זה שעד שהנאשם מתחיל לדבר יש כתב אישום ועדים מטען התביעה ובנוסף יש משהו פסיכולוגי- גם קביעת סדר העדים זה חשוב כי השופט משלים בדימיון את הסיפור- אם מישהו ביצע מהילה ב-3 מיליון דולר ואני מביא את העד הראשון ואז העד השלישי מספר שחודש אחרי המהילה הוא שט עם הנאשם עם מיליון דולר, אז השופט משלים את הסיפור בראש בצורה כרונולוגיה, לכן יש להביא את העדים בכדי לבנות את התמונה שלי בראש שאני רוצה להעביר לשופט. עדים זה חלק מראיות, עד זה ראייה, **יש ראייה חפצית- כתמי דם ויש ראיית עדות.**

על כל עד יש חקירה, ראשית נגדית וחוזרת אם הוא צריך. ולאחר שנגמרה התביעה אם יש "לא ניתן להשיב לאשמה" גם אם כל הטענות והדברים שהתביעה אומרת נכונים עדיין זה לא מספיק בכדי להאשים את מרשי.

אחרי שנגמרה התביעה הנאשם יכול להתחיל לדבר וגם הוא מביא את כל עדיו, לאחר מכן יש **ראיות הזמה-התביעה לא יודעת איזה טענות תביא ההגנה, וגם אם זה משהו לא צפוי ולכן ניתן לנסות להזים.**
נגיד- יש לנו צילומים של מישהי מבצעת שוד בנק, והמשטרה מגישה כתב אישום ומבחינתה הכל תקין, יש לה צילומים. לאחר הטענות של המשטרה, העו"ד של הנאשמת אומר שיש לנאשמת דרכון חתום שהיא הייתה בחו"ל. המשטרה בהלם והיא מבקשת הפסקה ואז מתברר שלנאשמת יש אחות תאומה, והיא בדיוק בזמן שוק הבנק לקחת חופש, ואז המשטרה אומרת שהם לא יכלו לצפות בזה ובסה"כ מה שהם עשו זה החליפו דרכונים. זאת ראיית הזמה כי המשטרה לא יכלה לצפות שהבנות יחליפו דרכונים.

עוד דוגמא- תיק שהיה ובו המרצה היה המומחה הפסיכולוגי ומה שקרה זה שהנאשם שהיה שוטר הלך בקניון ואומרת לו מישהי שהוא ביצע זה מעשה מגונה שהיא הייתה קטינה, והוא נבהל והחל לברוח, המאשימה רודפת אחריו ואז היא נשכבת עליו ומרביצה לו. הוא היה בטוח שזוהי מתיחה אך השוטר היה משוכנע שעובדים עליו. הוא אומר שלא היו דברים מעולם ומח"ש מגישים כתב אישום- תמיד מילה נ' מילה. השופטת אומרת לו "לה הצביעו דווקא עליך" וזה בעייתי כי המשפט הפלילי זה לא להגיד למה זה לא הוא אלא למה זה כן הוא. העו"ד שלו הבין שהמצב לא טוב, ואז פנו למרצה כפסיכולוג, והוא האמין לנאשם.

פדופיל- נראה כמבוגר אך מתנהג מנטאלית כמו ילד. המרצה הכי לו חו"ד שבו הוא הסביר שמה שקורה זה שהילדה עברה שהייתה ילד קטנה התעללות ואז היא הגיע לתחנת המשטרה, ולכן היא בטעות קישרה אותה מאירוע כי היא נזכרה בשוטר בתחנה ולכן האשימה אותה, בנוסף היה קלסטרון שלא היה דומה לו. במרצה ניסה להסביר לשופט שבעצם כל אדם רנדומאלי היה יכול להיאשם ע"י הילדה. כראיית הזמה רצו הצד השני להביא חוות דעת נגדית שתומכת בגיסה של הילדה. הנאשם יצא זכאי מוחלט, ולכן הוא הגיש בקשה להוצאות משפט. **חשוב לזכור שמאחורי כל תיק עוד בן אדם!**

סרט- ככה הפלילו את עמוס ברנע וככה חיסלו אותו- שמסביר את המשפט "מאחורי כל תיק עומד בן אדם"

(ערעור, דיו נוסף, משפט חוזר- **תמיד יש על אחד מהאלה שאלה בבחינת לשכה)**

אחרי התביעה וההגנה, ביהמ"ש יכול להביא ראיות מטעמו, לא קורה כמעט לעולם, ברגע שזה נגמר זה נגמר.

חוק חקירת מקרי מוות- זה המקרה הכי קיצוני שבו שופט מביא ראיות מטעם עצמו.

סיכומים- שימו לב זה לא טיעונים לעונש, פס"ד מורכב מהכרעת דין וגזר דין- זה טיעונים להכרעת דין, השאלה אם האדם אשם או לא?! אם אשם = יגיעו הטיעונים לעונש לאחר הכרעת הדין. לנאשם יש את זכות המילה האחרונה.

לנאשם יש 2 יתרונות: הוא משחק בקלפים סגורים(הם לא יודעים איך לתקוף אותך, לא יודעים איך לחקור את העד, כי לא יודעים מי הוא יהיה, שמנגד הנאשם יודע מי העדים שיעידו נגדו וזה ונותן נקודת זכות להגנה לאפשר להכין שאלות ראיות) ושצריך להוכיח את אשמתו מעל לכל ספק סביר.

אשם ללא הרשעה- משפט לנוער, אדם אשר אבל אין לו הרשעה, זה אומר שזה לא ברישום הפלילי- משמעותי מאוד עבור הנער.

פס"ד הדין מורכב רק מהכרעת הדין רק כשאדם זכאי! כשאדם יוצא זכאי אז בחילת הפס"ד השופט רושם "מצאתי לנכון לזכות את הנאשם ואז הוא מפרט".

ערעור בפלילי 45 ימים, יש 2 אלמנטים שצריך לזכור: (!!!)

1. אם רק הסנגור מערער לא ניתן להחמיר בעונש

2. ערעור יכול ויהיה או על הכרעת הדין או גזר הדין או שניהם בערכאה של הערעור לא שומעים את העדים שוב, לכן קשה לערער על מהימנות העדים.

בערכאה של הערעור מקבלים-פרוטוקולים, כתב אישום, פסק הדין וראיות חפציות אם נדרש.

בעליון אין פרוטוקולים!

הערעור הראשון הוא בזכות, כלומר, חייבים לשמוע אותו.

הערעור השני הוא ברשות, כלומר, מגישים בקשה ואז מחליטים אם בכלל לדון בזה. הבעיה שעולה היא שנגיד יש מישהי שזוכתה בשלום והפרקליטות הגישה ערעור במחוזי ששם היא הורשעה- היא מגישה בקשת רשות ערעור, ואז הסיכויים הם יותר קלושים כי כבר עברו 2 ערכאות בתיק.

המשך של המשך מצגת....

ביהמ"ש למעלה אינו שומע את כל הראיות כל ביהמ"ש קמא- העליון מקבל את הפרוטוקולים, כתב אישום, הכרעת דין,

כתב דין ואם יש ראיות חפציות גם את זה.

מונח הפרעת אמונים- עבירה בעייתית, למשל- ספיח של אולמרט ראש העיר הקודם של ירושלים, היו באים אליו והוא היה אומר שהוא יתפנה אליהם אך בבקשה שימו כסף תרומה קטנה לעמותה. ואסור לעשות זאת. אסור שמישהו יבוא אליך ויגיד שהוא רוצה לבנות מגדל וראש העיר אומר שאין בעיה אבל תתרום קצת כסף.. שופט ביהמ"ש לא אהב את זה והכניס אותו לכלא.

תיקון 113- מבנה לשופטים את שיקולי הענישה, היום השופט צריך להסביר למה הוא גזר את הדין שגזר. כל פעם ששופט

נותן עונש הוא רושם את מבנה הענישה לדעתו ואז הוא מתחם את העונשים לזמנים וכמויות, ואז שופטים אחרים לא יכולים לסטות מזה.

סמכות עניינית- באיזה עניינים מותר לביהמ"ש לדון. "מרוץ סמכויות"- המרצה תמיד אומר ההבדל הכי מהותי בבית דין

רבני לבין ביהמ"ש למשפחה הוא פשוט- אם הגברת בגדה אז בבית הדין לרבני אז האישה זנתנה ולא מגיע לה כלום אך אם הגבר בגד אז הוא מעד קלות, לכן אם נגיד יש מישהי שבאה לעו"ד לענייני משפחה ובעלי תפס אותי עם אנשים אחרים, אז העו"ד יודע שאם הגבר הולך לבית הדין הרבני הלך על הכסף של העו"ד אז הוא אומר לאיש שמהר הם צריכים ללכת לביהמ"ש למשפחה. ואז האישה צריכה להסביר לה זה "מאוס עליה"(הגבר מאוס על האישה), נוצר פער שלא ניתן לגשר והכל נובע מרדיפה אחרי הביהמ"ש שיטפל בתיק.

סמכות מקומית- איפה יהיה הדין

למשל- ביהמ"ש לענייני משפחה יש לו 2 אלמנטים- ראשית יש את הבסיסי, יש סמכות מקבילה בין ביהמ"ש למשפחה לבית בית הדין לרבני אז לו יש יתרון כי הוא יכול לבצע את אקט הגירושין בעצמו.

עוד דוגמא- בכל סכסוך בין בני משפחה לרבות סכסוך עסק הוא יתברר לא בביהמ"ש הכלכלי או מחוזי, הוא יתברר אצל שופט אצל ביהמ"ש לענייני משפחה.

סמכות עניינית בשלום ובמחוזי- עבירות עד 7 שנים מתבררות בשלום ומעלה 7 שנים במחוזי.

בישראל יש עונש מוות- לנאצים ועוזריהם או למי שבוגד בנו בזמן מלחמה- זה מאוד חריג ונכון להיום רק אייכמן "זכה" בעונש מוות.

ביהמ"ש עליון שומע ערעורים ואילו בג"צ שומע עתירות.

הבסיס זה עבירות של עד 7 שנים אך יש מעט חריגים- למעט- עבירות שוחד או עבירות צווארון לבן. גם אם יש עבירות של צווארון לבן והפרקליט רוצה ששופט מחוזי ידון בזה זה אפשרי.

עבירות לפי חוק ההגבלים העסקיים- נגיד שיש לנו את קובי ובר והם אויבים במשך 7 דורות. לבר יש את גלידת ברברה (50%) מהשוק ולקובי יש את גלידת שוקרון שפולשת על 50% מהשוק השני. הם כל הזמן רבים, יום אחד הם נפגשים ומדברים ורואים שהם לא "פריירים" שיקבעו מחיר דומה לגלידות ואז הם ירוויחו יותר ואז צרכן מפסיד מזה - הדבר נקרא "מעבר על חוק ההגבלים העסקיים"- כי זה מונע תחרות.

יש הרבה עברות של סמים ולכן זה יכול לסתום את המחוזי ולכן מעברים את זה למחוזי.

החמרה בענישה אנו לא מלינים.

ביהמ"ש מחוזי זה אלמנט שיעורי- מה שלא בשלום הולך למחוזי, מעל 7 שנים אוטומטי הולך למחוזי, ערעור למחוזי, כתב אישום נכד שופט מגיע למחוזי, וכתב אישום נ' ראש המשלה אנו שופטים בירושלים(קרוב לבית)

שופט יישפט בביהמ"ש מחוזי רגיל (גם בעליון יישפט במחוזי) וראש הממשלה בירושלים.

במקרקעין שכ"ד זה שלום בעלות מחוזי.

שום תיק לא מתחיל בעליון

מקרים שאנו לא יודעים איפה העבריין גר, נגיד יש לנו הומלס שדקר מישהו והגופה נסחפה לנמל אשדוד, אז אתה לא יודע איפה הוא ביצע את העונש.

יש אפשרויות שהאיש יישפט איפה שהוא נתפס- זה לרוב האופטימאלי כי לרוב זו תחנת המשטרה שתפסה אותו, במסות מקומית זה לא בעייתי. סמכות עניינת זה יכול להיות בטל מעיקרו, סמכות יחסית אין בעיה להעביר תיקים בין ביהמ"ש לביהמ"ש.

פתיחת הליך פלילי- בעבר היועמ"ש היה נ' האזרח היום זה כבר מ"י נ' האזרח.
מה קורה שמחליטים לא להעמיד לדין?! סוגרים את התיק וישנם עליות, 4 מהן :

1. חוסר ראיות
2. חוסר עניין לציבור
3. הסדר
4. חוסר אשמה

שמחליטים על סגירת תיק יש 2 צדדים- זה שסגרו לו את התיק, הוא יכול להגיש ערעור לערכאה גבוה יותר, ויש את הצד שסגרו נגדו את התיק- או שהוא יחליט שזה סבבה או שיחליט שהוא לא מוכן שימחקו לו את התיק מחוסר ראיות אלא מחוסר אשמה – זה מסוכן כי אז התיק עובר עוד גלגולים ולכן יש לשים לב וליידע את הלקוח שזה עלול להפיל אותו.

כתב אישום- מה צריך להיות בו !! קובל= קובלנה פלילית, ינון נגיד כתב הצעת חוק שהמהות שלה זה מי שיתחזה לעו"ד ישב בכלא.

עדי תביעה- אסור להם לזמן עדים נוספים לפרקליטות ולנו כעו"ד אסור לדבר איתם.

חזקה חלוטה, למשל- גיל 12- ילד מתחת לגיל 12 יש לו חזקה חלוטה שהוא לא יודע מה הוא עושה ולכן הוא לא מגיע לביהמ"ש **לא ניתן לערער עליה בשום צורה שהיא.**

חזקה שאינה חלוטה- סוחר סמים הגישה/חזקה טוענת שכל רכושו נובע מסמים ולכן אם הוא מציג ראיות שתומכות בגרסה שלו לא ייקחו לו את הרכוש שקשור בסמים. כל רכוש שיש לך הוא נובע מהסמים ולכן ניתן לחלט אותו. נגיד יש לנו סוחר סמים ידוע המשטרה באה לחלט לה את הבית. כי יש חזקה חלוטה שכל הרכוש שלה נובע מסמים. אם היא תביא צו ירושה שאת הבית היא ירשה מסבתא שלה אז לא ייקחו לה את הבית. **חזקה ניתן לערער אחריה.**

"פרטים מוכמנים"- פרטים שנמצאים רק בידי המשטרה או האשם.

רציונאליס סד"פ-

הוראות המסדירות חקירת עברות. מה מותר לשוטף מה לא מותר וגם לאדם
הוראות המסדירות ניהול הליכים בבית המשפט.

דרכי ענישה. - סנקציה קלאסית=כלא, קנסות, מאסר על תנאי, עבודות שירות, שרות למען תועלת הציבור(לאחר שאדם הורשע ניתן להגיש נגדו תביעה נגרת, כלומר- מסתמכת מבחינה עובדתית על הכרעות פס"ד-תביעה נגרת בד"כ מצליחה אבל השאלה אם יש כיסה עמוק לממן אותה.

אלמנטים כלליים

1. שיטת המשפט בישראל : אדברסרית- "ישחקו הנערים לפנינו" השופט אינו מתערב , הוא רק מקשיב ובסוף מכריע. בניגוד השיטה הנגדית "השיטה האינקביצטורית" = השופט עושה הכל וכל השאר הם רק שליחים, הם לא חוקרים.(גרמניה וצרפת- למרות שהן בעצמן מתחילות לנוע מהשיטה הזאת לעקבות השיטה הישראלית).

2. הפרדת "רשויות" – נגיד המשטרה חוקרת, הפרקליטות מגישה את כתב האישום וביהמ"ש שופט- כל גוף פועל בנפרד מגופים אחרים וכל גוף מבקר גופים אחרים. חוסר תלות בין הליך החקירה להליך השיפוטי : ההליך החקירתי מתנהל ע"י המשטרה, כתב האישום מוגש ע"י התביעה וההליך השיפוטי מתנהל בבית המשפט ע"י השופט.

3. חריג : חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח – 1958 – לשופט יש סמכות להורות לתביעה על הגשת כתב אישום.

בג"צ 1582/82 אלון נ' ממשלת ישראל פ"ד לו (4) 449 (לא למבחן)

בבג"צ זה המדינה רצתה להקים ועדת חקירה ביחס למעורבותם של אברהם סטבסקי וצבי רוזנבלט ברצח ארלוזורוב.
(לבדוק על זה)

שתי הפרסונות **כבר זוכו** ע"י בית המשפט מאשמת רצח לפני שנים רבות. ואז רצו להקים ועדת חקירה של הכנסת בנושא, הגישו עתירה לבג"צ כנגד העתירה הזאת.

הטענה המשפטית : התערבות בפקס דין חלוט של הרשות השופטת אסורה.

העתירה נדחתה ע"י בג"ץ. הטיעון המשפטי : אין כל אלמנט פרובלמטי בהקמת ועדת חקירה בנושא זה, מכיוון שוועדת החקירה לא נועדה להפריע לרשות השופטת, או "למלא" את תפקיד הרשות השופטת. אם נרגיש שמערכת הכנסת תתערב בעבודתנו אני נאסור את זה.

ביהמ"ש החליט החלטה ואז הכנסת תקים ועדת חקירה שאולי תחליט משהו אחר?! זה נראה כאילו המערכת הפוליטית חוזרת למערכת המשפטית ומנסה ליצור מערכת חדשה ואחרת.

4. שיקולי דעת שונים

שיקול דעת של המשטרה האם לפתוח בחקירה, אם לאו.

בעבירה שאינה פשע רשאי קצין בדרגת פקד ומעלה להורות

שלא לחקור את הנושא אם אין בכך עניין לציבור.

חקירת המשטרה : סעיף 59 לחסד"פ

"59. נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שאין בדבר ענין לציבור או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה."

שיקול דעת תביעה : סעיף 62 לחסד"פ

62. (א) ראה תובע שהועבר אליו חומר החקירה שהראיות מספיקות לאישום אדם פלוני, יעמידו לדין, זולת אם היה סבור שאין במשפט ענין לציבור; ואולם החלטה שלא להעמיד לדין, בשל העדר ענין לציבור תהיה באישור בעל תפקיד כלהלן :

חוסר עניין לציבור- אין הגדרה ספציפית, זה דבר שמשנתה.

סדרי דין באין הוראות

3". בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק(לקונה), ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק."

לקונה = חוסר

ע"פ 1/48 סילווסטר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד א 5(פס"ד ראשון של מ"י)
הנשיא זמורה(בקום המדינה הגרמנים היו האליטה והנשיא זמורה בעצם הבהיר שהוא לא פורמליסט מה שמעניין אותו זה תאכלס "גופו של עניין") הבהיר שתפקיד הדין הפלילי – להוציא לאור משפט. שאל לנו להתלות על אלמנטים טכניים בלבד בכתב האישום. וכי המהות אמורה לגבור על הפרוצדורה. –
הסגנון כתיבה הזה הוא אותו דגנון כתיבה של היום- חופרים

בע"פ 1/48 סילבסטר נ' היועץ המשפטי לממשלה, אמר הנשיא דאז, זמורה, את הדברים הבאים:

"אחד מחכמי המשפט כינה פעם יפה את חוק העונשין והפרוצדורה הפלילית כ"מגנה כרטא של הפושע" יש בכינוי זה משום תבונה רבה. רוצים להבליט את הרעיון שהפרוצדורה הפלילית על דיניה מכילה לטובת הנאשם תריס בפני עיוות דין. רוצים לתת לנאשם את מלוא ההגנה ההוגנת. אבל אסור לסלף את הרעיון הבריא הזה על ידי הפרזה בפורמליות. פרוצדורה פלילית טובה צריכה בוודאי לתת לנאשם את מלוא ההגנה, כדי למנוע עיוות דין, אבל הדין הפלילי אינו צריך לקבל צורת משחק אשקוקי(שח-מט) שבו מהלך אחד בלתי נכון קובע את גורל המשחק. תפקיד הדין הפלילי- להוציא לאור משפט. מוטב אמנם שעשרה רשעים יצאו זכאים משצדיק אחד יצא חייב(מעבר לכל ספק סביר זה מעל 93% - כי זה 1 ל-11. פה הוא מגדיר את רב הסף), אבל במה דברים אמורים? כשהשאלה היא הוכחת האשמה ולא כשהכתוב מדבר על ליקויים טכניים בכתב האשמה וכו'. על שאלות מסוג זה לא יחול הכלל של הנאה מהספק."

וחשוב גם שהעם (גם בעבר בעצם עניין התקשורת היווה עניין חשוב) יראה ששופטיו נכנסים לטרקלין שבו דנים על החטא וענשו, ואין נשארם עומדים בפרוזדור ודנים בו על כתב האשמה בלבד אם הוא שלם, או אם הוא פגום, או אם הוא בטל. חלילה לי מלעודד את הקטגורים המתרשלים בניסוח כתבי האשמה. חובה עליהם לבדוק בשבע עיניים אם כתב האשמה אמנם מגיד פשע, אבל לבתי המשפט לא הרשות בלבד, כי אם חובה עליהם לתקן מה שפגמו הקטגורים, בלבד שלא יפגעו על ידי כך בעיקרי השלטת הצדק. "

הוא נותן את כל הגישה שלו – שהמהות זה הכי חשוב יותר מהפרוצדורה, והוא אומר שהוא לא 100% בגישה האדברסרית אלא הוא בגישה האינקביצטורית(השופט חוקר) - "בביהמ"ש חובה לתקן את מה שפגעו הקטגורים". שימו לב יש לכם פה את כל התשתית למשפט הישראלי הפלילי בישראל.

5. פומביות-רוב הדיונים בישראל הם פתוחים, חוץ מנוער ומשפחה ששם הדיונים הם סגורים "דלתיים סגורות" במשפט פלילי רגיל רוב התיקים הם מתנהלים בדלתיים פתוחות. בביהמ"ש עליון לא ניתן להיכנס. יש מצבים שהם ניתן לבקש שהדין יהיה "בדלתיים סגורות". סובידיצה= אסור לפרסם את זה בצורה שתשפיע על השופטים

חוק בתי המשפט נוסח משולב, התשמ"ד – 1984

סעיף 68 : פומביות הדין [ב/38]

68.(א)בית משפט ידון בפומבי.

(ב)בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך באחת מאלה :

(1)לשם שמירה על בטחון המדינה ;

(2)לשם מניעת פגיעה ביחסי החוץ של המדינה ;

(3)לשם הגנה על המוסר ;

(4) לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, תשל"ז-1977 וכן אדם עם מוגבלות שכלית או אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (בחוק זה – חוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות); לשם הגנה על עניינו של קטין; לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368א לחוק העונשין, תשל"ז-1977

(5) לשם הגנה על ענינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין או בעבירה על פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998; לשם הגנה על ענינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין או בעבירה על

מפי החוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998;

(6) (נמחקה); הדין הוא בענייני אישות;

(7) הדין הפומבי עלול להתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל;

(8) לשם הגנה על סוד מסחרי;

(9) לשם הגנה על ענינו של מתלונן או ניזוק בעבירה לפי סעיף 377א לחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(10) לשם הגנה על עד מוגן או על מידע חסוי בעניין עד מוגן, תכנית הגנה, הרשות להגנה על עדים, או עד מאוים, כמשמעותם בחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008;

(11) לשם הגנה על ענינו של נפגע עבירה או של עבריין מין, בהליך לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006.

(ג) בבקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, רשאי בית משפט לדון בדלתיים סגורות.

(ד) החליט בית משפט על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בעת הדיון כולו או מקצתו. החליט בית משפט על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים נוכחים בעת הדיון כולו או מקצתו.

בג"צ 5699/07 יועז נ' היועץ המשפטי לממשלה

העתונאי יובל יועז (היה עיתונאי בגלובס והוא רצה לקבל חומר בקשר לתיק של קצב, החומר לא יצא לציבור והוא פנה בבקשה ע"מ לדעת מדוע הוא לא יכול לקחת חומרים) ביקש לעיין בדוקומנטציה המצויה בתיקי בית המשפט של הנשיא לשעבר משה קצב. מזכירות בית המשפט לא אפשרה ליובל יועז לעיין בחלקים לגביהם יש צו איסור פרסום. יובל ביקש בהתאם לפומביות הדיון + לתקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה(עיון בתיקים), התשס"ג - 2003 לעיין בתיקים אלה.

"על-פני הדברים, נוכח מעמדו החוקתי של עקרון פומביות הדיון המעוגן בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, ובהתחשב במעמדה הרם של זכות הציבור לדעת בשיטתנו המשפטית, יש לכאורה מקום לטענה לפיה צו איסור פרסום הנוגע לכתבי-טענות שהוגשו לתיק בית-משפט, אין משמעותו בהכרח איסור על עיון בהם שלא למטרות פרסום. לפי גישה זו, השאלה אימתית צו איסור פרסום הנוגע לחומר הנכלל בתיק בית-משפט, חל מבחינת היקפו גם על עיון באותו החומר, תלויה בפרשנות הצו ועליה להיבחן בכל מקרה לפי נסיבותיו"(במקרה הזה היא בחנה והחליטה שלא) (כבוד הנשיאה בייניש).

בסופו של יום נקבע כי כאשר עסקינן בחומר שיש לגביו צו איסור פרסום, הרי שאין לאפשר עיון בחומר והנטל הוא על מי שמבקש לעיין בחומר החקירה לשכנע מדוע הוא נדרש לעיון זה.

5. רציפות

• בהליך הפלילי להבדיל מההליך האזרחי אין מערערים על החלטות ביניים (אלא אם יש הוראה מפורשת לכך בחוק).

• חריגים :

• העדר רציפות בין שלב אחריות פלילית לבין שלב גזירת עונש.

• עדות מוקדמת : גביית עדות מוקדמת מאדם כאשר קיים חשש שלא נוכל לגבות ממנו את העדות במהלך המשפט.

• משפט זוטא : קבילות/העדר קבילותה של הודייה שנתנה מחוץ לכתלי בית המשפט.

• **רציפות מתייחס ל-2 אלמנטים-**

(1) **דיונים צריכים להיות יום אחרי יום (אך בפועל זה לא באמת קורה)**

(2) בהליך האזרחי אתה יכול לעצור תהליך כל הזמן - משהו לא מוצא חן בעיניך אתה מגיש ערעור לערכאה למעלה - רק בנסיבות חריגות ניתן לעשות זאת.

למשל - בקשה לפסילת שופט או שלא הביאו לך את חומר החקירה שאתה רוצה.
עוד סיבה שבגללה עוצרים משפט - משפט זוטא = משפט קטן, עוצרים את המשפט באמצע ובודקים את הכבילות של ההודעה. למשל מישוהו כן הודע שהוא עשה משהו בגלל שהוא חובר לזרם חשמלי ואז אחרי זה היא אומרת שהיא הודתה רק בגלל שחשמלו אותה.

- 6. ממתני נכנסות הוראות סדר הדין הפלילי לתוקף?
הוראות סדר הדין הפלילי נכנסות לתוקף מיד עם כניסתו של התיקון לתוקף. אין לנאשם זכות קנויה ביחס להוראות סדר הדין הפלילי שהיו קיימות ביום ביצוע העבירה או ביום הגשת כתב האישום.
- אלמנטים שחלים רטרואקטיבי - למשל סילבן שלום, הגברת הראשונה שהתלוננה לפני 15 שנים כיום יש על העבירה הזאת התיישנות (10 שנים), אבל אם ישנו את החוק ויגידו שהתיישנות היא 20 שנה, יוכלו להגיש נגדו כתב אישום
- סד"פ ודיני ראיות מחייב רטרואקטיבית.
רציפות דיון ודיון רטרואקטיבית אלו מצבים קרדינאליים.
אינצידנטלי = שולי
- קרדינלי = חשוב

7. חוקי היסוד וסדר הדין הפלילי

גניאמת - רקע עובדתי

העורר (כבן 21) הוא תושב הכפר צוריף שבנפת חברון. באחד הלילות נטל העורר מכונית פרטית ממקום חנייתה בירושלים ונהג בה לכיוון חברון. משהגיע למחסום ונדרש לעצור, נטש את המכונית ונמלט. כעבור פחות מחודשיים הוסע על-ידי חברו במכונית פרטית אחרת, שסמוך קודם לכן נגנבה ממקום חנייתה בבית-שמש. בדרכם לכפר צוריף התקלקלה המכונית. גם הפעם הסתלק העורר לדרכו. אך חברו, שנשאר במקום, נעצר, ובעקבות חקירתו - נעצר גם העורר. בחקירתו, שנסבה על חלקו בשתי הפרשיות, הודה העורר בגניבת המכונית הראשונה. לדבריו, גנב מכונית זו במטרה להביאה לחברון ולמוכרה שם. מניעו לכך היה קשיי הפרנסה של משפחתו; אך את דבר המכירה לא תכנן מראש ואין הוא יודע למי היה מוכר את המכונית. מאידך גיסא, כפר העורר בחשד כי השתתף גם בגניבת המכונית השנייה תוך כוונה להציע גם אותה למכירה. את המכונית הזאת, טען, גנב חברו. אף שהמעשה בוצע בנוכחותו, הוא לא לקח בו חלק; ולנסיעה במכונית זו הצטרף רק במטרה להגיע לביתו.

בעקבות החקירה הואשם העורר לפני בית-משפט השלום בירושלים בשתי עבירות של גניבת רכב, בניגוד לסעיף 413ב לחוק העונשין, תשל"ז-1977. ועם הגשת כתב האישום נגדו עתרה המדינה למעצרו עד לתום ההליכים במשפטו. בבקשתה נטען, כי מן העבירות שיוחסו לעורר עולה, כי "נשקפת סכנה לשלום הציבור ולרכושו אם ישוחרר", וכי מעצרו מבוקש "בשל היותו (ו) מסוכן לציבור". סניגוריתו המלומדת של העורר כפרה בטענה ששחרור העורר טומן סיכון לציבור. עמדה זו סמכה הסניגורית על גילו הצעיר ועברו הנקי של העורר, שעד להאשמתו בפרשיות הנדונות לא נזקפה לחובתו שום מעורבות פלילית קודמת. כן ציינה, שמן הראיות המצויות בידי התביעה לא עולה שלעורר, שעבד בקביעות בעבודות בניין, היו קשרים עברייניים כלשהם.

יש 2 סוגים של מעצרים - עד תום הלכים ו- ימים: לפני הגשת כתב אישום, עד תום ההלכים זה אחרי הגשת כתב אישום

ביהמ"ש השלום

בית-משפט השלום (כבוד השופט א' כהן) נעתר לבקשת המדינה והורה שהעורר ייעצר עד תום בירור משפטו. בהתייחסו לטענות הסניגורית ציין השופט בהחלטתו, כי

גניאמת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט (3) 355.

"מאז הפכו גניבות הרכב למכת מדינה ממש, נוטים בתי המשפט לעצור נאשמים עד תום ההליכים כאשר מדובר בעבירות הקשורות ברכב ולהעדיף את האינטרס הציבורי על פני שיקולים אישיים."

ולהלך, ברוח זו, הוסיף השופט לאמור:

"אין צריך לחזור ולאמור, כי המכה של גניבות רכב הפכה לנפוצה ביותר ואין לילה בו לא נעלמים כלי-רכב החונים ליד בתי הבעלים. אמצעי מרסן יכול להימצא בכך אם כל מי שעובר בצורה כלשהי עבירה הקשורה בגניבת רכב יידע שהוא צפוי לא רק לשנות מאסר ארוכות אם ייתפס, אלא גם שיעצר עד תום ההליכים". **כלומר הוא אומר שאני איתם עם הפרקליטות.**

ביהמ"ש מחוזי

4. בית המשפט המחוזי, שלפניו ערר העורר כנגד ההחלטה לעוצרו, דחה את עררו. בנימוקי החלטתו של כבוד השופט ע' קמא נאמר, בין היתר, כך: " מקובלת עלי המדיניות השיפוטית שלפיה כשמדובר בעבירות לפי פרק י"א, סימן ה' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שהמחוקק ראה לבטא את כוונתו בענישה חמורה של העבירה, צריך להיות ברור למי שביצע עבירה כאמור, ויש לגביו ראיות לכאורה, שלא רק לעונש חמור הוא צפוי אלא גם לכך שיעצר עד גמר ההליכים נגדו... בענין זה של גניבות רכב ההגנה על האינטרס הציבורי צריכה לגבור בדרך כלל על הנסיבות האישיות. דוקא טענת המבקש שלפני (העורר - א' מ'), כי גניבת המכונית הראשונה נעשתה על ידו מטעמים של מקור פרנסה למשפחתו, היא שצריכה להדאיג עוד יותר כיון שפרנסת המשפחה, שעולה מונח על צוארו, כדבריו, אינה נפסקת עם גניבת הרכב הראשון, והנה באה לנו בענין זה דוקא עילת המעצר משום ההגנה על הציבור".

ביהמ"ש עליון

דנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט (4) 589 :

מצא: "(2) חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו נושא עמו בשורה חוקתית חקוקה לכל פרט בחברה. בשורה זו נועדה לכל החברה ולא רק לעבריינים שבה. קורבן העבירה בפועל ובכוח וכל אזרח תמים-דרך זכאים להגנה על כבודם ועל חירותם מפני פחד, אימה ופגיעה, לא פחות מן הנאשם (621 ה-ו)."

"(2) היותה של עבירה בגדר "מכת מדינה" יכול להיות אחד מן המרכיבים האפשריים של הוכחת קיומה של עילת מעצר. אולם בכל מקרה דרוש שכנועו של בית המשפט כי יש חשש שהשחרור של הנאשם הספציפי יסכן את שלום הציבור או את ביטחונו, או כי קיימת עילת מעצר אחרת (624 ב.)."

כך בסופו של דבר נקבע בדיון נוסף, כי מעצר אדם בטרם משפטו לשם הרתעה נוכח מכת מדינה אינו עולה בקנה אחד חוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

ע"פ 2145/92 גואטה נ' מ"י, פ"ד מו(5) 704

פס"ד מוזר לדעת המרצה- ביהמ"ש העליון חשב שראו את האדם ברחוב ועשו לו בדיקה אבל זה לא הגיוני כי צריך חשד סביר, לא סתם רואים מישהו ברחוב ועושים עליו חיפוש. נוצר מצב שהפשיטו את גואטה באמצע הרחוב.

נגד המשיב הוגש כתב אישום, המייחס לו החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 7(א) ו (ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973. הסמים נתפסו כשהם מוצנעים בין ישבניו של המשיב, כשה נעצר ברחוב ונדרש להסיר בגדיו בשעת חיפוש שנערך בו. בית המשפט המחוזי הורה לשחרר את המשיב בערובה, הגם שהדגיש כי בהחזקת הסמים בכמות האמורה יש משום עילת מעצר. בית המשפט - שהניח על סמך חומר הראיות שהיה לפניו, כי מדובר במעצרו של אדם המטייל לתומו ברחוב - הביע תרעומת קשה על עצם המעצר וצורתו, הדומים לאלה של מדינת משטרה.

א. כאשר מוענקת סמכות לערוך חיפוש על גופו, או בגופו, של אדם, אין בכך כדי להתיר חדירה לתוך גופו של אדם, כגון שאיבת תוכן הקיבה, ביצוע חוקן ובדיקת דם, שלא בהסכמתו של הנבדק. חדירה לגופו של האדם יש בה משום פגיעה חמורה בכבודו של האדם ובזכותו לפרטיות, "באדם באשר הוא אדם" (11 7 ה).

(3) כבוד האדם פירושו שלא לבייש ולבזות את צלם האלוהים שבאדם (724 ג-ד).

ה. על פגיעה שיש בה משום ביזוי וביוש צלם האלוהים שבאדם, כגון עריכת חיפוש בגופו והפשטת לבושו של אדם ברבים, קיימת הקפדה יתרה בעולמה של הלכה (-724 ד-ה).

ו. ביזוי וביוש צלם האלוהים שבאדם מותרים הם רק כאשר נועדו לתכלית ראויה, משמדובר בחשד של עבירת עבירה פלילית, שיש למונעה או לגלותה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש; הכול לפי נסיבות כל מקרה ומקרה - כגון מטרת עריכתו של החיפוש, טיבה של העבירה בה הוא נחשד, קיומה של שעת חירום, ההצדקה לעריכתו של החיפוש, אופן עריכתו, מקום עריכתו וכיוצא באלה (724 ו).

ז. (1) גם משניתנת הסכמה לעריכת החיפוש, עדיין אין פירושו של דבר כי הכול פרוץ ומותר. העובדה שמדובר בזכויות יסוד של פגיעה בכבודו של אדם ובצנעת הפרט יש בה כדי לחייב, גם כאשר החיפוש נערך בהסכמה, לשמור על מידה סבירה של הגינות כדי שלא לרמוס את כבוד האדם שבגופו נערך החיפוש, ואת פרטיותו, כאשר הדבר אינו מתבקש ואינו הכרחי לצורך החיפוש. (המשנה לנשיא א. אלון).

דיני ראיות

קבילות - ראיה שאינה פסולה היא ראיה קבילה. עד שאינו פסול מלהעיד הוא עד כשר וניתן לקבל את עדותו. ראיה קבילה היא ראיה שיכולה לבוא בפני בית המשפט ולהוות חלק מן הראיות במשפט עצמו.

ראיה פסולה = ראיה שהושגה לא כדרך המקובלת.

אם מישהו נמצא בחדר החקירות והנחקר שלה זה שניר. שניר לא ישן 3 ימים, ירדן קצת מרעיבה אותו גם. ובזמן שהיא לא מרעיבה אותו היא נותנת לו מכות חשמל רציניות- מהקלות לחזקות עם הזמן. ואז שניר מודה שהוא רצח את נטלי.

זוהי ראיה שאינה קבילה.

בארה"ב יש את "פרי העץ המורעל" בישראל יש את "הפסילה הפסיקתית" ולכן בישראל כמעט כל הראיות הן קבילות - כאשר הראיות הן לא קבילות יש את הדבר הבא-

משקל - משקל מבטא את ערכה של הראיה. כלומר עד כמה ניתן לבסס על פיה - לבד או יחד עם הערות נוספות - ממצאים בעניין השנוי במחלוקת.

אומנם ראיה היא קבילה אבל המשקל שלה הוא, אבל, לדעת ינון זה לא הגיוני שכל הראיות הן קבילות.
משקל הראיה תלוי בשופט לפי שיקול דעתו.

רלבנטיות - על הראיות הן של התביעה והן של ההגנה להיות רלבנטיות לעובדות השנויות במחלוקת. על בית המשפט לנווט את הדיון ולא לקבל ראיות או להתיר שאלות לעד, אם הן אינן רלבנטיות. **ינון אוהב את זה: פה שימו לב, סתיו היא עדה בעבירת רצח והיא טוענת שמי שרצח זה אבירם. כל החקירה של סתיו מתבססת על זה שהיא עושה הונאות סדרתיות למס הכנסה. זה רלוונטי לחקירה? (פעם שקרן תמיד שקרן) ככל שאתם יותר בכירים אתם מקבלים יותר כבוד אשר מאפשר לנו לשאול שאלות.**

קבילות, משקל, רלוונטיות - 3 מונחים שלמדנו עד עכשיו.

ינון טוען שבישראל יש רק ערכאה אחת - אם הפסדנו בשלום או במחוזי הסיכוי שלנו לנצח בתיק שאחרי הוא שואף לאפס. וזה בגלל "מהימנות"

מהימנות - מונח המבטא את יחסו של בית המשפט לאמיתותה של גירסה שמוסר עד (אמון מוחלט, חוסר אמון). הכלל הוא שביית המשפט שלערעור לא יבטל בנקל קביעות עובדתיות של הערכאה מטה, אולם רשאית ערכאת הערעור להסיק מסקנות שונות מאלה של הערכאה הדיונית על סמך חומר הראיות שבא בפניו. **השופטים בערכאה שלמעלה לא שומעים את העדים, ולכן אם שופט שמע ששקד שקרנית לא יהיה ניתן לשנות את זה בערכאה למעלה, אבל אם ביהמ"ש רושם להיפך ששקד היא בחורה אמינה אז זה מה שהשופט מהערכאה למעלה יראה שרשמו. שופט שרוצה לסגור את התיק מכל הכיוונים הסיכוי לערער על התיק שלו הוא אפסי.**

נטל השכנוע - נטל השכנוע קובע על מי מבין הצדדים מוטלת החובה להוכיח בראיות קיומה של עובדה. בית המשפט יבדוק בסוף המשפט אם בעל הדין הרים את נטל השכנוע לפי מידת ההוכחה הדרושה.

הליך פלילי - מעבר לכל ספק סביר - 98%-99%

הליך אזרחי - לפי מאזן ההסתברויות 51% - בתאכלס זה 50.0% ובקטנה **הוא תמיד שואל על זה במבחן!!!**

הליך הפלילי המונח נקרא "מעבר לכל ספק סביר" אין לזה הגדרה מסויימת, כל אחד רואה את זה אחרת. אבל ביהמ"ש צריך להשתכנע שאתה אשם! בהליך אזרחי זה 50% ובקטנה - במשפט האזרחי היינו מוכנים לקבל פיצויים על זבוב במרק, אבל אם היינו יודעים שבעונשין זבוב במרק זה עונש מוות? אז היינו מוכנים שהטבח ימות?! יש להיזכר בדוגמא שהוא נתן לנו בשיעור הראשון - נטל הראיה בפלילי זה על המדינה, ונטל הראיה באזרחי זה על המוציא מחברו עליו הראיה. בד"כ כל המשחק באזרחי זה לזרוק את נטל הראיה אחד לשני. כל הזמן עושים פינג פונג - לפי ינון נטל הראיה שנשאר על מישהו הוא זה שיפסיד.

נטל הראיה - בהליך הפלילי/ בהליך האזרחי/ העברת נטל השכנוע: הודאה והדחה/ נזק ראיתי (רשלנות רפואית). - אם נגיד הרופאים "העלימו" מסך מרפואי- הם לא יכלו להגיד שאין ראיה, ולכן זה לא קביל, זה ישר משחק נגדם. ליינון היה מקרה- השאלה ברשלנות רפואית זה לפי כמה נזק נגרם לך - לפי זה רוצים כסף לפיצויים. המטרה של דיני נזיקין זה "להשיב את המצב לקדמותו". - לא באמת משהו חשוב כל הדיון הזה.

ראיה ישירה ונסיבתית

ראיה ישירה - ראיה המוכיחה במישרין עובדה מן העובדות השנויות במחלוקת. - שאת רואה לנגד ענייך מה קורה. אם נטלי נעצה מול כל הכיתה סכין בלב של אבירם

ראיה נסיבתית - ראיה המוכיחה קיומה של נסיבה, על פיה ניתן להסיק את דבר קיומה של העובדה הטעונה הוכחה. - אתה מסיק- אם נגיד וולאדי נכנס למערה חשוכה לבד עם נטלי, ולאחר 3 דקות הוא נמצא שסכין נעוצה בליבו ולנטלי יש דם-

זוהי ראייה נסיבתית כי אף אחד לא ראה את זה.

ניתן להרשיע לפי ראיות נסיבתיות בלבד!!!! חשוב

כי ברוב מקרי הרצח יש את הרוצח והנרצח אפחד לא רואה את זה, אם כל הראיות הנסיבתיות מצביעות כראש חץ לאשמתו של העבריין אזי- ניתן להרשיע אותו.

תחולת דיני הראיות מבחינת הזמן- הוראה חדשה בדיני ראיות ניתן להחיל רטרואקטיבית, כלומר, גם על מעשים שבוצעו לפני כניסת ההוראה החדשה לתוקף- **כי אתה לא קונס ראיות פרוצדוראליות. כמו למשל העניין עם סילבן שלום- ראה לעיל במחברת.**

אם הלקוח דיבר איתכם לפני שהוא דיבר עם המשטרה אז יש לו יותר סיכוי.

"גירסה כבושה" – גירסה שהעד/נאשם כבש בליבו בזהות הראשונה שהוא יכול היה לספר אותה, ולכן בעתיד שימסור את הגרסה שלו יתייחסו אליה "כקליפת השום".

נגיד שעדן טוענים שהוא ביצע מעשי סדום. הגירסה הראשונה שלו למשטרה הייתה "שבכלל לא הייתי שם" והמשטרה מראה לא עדכון טלפוני שהוא כן היה שם ואז הוא אומר עדן – "זה היה בהסכמה". המשטרה אומרת לו שזוהי גרסה כבושה כי בגרסה הראשונה אמרת שלא היית שם ועכשיו לפתע אתה אומר שזה היה בהסכמה. – אם לא היה לך מה להסתיר היית ישר אומר על ההתחלה שזה היה בהסכמה.

עדים- כל אדם ניתן יהיה שיזמינו אותו לתת עדות, אבל אם ביהמ"ש חושב שהעד לא רלוונטי הוא אומר שלא צריך אותו. סמכות להזמין עדים – מותר להזמין כל אדם לתת עדות בהתקיים כל אלה (סעיף 1(א) לפק"ר)

א. העדות קבילה.

ב. העדות שייכת לעניין.

בית המשפט רשאי לסרב להזמנת עד בהתקיים אחד

מאלה :

א. אין צורך בעדות.

ב. הזמנת העד נתבקשה למטרה שאינה גילוי האמת.

כשרות עדים- כל אחד כשיר להעיד. (ברור אבל שעיוור לא יכול להעיד על משהו שהוא ראה)

עדות מפי השמועה= רכילות- זה לא תופס.

נגיד נטלי דיברה עם ירדן וירדן אומרת לנטלי שהיא ראתה שנופר רצחה את שון. האם על סמך העדות של נטלי אני יכול להרשיע את נופר ברצח של שון?! לא. כי היא לא ראתה את זה, זה רכילות. במשפטים זה עושה לנו טוב כי אנחנו לומדים להתעלם מרכילות ולמצוא את ההבדל בין רכילות לעובדות הכל כשרים להעיד בכל משפט.

כל עד הכשר להעיד חייב להעיד אם הוא נקרא להעיד, ואף ניתן לכפות עליו להעיד לפי חוק בתי המשפט או פקודת בזיון בתי המשפט.

קיימים חריגים :

א. עדות בני משפחה (בני זוג, הורה וילד).

ב. עדות שותף נגד שותפו.

ג. עדות שופט על דבר שטיפל בו במסגרת סמכותו כשופט.-נגיד שקד היא שופטת ובתיק שלה- קורל נגד בר- קורל מורידה כאפה לפרצוף של בר. שופט לא יכול להעיד על הכרעה שלו- על מה שהוא טיפל בתוקף סמכותו כשופט.

עדות בני משפחה-

עדות בני זוג – אין בן זוג כשר להעיד לחובת בן זוגו, ואין כופים אותו להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם בן זוגו בכתב אישום אחד (סעיף 3 לפק"ר).- כלומר, יש לנו משהו שאומר- שהתא המשפחתי יותר חשוב מדיני הראיות. אבל כמובן שזה לא הסוף, בני זוג הם נשואים כדין בזמן העדות, ויכול להיות שביום האירוע הם לא היו נשואים אבל במתן עדות הם כן היו נשואים ואז יש בעיה וניתן להעיד.

בני זוג : הם אלה הנשואים כדין ביום מתן העדות.

*יש לציין שבעברות אלימות לא מתקיים הכלל + ניתן להעיד לטובת בן משפחה.

עדות שופט- שופט לא יעיד בהליך פלילי או אזרחי על דבר שטיפל בו בסמכותו כשופט (ע"פ 364/73 זיידמן נ' מ"י)

מה קורה בסיטואציות הבאות?

פסולי דין ? (חולה נפש, מסומם או שיכור).

עד ששמע עד אחר?

עדות כבושה?

חולה נפש יכול להעיד!!! יש גם חולי נפש שהם מצב של נסיגה בלשון חיובי, וחולי נפש יכול להעיד אבל השאלה היא מה המצב שלו וכמה משקל ניתן לעדות שלו.

חיזוק/סיוע/דבר מה/ חובת הנמקה-

סיוע- בד"כ שיש עד מדינה והוא מעדי נגדך ויש לו אינטרס כי הוא חתום על הסכם והוא מקבל כסף. יש לו אינטרס להרוס אותנו ולכן העדות שלו לא מספיק ולכן צריך סיוע שמסבך את הנאשם והיא חיצונית לעדות של עד המדינה-ראה לעיל פירוט יותר מורחב ונכון של "סיוע".

חובת הנמקה- בד"כ בעבירות מין השופט מנמק למה הוא מאמין לגרסה אחת ולא לגרסה אחרת.

דבר מה נוסף- במצב שאדם מודה ואז הוא חוזר בו. צריך דבר מה שמשקלו קל כנוצה שמאושש את ההודעה שניתנה מחוץ לכותלי ביהמ"ש.

חיזוק- כשיש בעיה עם העד. נגיד שילד בן 10 טוען שמישהו ביצע שוד בנק, צריך עוד ילד שיגיד את זה בכדי שזה יהיה אמין. עדות שמיעה- זה רכילות וזה לא תופס בביהמ"ש.

עדות שמיעה- עדות שמיעה היא עדות של עד על עובדות שנקלטו בחושי של אדם אחר ושהגיעו לידיעתו של העד מפי השמועה. כאשר העד מעיד על מה ששמע מפי אחר, על מה שקרא במסמך שנערך על ידי אחר או על משמעות התנהגותו של אחר, הרי שהוא מעיד מפי השמועה.

עדותו של עד על מה ששמע מפיו של אחר היא עדות ישירה ומקורית לעצם אמירת הדברים אך לא לאמיתות תוכנם. רק מי שקלט את האירועים בחושי יכול להעיד על אמיתות תוכנם, ואילו עדותו של מי ששמע את הדברים מפיו תהיה – עדות שמיעה.

חריגים לעדות שמיעה-

*אמרות מילוליות המשתלבות בהתרחשות פיסית.

*אמרת חוץ של נאשם.

*אמרת חוץ של עד.

*רשומה מוסדית, תעודה ציבורית.

*אנו רוצים אמיתות תוכן).

אמרות מילוליות המשתלבות בהתרחשות פיסית- אסור לשוטר לעשות חיפוש על מישהו בגלל שהוא לא בא לו טוב בעין, אבל כיום ניתן להגדיר אזורים שכן מותר לעשות את זה, למשל- שער שכס. כל מה שהרשות עושה זה רק לפי מה שהתירו לה לעשות היא לא יכולה להמציא לה סמכויות.

עדות על פי השמועה = אני לא מקבל רכילות. למשל- נופר אומרת לאלינה- אלינה ראיתי את קסניה רוצחת את עומר.

אם יינן מתשאל את אלינה, העדות שלה לא שווה כלום כי היא לא ראתה את זה בחושיה!

עדות שמיעה = כקליפת שום.

פליטת פה לרוב זאת כוונת האדם, גם אם הוא אומר שהוא לא מכוון לזה

אמרת שכיב מרה- חריג לעדות שמיעה, למרות שזה עדות שמיעה זה מתקבל כאילו האדם אמר את זה וראה את זה

בעצמו-חשוב!!!

למשל- ניצן שוכב את הריצפה עם סכין בגבו, והוא בטוח שהוא הולך למות. קרין נגשת אליו מלטפת את ראשו, ניצן אומר לה שהוא עומד למות ומי שנעץ לו את הסכין זה עדן אוחאנה. אחרי שבועיים הוא מחלים, שואלים אותו מי נעץ את הסכין והוא אומר שזה הוא עשה לו את זה בטעות. השאלה- האם קרין ראתה מי נעץ את הסכין?! לא, אז זאת עדות שמיעה ולכן לא ניתן להסתמך עליה.

עדות של אמרה של קורבן מעשה אלימות

אדם המעיד במשפט לגבי אמרה שנאמרה ע"י קורבן מעשה אלימות – תהא עדותו קבילה, אם היא נוגעת במישרין למעשה האלימות ומתקיימים התנאים הבאים:

1. האמרה נאמרה במהלך מעשה האלימות או בסמוך לאחריו או לאחר שהייתה לקורבן הזדמנות ראשונה להתלונן עליו.

2. האמרה מהווה חוליה בשרשרת הנסיבות הקשורה במישרין לביצוע העבירה.

3. האמרה נאמרה כשהקורבן היה גוסס (אובייקטיבית) או האמין שהוא גוסס (סובייקטיבית) עקב מעשה האלימות

(אמרת "שכיב מרע"). – במקרה שלנו למעלה עם ניצן על סמך עדות של קרין אני יכולה להכניס לכלא את עדן, למרות

שקרין לא ראתה את המעשה עצמו.

אמרת חוץ של נאשם- אמרת חוץ של נאשם מותר להוכיח בעדותו של אדם ששמע

אמרת חוץ של עד-

אמרת חוץ של מי שהוא עד במשפט: אמרה בכתב (לרבות הקלטה) שנתן עד מחוץ לבית המשפט תהא קבילה בהליך הפלילי בהתקיים כל התנאים הבאים:

1. מתן האמרה הוכח במשפט.

2. אומר האמרה הוא עד במשפט וניתנה לצדדים הזדמנות לחקרו.

3. העדות שונה לדעת בית המשפט מן האימרה בפרט מהותי או שהעד מכחיש את תוכן האימרה או שטוען שאינו זוכר את תוכנה.

עדות הסברה - נגיד יש רחל שכנה משוגעת לגמרה - זורקת דברים, מקללת אנשים, היא השוטה של הכפר, האם רחל יכולה להגיד לביהמ"ש שהיא השכנה של משוגעת?! לא!!

מי יכול להעיד שהיא חולת נפש? רק עד מומחה או פסיכיאטר. רחל יכולה להעיד רק על ההתנהגות האישית שלה, היא יכולה להעיד רק על מה שביכולתה להעיד על מה שהיא ראתה או חשה בחושיה, **אחרת היא לא יכולה להעיד**. גם איש מקצוע לא יכול לקבוע אלא הוא רק יכול להמליץ לשופט את דעתו המומחית. עד במשפט בשל יתרונו המיקומי, רשאי להעיד על אשר שמע או ראה, אך הוא אינו רשאי להעיד על המסקנות שהסיק ממה שקלט בחושיו. להבדיל "עד מומחה" בשל יכולותיו המקצועיות, ראשי להעיד על סברות המצריכות מומחיות או ידע מקצועי.

דוגמא - אדם מן הישוב אינו יכול להעיד ביחס לכך ששכנו, לדוגמא, הוא חולה נפש, שהרי הוא אינו פסיכיאטר. להבדיל "עד מומחה" רופא מומחה פסיכיאטר יכול להעיד מתוך הידע המקצועי שלו עדות סברה ביחס למצבו הנפשי של אדם

אף אחד לא מגיע למעלה אם הוא לא טוב, אין אנשים בינוניים לעמלה - מי שמגיע למעלה הוא לא סתם שם

כלל הראייה הטובה ביותר - כאשר בעל דין מבקש להוכיח תוכנו של חפץ או מסמך, חל כלל הראייה הטובה ביותר. הכלל גורס, כי ניתן להוכיח תוכנו של חפץ או מסמך רק על ידי המקור עצמו בבית המשפט. ראייה משנית היא פסולה ובית המשפט יתיר הבאתה רק במקרים מיוחדים.

אופיו הרע של הנאשם - סד"פ+ראיות = השופט לא יודע על עברו של הנאשם עד השלב של הטיעונים לעונש, כמובן שיש חריגים:

הקלאסי - הנאשם יעיד על אופיו הטוב.

אין להציג ראייה בדבר אופיו הרע של הנאשם או בדבר עברו הפלילי, אשר מטרתה היחידה היא להראות שלבעל הדין נטייה כללית להתנהג שלא כדין או נטייה כללית לבצע את העבירה נשוא המשפט. הרציונאל הוא שקיים כלל judge the act not the actor

מתי כן ניתן להסתייע בעדות על אופיו הרע של הנאשם? ניתן להשתמש במעשים דומים (מעשים קודמים של הנאשם הדומים לאלה שעליהם הוא מואשם) - לצורך הוכחת יסוד נפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה.

עדות שיטה - עדות המצביעה על שיטה ייחודית של הנאשם בדרגת דמיון גבוהה יותר מאשר במעשים דומים (כרטיס ביקור של הנאשם) - ניתן להשתמש בעדות שיטה כדי להצביע על זהותו של העבריין כמבצע העבירה.

התביעה אינה רשאית לחקור נאשם במשפט פלילי בנוגע להרשעותיו הקודמות, אלא אם העיד על אופיו הטוב או הביא ראייה הנוגעת לכך.

מעשים דומים - יסוד נפשי - נגיד יש לנו את קורל, והיא גרה באילת ויש לה תחביב כשהיא רואה אותו היא חייבת לשרוט אותו.

עדות שיטה - יסוד עובדתי - **להשלים מסמסטר א'**

ראיות שהושגו בדרך פסולה - פרי העץ המורעל - בישראל לא נתקבלה באופן גורף תורת "פרי העץ המורעל" שנהוגה בארה"ב, לפיה ראייה שהושגה בדרך פסולה - אינה כשרה כראיה. בישראל הכלל הרלבנטי הוא שיש להבדיל בין הדרך בה הושגה הראיה לבין כשרות הראיה כשלעצמה. כלומר ראייה עשויה להתקבל כראיה כשרה, גם אם הושגה בדרך פסולה, עם זאת, ראשי בית המשפט להפחית ממשקלה של ראייה שהושגה שלא כדין. **ראיה שהיא לא קבילה בארה"ב "זורקים לפח". בישראל קוראים לה "כלל הפסילה החוקתית".**

ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי - לאחרונה החליט בית המשפט לאמץ דוקטורינת פסילה יחסית, לפיה

לבית המשפט יש שיקול דעת לפסול ראייה שהושגה שלא כדין, אם נוכח כי קבלתה תביא לפגיעה מהותית בזכותו של הנאשם. כלומר, קבילות ראייה שהושגה באופן פסול תיבחן תבחן על פי נסיבותיו בכל מקרה לגופו ובהתחשב בהשפעה שתהא לקבלתה על זכותו של נאשם להליך הוגן. באותו מקרה הוחלט על פסילת הודאת חשוד שנגבתה ממנו תוך הפרת חובת היידוע אודות זכותו להיוועץ בעורך דין.

זכות השתיקה - לחשוד זכות מוחלטת לשתוק בהליכי חקירה.

על החוקר להודיע לחשוד הנחקר במשטרה לגבי זכותו שלא להשיב לשאלות כלל ושלא להיחקר, דהיינו - ליידע אותו על זכות השתיקה העומדת לו כחשוד.

זכות שתיקה לעומת זכות חיסיון להפללה עצמית.

זכות שתיקה לחשוד מוחלטת!! "אני לא מדבר", אבל בעתיד זה יכול לבוא כנגדו כראיה או סיוע.

לעד לא שמורה הזכות שתיקה אלא שמורה לו זכות בפני הפללה עצמית- זה ממש חשוב !!
"העד רוצה לשמור על זכות השיקה, באיזה נסיבות מותר לו"- לחפש את השאלה במבחני לשכה הוא יבחן על השאלה הזאת.

זכות שתיקה לעומת חיסיון מפני הפללה עצמית-
זכות לחיסיון מפני הפללה עצמית היא זכות יסוד המוקנית לכל אדם (אם עד ואם נחקר), בעוד שזכות שתיקה מוחלטת מוקנית רק לחשוד בתור שכזה.

זכות לחיסיון מפני הפללה עצמית מקנה פטור סלקטיבי להשיב על שאלות שיש בהן להפלייל אדם, בעוד שזכות שתיקה מוחלטת מוקנית רק לחשוד בתור כזה.

חיסיון מפני הפללה עצמית מקנה פטור מלהשיב על שאלות מפלילות בין בהליכי חקירה ובין במשפט עצמו, בעוד שזכות שתיקה מוחלטת מוגבלת להליכי חקירה בלבד.

חיפוש בחצרים + חיפוש בגופו של אדם

לקרוא מפס"ד חורי ועד פקודת הסמים המסוכנים

אתה שוטר ואתה שומע צעקה "רוצחים אותי רוצחים אותי" מותר לנו להיכנס לבעוט בדלת ולעשות חיפושים ?
הצלנו מישהו והוא בורח- עד איפה ניתן לרדוף אותו?
מישהו בעל סמים, מותר לנו לעשות לו צילום רנטגן? מותר לנו לקחת לו דגימת דם, אם זה מתפוצץ לו בתוך הקיבה, מותר לנו לעשות לו ניתוח?

ניהול חיפוש: יש לך לקוח והמשטרה טוענים שהלקוחה ביצעה מעסי סדום בבית שלה, היא אומרת שלא היו דברים מעולם, ואז חוקר המשטרה אומר שהוא רוצה לעשות בדיקה במכונת אמת ואם היא תצא דוברת אמת אז לא נעשה כלום בחקירה. אז מה העו"ד אומר?

לכאורה יש לשלוח אותה לבדיקה פרטית אם היא יוצאת דוברת אמת אז נשלח אותה לבדיקה של המשטרה, ואז אנחנו נאמר להם שהשוטרים חצופים והם גרמו לה נזק נפשי ועוגמת נפש. אבל אם שלחו אותה לבדיקה ויוצא שהיא משקרת, אני אגיד לחוקר שהוא חצוף והבדיקה הזאת לא ראויה, הלקוחה מאוד רוצה להיבדק במכונת אמת אבל אני כעו"ד לא אתן לה לעשות את זה כי זה יפגע בה ולהגיד לשוטר שהוא בסה"כ רוצה לפגוע בלקוחה.
אם הבן אדם נגיד נמצא במעצר זה בעייתי כי לא ניתן לשלוח אותו לבדיקה פרטית.
מכונת אמת זה עוד שלב בשלבי החקירה.

סוגי חיפושים-

חיפוש באמצעות צו בית משפט (ס' 23 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), תשכ"ט – 1969).
חיפוש שלא באמצעות צו בית משפט (ס' 25 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), תשכ"ט – 1969).
חיפוש בחצרים זה יותר פשוט, חיפוש אצל אנשים אם זה חודר פנימה צריך אישור ואם זה לא חודר פנימה מותר בכוח. רנטגן נחשב חיפוש פנימי.

חיפוש ללא צו בית משפט-

25. שוטר רשאי, **בלא צו חיפוש**, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם – **איפה שבא לו!!**
(1) יש לשוטר יסוד להניח שמבצעים שם פשע-עבירה מסוג פשע בלבד, או שפשע בוצע שם זה מקרוב; - **פשע זאת עבירה שבגינה יש עונש של 3 שנים ומעלה.**
(2) תופש הבית או המקום פונה לעזרת המשטרה; - **אם אתה מתקשר למשטרה מותר לה להיכנס לביתך**
(3) אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה;
(4) השוטר רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או נמלט ממשמורת חוקית. - **גם מישהו בורח הוא השוטר יכול להיכנס לאן שהוא רוצה.**

סמכויות משנה לחיפוש-

אופציה להיכנס לחצרים.
אופציה לערוך סריקה בחצרים ובמצוי בתוכם.
אופציה לתפוס את החפצים בזמן הסריקה- **זה לא שהשוטר לוקח מה שהוא רוצה, הוא צריך לעשות רשימה ועל הרשימה צריכים לחתום 2 אנשים חיצוניים!**
29. נמצא אדם בבית או במקום שמחפשים בו או בקרבתו, ויש יסוד סביר לחשוד שהוא מסתיר אצלו חפץ שמחפשים, או שרשאים לחפש אחריו - מותר לחפש על גופו, כאמור בסעיף 22 מיד; רשימת החפצים שנמצאו ונתפסו תיערך ותיחתם בידי עדים, כאמור בסעיף 27, והעתק הרשימה חתומה כאמור יימסר לאדם לפי דרישתו (סעיף 29 – מעצר וחיפוש)
למשל- השוטרים מצאו שם 200 אלף דולר, זה חייב להיות רשום איפה שהוא, אחרת מה יקרה אם הם ייעלמו בעתיד או יכפילו את סכומם?!

נהלי החיפוש -

הנוהל בעריכת חיפוש

26. (א) חיפוש, בין על פי צו ובין שלא על פי צו, ייערך בפני שני עדים שאינם שוטרים, (בד"כ לוקחים שכנים המשטרה) זולת אם -

(1) לא ניתן בנסיבות העניין ובגלל דחיפותו לערכו כאמור; נסיבות העניין וטעמי דחיפותו יפורטו בפרוטוקול שייערך; -
לפעמים שופט מרשה לקחת דברים ללא שיהיו עדים - כדי לא לחשוף פרטים מולחנים - מוסתר - פרטים שרק המשטרה יודעת עליהם ומי שהיה נוכח בזירת הפשע! נגיד - ירדן נמאס מהמכללה, אז מה שהיא עושה זה היא גונבת סוזוקי בצבע כתום, היא לוקחת צעיף בצבע ירוק זוהר, ירדן קונה מצת עם ציור של סמיילי והיא לוקחת קופסא של פז וממלא אותה בדלק. בלילה היא נכנסת עם הג'יפ ומכניסה את הג'יפ לכיתה פותחת את הדלק, שמה את הצעיף, מפזרת דלק על כל הכיסאות ומדליקה עם המצית של הסמיילי את הרכב, ובורחת. הכל עולה באש ונהרס ונשארים שרידים מפויחים של הג'יפ, צעיף, מצת וקופסא של הדלק. ואז עושים לה בדיקת עם מכונת אמת כי רק היא יודעת את האמת. אומרים לה - שמעי ירדן יש חשד לביצוע הצתה ואת חשודה, תעני בבקשה על התשובות "האם לדעתך המצית עם הציור יש קשר להצתה, ואז המכונה נותנת ביפ, ואז האם המצית שיש עליה ציור של בקבוק שתייה קשור לאירוע? אין לה מושג.. וכך שואלים אותה עד שרואים שכששואלים אותה על מצית עם ציור של סמיילי זה מראה שהיא משקרת. אבל בישראל מכונה אמת זאת לא אינדיקציה להרשעה, אבל ביפן מכונה את כן פועל - כי הם עושים סטטיסטיקה.

(2) שופט הרשה לערכו שלא בפני עדים;

(3) תופש הבית או המקום שבו נערך החיפוש, או אחד מבני ביתו הנוכחים שם, ביקש לערכו שלא בפני עדים; הבקשה תפורש בפרוטוקול שייערך. - אנשי הבית רוצים לשמור על הפרטיות שלהם, ואז עם הרשימה שמצאו חותמים עליה ונותנים עותק אחד לבעל הבית.

רשימת החפצים שנמצאו

27. רשימת כל החפצים שנתפסו אגב חיפוש, בין שנערך על פי צו ובין שלא על פי צו, והמקומות שבהם נמצאו, תיערך על-ידי מי שביצע את החיפוש ותיחתם בידי העדים או בחותמתם.

נוכחות התופש מותרת

28. תופש הבית או המקום שמחפשים בו, או אדם מטעמו, יינתן לו להיות נוכח בחיפוש, ולפי דרישתו יימסר לו העתק של רשימת החפצים שנתפסו, חתום בידי העדים או בחותמתם.

מה קורה אם מדובר על חיפוש לא חוקי? ניתן להתנגד בכוח סביר, אבל אם עושים חיפוש הדברים שמוצאים הם קבילים ולא פסולים.

א. ניתן להתנגד לחיפוש (קדמי 306)

ב. האלמנטים שמתגלים בחיפוש אינם פסולים כראייה.

הכלל - חיפוש על פי צו שופט

23. רשאי שופט ליתן צו לערוך חיפוש בכל בית או מקום (להלן - צו חיפוש) אם -

(1) החיפוש בו נחוץ כדי להבטיח הצגת חפץ לצורך כל חקירה, משפט או הליך אחר;

(2) יש לשופט יסוד להניח שהוא משמש להחסנתו או למכירתו של חפץ גנוב, או שנשמר בו או מוחסן בו חפץ שנעברה בו או לגביו עבירה, או ששימש, או מתכוונים להשתמש בו, למטרה לא-חוקית;

(3) יש לשופט יסוד להניח שנעברה עבירה או שמתכוונים לעבור עבירה נגד אדם הנמצא בו.

ייחודיות חומר מחשב?

23א. (א) חדירה לחומר מחשב וכן הפקת פלט תוך חדירה כאמור, יראו אותן כחיפוש וייעשו על-ידי בעל תפקיד המיומן

לביצוע פעולות כאמור; לעניין זה, "חדירה לחומר מחשב" - כמשמעותה בסעיף 4 לחוק המחשבים, תשנ"ה-1995.

(תיקון מס' 12) תשס"ה-2005

(ב) על אף הוראות פרק זה, לא ייערך חיפוש כאמור בסעיף קטן (א), אלא על-פי צו של שופט לפי סעיף 23, המציין במפורש את ההיתר לחדור לחומר מחשב או להפיק פלט, לפי העניין, והמפרט את מטרות החיפוש ותנאיו שייקבעו באופן שלא יפגעו בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש.

(ג) קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים אגב חיפוש לפי סעיף זה לא תיחשב כהאזנת סתר לפי חוק האזנת סתר, תשל"ט-1979.

מה הן סמכויות השוטר בהתאם לצו החיפוש?

סמכות לפי צו חיפוש

24. (א) צו חיפוש ישמש אסמכתה לכל שוטר, או לאדם אחר שנקב השופט בצו, אם ראה שהנסיבות מחייבות לייפות לכך כוחו של אותו אדם -

(1) לערוך חיפוש בבית או במקום לפי האמור בצו החיפוש ולתפוס כל חפץ הנחזה כמתואר בצו ולעשות בו כאמור בצו;

(2) לעצור כל אדם הנמצא בבית או במקום ונחזה כמי שיש לו, או שהייתה לו, יד בעבירה שנעברה, או שמתכוונים לעבור, באותו חפץ או לגביו.

(ב) מי שעורך חיפוש לפי צו חיפוש ומוצא חפץ שלא הוזכר בצו, אבל יש יסוד סביר להניח שנעברה, או שמתכוונים לעבור,

עבירה בו או לגביו, רשאי לתפוס את החפץ ולהביאו לפני השופט שנתן את הצו, והשופט רשאי לצוות מה ייעשה בו, כפי שיראה לנכון.

תפיסת חפצים - נגיד בוצע שוד, וירדן לקחת סכין יהלומים ודקרה את עידן במצח? הסכין יהלומים היא בכלל של שניר, ושניר רוצה את ההסכין, אבל מצד שני זה גם ראייה. לכן יש לראות מה עושים במצב זה .
חיפוש - צריך להחתים 2 אנשים ע"מ שהמשטרה לא תיקח לעצמה דברים.

נהלים : שני עדים + רשימת חפצים

26. (א) **חיפוש, בין על פי צו ובין שלא על פי צו, ייערך בפני שני עדים שאינם שוטרים**, זולת אם –

(1) לא ניתן בנסיבות העניין ובגלל דחיפותו לערכו כאמור; נסיבות העניין וטעמי דחיפותו יפורטו בפרוטוקול שייערך;

(2) שופט הרשה לערכו שלא בפני עדים;

(3) תופש הבית או המקום שבו נערך החיפוש, או אחד מבני ביתו הנוכחים שם, ביקש לערכו שלא בפני עדים; הבקשה תפורש בפרוטוקול שייערך.

27. רשימת כל החפצים שנתפסו אגב חיפוש, בין שנערך על פי צו ובין שלא על פי צו, ומקומות שהם נמצאו, תיערך ע"י מי שביצע את החיפוש ותיחתם בידי העדים או בחותמתם.

האפשרות "לבעל הבית" להיות נוכח בזמן החיפוש -

28. תופש הבית או המקום שמחפשים בו, או אדם מטעמו, יינתן לו להיות נוכח בחיפוש, ולפי דרישתו יימסר לו העתק של רשימת החפצים שנתפסו, חתום בידי העדים או בחותמתם - **תופש הבית = או בעל הנכס, או מי שגר בשכירות, אז מותר לו לדעת מה לקחו ממנו - לפי בקשתו, אם זה לא מעניין אותו אז לא צריך.**

האם ניתן להיכנס לחצרים בכוח? כן!!

45. אדם הגר בבית או במקום שמותר להיכנס אליו מכוח רשות לעצור או לחפש, או הממונה על הבית או מקום כאמור, ירשה, לפי הדרישה, כניסה חופשית וייתן כל הקלה סבירה, נדרש וסירב להרשות כניסה כאמור, מי שזכאי להיכנס רשאי לבצע את הכניסה בכוח.

האם ניתן לערער על צו חיפוש? - הוא אוהב את השאלה הזאת!

נגיד, שיר היא עו"ד 7 שנים, התקשר עליה לקוח כי היו אצלו שוטרים והוא רוצה עזרה. מה שיר יודעת? שניתן להיכנס גם בכוח, אז שיר בעצם הולכת לבדוק בחוק והתשובה היא לפי החוק - אם בחוק אומרים שניתן להגיש עתירה מנהלית לביהמ"ש אז סבבה אבל אם לא רשום בחוק יש לפנות לבג"צ - אבל ! לעולם אתה לא תספיק כי האנשים נמצאים כבר בדלת של הבית של הלקוח שלה.

מהותית לא ניתן לתקוף את זה שנכסים לבית של מישהו, למשל הוצאת לפועל ולמנוע מהם לקחת את הטלוויזיה. סטנצי = יש דברים מוכנים מראש, פורמאטים מוכנים.

אפשרות למנוע צו חיפוש זה רק דרך בג"צ!!

לא. אין סעיף ערעור בחוק. ניתן לפנות לבג"צ.

הוראה בע"פ של השופט -

30. רשאי שופט להורות שייערך בפניו חיפוש בכל בית או מקום שהוא מוסמך ליתן צו חיפוש לגביו - **יש שופטים שהם אנרגטיים, כלומר באים לשטח, זה יותר משפט אזרחי מאשר פלילי.**

למשל - השופטת אלשח היתה מאוד אסרטיבית, והייתה מישהי שטענה שאין לה לשלם.. אז השופטת הלכה עליה לוויולה בסביון, ראתה את כל המשרתים ואז השופטת החליטה לאחר שהיא ראתה במו עיניה שיש לאישה כסף שעליה לשלם כסף.

שופט בא עם 10 שוטרים ואומר להם שיפתחו את הדלת - אומנם זה נדיר אבל זה יכול לקרות.

בזמן החיפוש לשוטר יש סמכות לתפוס חפצים -

סמכות לתפוס חפצים

32 (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או שעומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראייה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד יצוע עבירה או כאמצעי לביצועה. **הסוגיה עם הסכין עם היהלומים שביצעו באמצעותה רצח אבל היא בכלל שייכת למישהו אחר, אז השוטר לוקח את הסכין אבל שניר רוצה את הסכין כי זה חלק מההון המשפחתי.**

מה עושים עם החפצים שנתפשו? - כמו בסדרות טלוויזיה, שמים את החפצים במחסן והכול מקוטלג וממוספר, ואחרי כמה זמן הם פשוט מוצאים את זה - או כראיה או מחזירים את זה לאדם.

היום לוקחים הכי הרבה - מחשבים, פלאפונים ומכונות הימורים.

שמירת התפוס

33. נתפס חפץ כאמור בסעיף 32, או הגיע לידי המשטרה חפץ שאחד התנאים האמורים בסעיף 32 יחול עליו, רשאית המשטרה, בכפוף לאמור בסעיף 34, לשמרו עד אשר יוגש לביהמ"ש. **זה הגיוני, אני שומר עליו ואז ביהמ"ש אומר לך מה לעשות איתו.**

חריג-לא המשטרה שומרת.

מסירת התפוס לפי צו

34. על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך ע"י קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לעניין מסויים (להלן- שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי ביהמ"ש שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיוורה ביהמ"ש – הכל בתנאים שייקבעו בצו. **שניר יכול לבקש מביהמ"ש את הסכין, אבל ביהמ"ש יכול לומר שלא ניתן לו להביא לו, אבל שניר רוצה רק את החלק עם היהלומים.**

החזרת התפוס על ידי המשטרה

35. אם תוך ששה חדשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידי נלקח; אך רשאי בית משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבע (נגיד הסכין נמצאת חצי שנה, לאחר מכן צריך להחזיר אותו, אלא אם כן ביקשו הערכה) – **החפצים לא נשארים לנצח במרתפי המשטרה, בד"כ מחזירים את החפצים אחרי חצי שנה.**

נגיד, רועי נרצח לפני 20 שנה, אבל אז לא ידעו להפיק טביעות אצבע מברזל, והסכין נשכח. אם חפץ נשאר הרבה שנים לפעמים טכנולוגיה עוזרת לפענח פשעים. בנוסף, אם מוצאים חפצים ולא יודעים של מי הם, הם נמכרים במכירה פומבית ויש אנשים שממש מבינים בזה וקונים דברים יקרים במחירים זולים ושווים.

מה קורה כאשר החפץ מוגש כראייה בבית המשפט? – זה הולך לפי הכלל "ברגע שמהו נכנס לביהמ"ש השופט הוא המלך"

הכרעת בית המשפט בתפוס

36. הוגש החפץ כראייה לבית המשפט, שראי בית המשפט, בין בפסק דינו בעניין הנדון ובין בצו מיוחד, לצוות מה יעשה בו, הוראות סעיף זה באות להוסיף על סמכויות ביהמ"ש לפי כל דין אחר, ולא לגרוע מהן. **ברגע שמהו נכנס לביהמ"ש השופט הוא המלך.**

יש דבר שנקרא חקירת ילדים, אצל ילדים זה שונה, החוקר אם זה ילד קטן החוקר או החוקרת יכולים להחליט שהם לא מעידים אותו לביהמ"ש, והשופט יכול להתפוצץ וזה לא יעזור לו. אבל ברגע שהילד נכנס לביהמ"ש השופט מחליט מה קורה! הילד יכול לבכות ולהישבר, אבל השופט יעשה מה שבא לו!

ברגע שנכנסים לביהמ"ש השופט מחליט מה קורה!

ערעורים ביחס לחפץ- בד"כ שיש ערעור יושבים 3 שופטים, אבל פה על חפץ יושב שופט אחד- זה הגיוני כי זה רק חפץ.

לא לשכוח כי בפלילי זה 45 ימים לערעור- ואילו פה זה 30 יום באזרחי.

ערעור בפני בית משפט מחוזי (דן יחיד).

ערעור נוסף ברשות – עליון (דן יחיד).

מועדים 30 ימים ממתן החלטה + אם נתנה רשות לערעור 30 ימים נוספים.

ערר

38א. (א) שוטר מוסמך, אדם שהחפץ נלקח ממנו או תובע זכות בחפץ רשאים לערור על החלטת בית המשפט לפי פרק זה, לפני בית המשפט המחוזי אשר ידון בערר בשופט אחד.

(ב) על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני בית המשפט העליון שידון בערר בשופט אחד, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

(ג) ערר או בקשת רשות לערור כאמור בסעיף זה, לפי העניין, יוגשו בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט; ניתנה רשות לערור כאמור בסעיף קטן (ב), תוגש הודעת הערר בתוך 30 ימים מיום מתן הרשות לערור; ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועדים האמורים מטעמים שיירשמו.

חילוט החפצים שנתפסו-

צו חילוט

39. (א) על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם.

(ב) ניתן חפץ **כשכר** בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה ולא חל עליו אחד התנאים האחרים האמורים בסעיף 32, לא יחולט אלא אם החפץ ניתן מאת בעליו, או מאת המחזיק בו כדין, או על דעתו, **כשכר** בעד ביצוע העבירה שעליה הורשע הנידון, או כאמצעי לביצועה, או בעד ביצוע עבירה אחרת הקשורה בעבירה שבה הורשע הנידון, או כאמצעי לביצוע העבירה האחרת; ואין נפקא מינה אם ביצע הנידון את העבירה האחרת ואם לאו, ואף אם לא נתכוון לבצעה.

(ג) צו חילוט לפי סעיף זה יכול שיינתן בין בגזר הדין ובין על פי העתיקה מטעם התובע.

ע"פ 545/99 סבג נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(1) 507

סבג גנב רובים מבסיס צה"ל. קיבל כסף עבור הרובים וקנה בכסף מכונית

האם ניתן בהתאם לסעיף 39 לחלט את מכוניתו? לא! **אני יכולתי לקחת לו רק את הכסף, מכונית זה כבר עוד אלמנט-**

הסיבוב הנוסף של הכסף כבר לא מאפשר לחלט.

חזקה חלוטה - חזקה שלא ניתן לערער אחריה - נגיד ילד בן 11 מבצע רצח יש חזקה חלוטה שהוא לא כשיר לעמוד לדין - לא ניתן לערער אחרי זה .

חזקה לא חלוטה - למשל, אנשים שמוגדרים כסוחרי סמים, יש חזקה לא חלוטה שכל רכושם נובע מהסמים ואז ניתן לחלט את הבית אלא אם אני מוכיחה שהבית לא מהסמים, ונטל ההוכחה על הנאשם.

מסגרת נורמטיבית של מתן צו חילוט וביטול צו חילוט -

צו חילוט ניתן להשית הן בעת מתן גזר הדין והן במסגרת עתירה נפרדת מטעמו של התובע. ביטול צו חילוט: ניתן לבטל את צו החילוט ע"י אדם הטוען שהוא הבעלים של החפץ המוחלט, היה והוא אינו שותף לעבירה בעטיה חולט החפץ + הפנייה לביהמ"ש נעשית תוך שנה מיום חילוט.

תמיד השופט צריך לזכור בפס"ד האם יש נכסים או רכוש ומה לעשות איתם. הסכין הזאת שוכחים אותה, מה האפשרויות לגבי הסכין?! או בפס"ד יגיד ביהמ"ש שאת הסכין יש להחזיר לבעליה, או למכור לחלט אותה, או אם השופט שוכח את הסכין בעל הסכין יכול לדרוש את סכין. נגיד לקחו לי שעון רולקס כי יש שם טביעה של הרוצח. בסוף הפס"ד השופט לא רושם מה לעשות עם השעון, זה שהשעון שייך לו יכול לבקש לקבל את השעון בחזרה. צריך גם ליידע את המשטרה לא למכור את השעון במכירה פומבית ואם לא מקשיבים לך יש לפנות לביהמ"ש.

40. היה אדם **שאיננו שותף לעבירה** טוען לבעלות על החפץ שחולט או לזכות בו, רשאי הוא, תוך שנה מיום מתן צו החילוט או תוך מועד נוסף שנקבע באותו צו, לבקש מאת ביהמ"ש שיצווה על החילוט לבטל את הצו, ורשאי ביהמ"ש לעשות כן ולצוות על מסירת החפץ לבקש, לבעלותו או לשם מימוש זכותו בלבד, הכל לפי העניין. -ראוה **פס"ד אופק למטה**.

בש"פ 6665/02 אופק נ' מדינת ישראל פ"ד נו(6) 544

הנאשם לקח את מכוניתה של אימו והשתמש בה לשם ביצוע עבירת סמים. אם ניתן לחלט את המכונית של האם? מה הם האיזונים הרלוונטיים בהתאם לזכות הקניין בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו? **בעצם מה שקרה - הוא היה סוחר סמים ואז מה שהוא עשה הוא השתמש ברכב שלא רשום על שמו, כי סוחרי סמים אין להם דברים שרשומים על שמם, כי הם יודעים שיחלטו להם את זה. ולכן שואלים מה קורה שאתה עושה עבירה ברכוש שלא שייך לך!?** קביעת ביהמ"ש מחוזי: טענתה של האם הייתה שהמכונית נמסרה לשימוש האקראי של בנה ולכן אין אשורת לחלט אותה, או להטיל עליה מגבלות והגבלות כלשהן. לכן, המחוזי הורה על שחרור המכונית לידי האם + המצאת ערבויות מטעמה + רישום צו עיקול על המכונית + הפקדת 20% משווי סכום המכונית. - **כלומר, אם אני רושם עיקול ורישום על נכס, זה לא אומר שאני לוקח את הנכס, אבל זה אומר שמישהו אחר לא יכול לרכוש את הנכס, זה כמו הערת אזהרה, חובה לבטל את העיקול לפני שמקבלים את המכונית. ולכן המכונית נשאר אצל האמא ויש עליה עיקול + ערבויות + תפקידי כסף בקופת לשכה = ואז אם עוד פעם יתפסו אותו העיקול הרשמי יהפוך להיות עיקול פיזי וייקחו לה הכל. זה האיזון - לא לקחו לה את האוטו אבל נתנו לה הזהרה וקנס.**

"חזקה שאומרת שריך לדעת מה קורה עם האוטו שלך" קיצר - האמא הפרה את החזקה הזו.

ביהמ"ש עליון - השופטת דורנר: יש צורך להתייחס לאיזון ראוי בין מניעת הפצת סמים לבין הגנה על זכות הקניין. זכות הבעלות של אדם ברכוש כשלעצמה אינה מגנה אבסולוטית מפני חילוט, אלא בכפוף להיות "המחולט" (קרי- הבעלים), תום לב. - האמא לא 100% פעלה בתום לב. לא יכול להיות מצב שהאמא לא ידעה אפילו בקצת מה הילד שלה עושה עם המכונית.

בימינו הכל מצולם ומתועד, הכל מתועד באמצעי תקשורת.

למשל - באנגליה כמעט 100% מהזמן האנשים שם נמצאים תחת צילום ותיעוד מטעמים של ביטחון.

יש פה 2 אלמנטים:

1. **כשאדם נעלם לי ואני רוצה למצוא אותו, אז הפלאפון גם כשהוא סגור ללא סוללה וללא סים(הוא גוף עצמאי), הוא שולח אותות כל 3 שניות של מיקום ולכן ניתן לעקוב אחרי האדם, ויודעים איפה אנחנו תמיד.**
2. **ניתן לעקוב אחר התנועות שלך. למשל - מישהי העבירה את האוטו שלה שמה אותו ליד הקו הירוק ואז היא דיווחה שהאוטו נגב, היא כחישה הכחישה ואז המשטרה הראתה שלפי הפלאפון שלה היא הגיע לקו הירוק ועוד מישהו מגיע ואז האוטו נעלם. בנוסף, אין תכתובת שנמחקת באמת, שלחתם הודעה וואטצאפ, זה נמצא איפשהו, כל אות אלקטרוני הוא נצחי!**
3. **ניתן לשלוח תוכנה פשוטה ואז כל דבר שיש לנו על הפלאפון עובר למחשב, צד ג'.**

נתוני תקשורת -

מה קורה כאשר המשטרה נדרשת לנתוני תקשורת? איתור אנשים, חקירת עבירות וכו'.. פנייה לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - נתוני תקשורת), התשס"ח - 2007 הקלאסי שביהמ"ש ייתן אישור.

מטרות כלליות-

3. (א) בית המשפט רשאי, על פי בקשה של קצין משטרה שהסמיך לעניין זה המפקח הכללי או של נציג רשות חוקרת אחרת (בסעיף זה – הבקשה), להתיר, בצו, למשטרה או לרשות החוקרת האחרת, קבלת נתוני תקשורת ממאגר מידע של בעל רישיון בזק, בדרך שיקבע בצו, אם שוכנע שהדבר נדרש למטרה מהמטרות המפורטות להלן, ובלבד שאין בקבלת נתוני התקשורת כאמור כדי לפגוע, במידה העולה על הנדרש, בפרטיותו של אדם:

(1) הצלת חיי אדם או הגנה עליהם;

(2) גילוי עבירות, חקירתן או מניעתן;

(3) גילוי עבריינים והעמדתם לדין;

(4) חילוט רכוש על פי דין.

הקלאסי זה להגיש בקשה מסודרת לביהמ"ש ואז הוא מאשר- לפי בדיקה סטטיסטית ביהמ"ש תמיד מאשר. הבקשות הן במעמד צד אחד כי על השני עוקבים.

הגישה של המרצה- כל השיחות שלו מאוזנות וכל הלקוחות מקליטים את השיחות עימו.

מקרי חרום- בן אדם נעלם, ואתה חושב שהוא בסכנת חיים אצה צריך את המיקום שלו עכשיו !! אנחנו רוצים לפנות לחברת התקשורת!

היתר לקבלת נתוני תקשורת במקרים דחופים

4. (א) קצין מוסמך רשאי, על פי בקשה של שוטר או של שוטר צבאי, לפי העניין, להתיר קבלת נתוני תקשורת ממאגר מידע של בעל רישיון בזק, **בלא צו של בית המשפט (חשוב להבין- לפעמים צריך מיידיות וגם אז יש לנו מענה, קצין המשטרה רוצה את המיקום של האדם עכשיו כי האדם נמצא בסכנת חיים)** לפי סעיף 3, אם שוכנע כי לשם מניעת עבירה

מסוג פשע או גילוי מבצעה או לשם הצלת חיי אדם יש צורך, שאינו סובל דיחוי, בקבלת נתוני תקשורת כאמור, וכי לא ניתן לקבל בעוד מועד צו

לפי סעיף 3.

(ב) היתר לפי סעיף זה יינתן ככל הניתן בכתב, ויהיה לתוקפה שלא תעלה על 24 שעות, ההיתר יכול את פרטי זהותו ותיאור תפקידו של הקצין המוסמך, תמצית העובדות והמידע שעל יסודם ניתן ההיתר, המטרות שלשמן נדרשים נתוני התקשורת

וכן פרטים כאמור בסעיף 3(ח)(2) עד (4)

חיפוש בגופו של אדם

גם פה 2 אלמנטים:

חיפוש פנימי- זה לא חייב להיות פולשני, גם MRI זה חיפוש פנימי, למען חיפוש פנימי צריך הסכמה מהבן אדם, ואם אין הסכמה צריך להשיג אותה באמצעות ביהמ"ש.

חיפוש חיצוני- צריך לעשות את זה ללא הסכמה של החשוד, ניתן גם להשתמש בכוח סביר ע"מ לעשות את החיפוש הזה.

עקרונות חיפוש-

הסכמת החשוד:

2(ג) אין עורכים חיפוש בגופו של חשוד אלא לאחר שנתבקשה הסכמתו לכך ולאחר שנסמרו לו כי ניתן לעשות שימוש בנתוני הזיהוי שיופקו ממה שניטל בחיפוש גם לצורך הכללתם במאגר בכפוף להוראות חוק זה, או לצורך השוואתם לנתוני הזיהוי שבמאגר כאמור בסעיף 11 יד.

2(ד) חיפוש בגופו של חשוד ייערך בדרך ובמקום שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של הפגיעה, אי נוחות וכאב.

"חיפוש פנימי"- אחד מאלה:

זה לא צריך להיות פולשני אלא חיפוש שחודר את הגוף-

(1) בדיקת דם

(2) הדמיית פנים הגוף באמצעות מכשיר גלים על קוליים

(3) שיקוף פנים הגוף באמצעות מכשיר רנטגן

(4) הדמיית פנים הגוף באמצעות סורק מסוג כלשהו

(5) בדיקה גניקולוגית, לרבות לקיחת חומר (תיקון מס' 1) תשס"ה- 2005

(6) נטילת דגימת דם מזערית

חיפוש פנימי בהסכמת החשוד- אם הוא לא מסכים צריך הסכמת ביהמ"ש ! חשוב לזכור את זה .

חיפוש פנימי

4(א) היה לקצין משטרה יסוד סביר לחשוד שבגופו של חשוד נמצאת ראייה להוכחת ביצועה של עבירה מסוג פשע או להוכחת הקשר בין החשוד לבין ביצוע עבירה כאמור, רשאי הוא להורות שייערך בחשוד חיפוש פנימי אם החשוד נתן את הסכמתו לכך כאמור בסעיף קטן (ה).

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), ניתן לערוך חיפוש פנימי כהגדרתו בפסיקה(1) גם בשל עבירה מסוג עוון.

(ג) קצין משטרה יסביר לחשוד בלשון המובנת לו את מטרת החיפוש הפנימי, סוגו ודרכי עריכתו, וכן יסביר לו את זכותו

שלא להסכים לחיפוש, את האפשרות למתן היתר לעריכת החיפוש על ידי בית המשפט ואת המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11.

סעיף 11 אומר שמי שלא מסכים יכול להיות כנגדו חיזוק! בד"כ השימוש בדברים הללו הן בעבירות של סמים, למשל כאלה שבולעים סמים בשקיות, ורוצים לעשות להם ניתוח/שיקוף בכדי לראות אם זה נכון והם בלעו סמים.

(ד) לא ייערך חיפוש, ולא תוגש בקשה להיתר לעריכת חיפוש לפי סעיף זה, אלא אם כן נתן **רופא** אישור שאין מניעה בריאותית לערוך את החיפוש; לא יינתן אישור אלא לאחר שהרופא בירר עם החשוד את מצב בריאותו ככל שהדבר נוגע לחיפוש; סירב החשוד להיפגש עם הרופא לקבלת אישור, יסביר לו קצין המשטרה את המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11. – **חיזוק**.

(ה) מצא הרופא שאין מניעה בריאותית לעריכת החיפוש הפנימי, יסביר זאת לחשוד וישאל אותו אם הוא מסכים לחיפוש. (ו) אישור הרופא, שאין מניעה בריאותית לערוך את החיפוש בחשוד, והסכמת החשוד לחיפוש, שניתנו בחתימתם, יהיו אסמכתה לערוך החיפוש לערוך את החיפוש על פי הפירוט שיקבע הרופא באישורו; אולם לא ייערך חיפוש פנימי כהגדרתו בפסקה (5) אלא בהיתר של בית משפט (ז) פגישת החשוד עם הרופא לפי סעיף זה **תהיה שלא בנוכחות שוטר**; אין בהוראה זו כדי למנוע נקיטת אמצעים נאותים, לרבות נוכחות שוטר, לסיכול בריחתו של החשוד או פגיעה ברופא.

(ח) **לא נתן** החשוד את הסכמתו לחיפוש פנימי, או שיש צורך לערוך חיפוש פנימי כהגדרתו בפסקה (5) - **רשאי קצין משטרה להגיש בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף 7 לקבלת היתר לעריכת חיפוש כאמור**; החליט קצין משטרה שלא לפנות לבית המשפט משום ששוכנע כי ההשגחה הכרוכה בקבלת היתר עלולה לפגוע בראיה, שלשמה מבקשים את החיפוש, יסביר זאת קצין המשטרה לחשוד וכן יסביר לו את המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11. – **חיזוק**.

סעיף 11 לחוק = חיזוק - סעיף ממש חשוב!

סעיף 11 - סירוב החשוד

11(א) סירב החשוד שיערך חיפוש בגופו, בין באמירה ובין בהתנהגות המונעת את החיפוש, ולא נערך החיפוש בשל סירובו, עשוי סירובו לשמש **חיזוק** למשקל הראיות של התביעה, לעניין זה, "סירוב חיפוש" - לרבות סירוב לעניין האישור הנדרש לפי סעיף 4(ד).

"חיפוש חיצוני" - אחד מאלה: (זה יותר פשוט כי לא צריך אישור מאף אחד)

(1) בחינה חזותית של גופו העירום של אדם, לרבות צילומו; - **צילום ברנטגן עם בגדים נחשב חיפוש פנימי וצילום בלי בגדים זה חיצוני**.

(2) נטילת טביעה של כל חלק מהגוף; לקיחת טביעה נטילת טביעה של כל חלק מהגוף;

(3) לקיחת חומר שמתחת לציפורניים;

(4) גזירת ציפורניים;

(5) לקיחת חומר מתוך הנחיריים;

(6) לקיחת שיער, לרבות שורשיו;

(7) לקיחת חומר מעל הגוף;

(8) בדיקה על העור;

(9) מתן דגימת שתן;

(10) מתן דגימת רוק;

(11) מתן דגימה של אוויר באמצעות בדיקת נשיפה; - **ינשוף**

(12) נטילה של דגימת תאי לחי; - **DNA לא צריך בשביל זה לעשות בדיקת דם**. בשיערה עצמה אין DNA אלא רק בשורש השערה.

חיפוש חיצוני בהסכמת החשוד/ללא הסכמת החשוד -

3(א) היה לשוטר יסוד סביר לחשוד שבגופו של חשוד נמצאת ראיה להוכחת ביצועה של עבירה או להוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע העבירה, רשאי הוא לערוך בו חיפוש חיצוני, להורות שיערך בו חיפוש כאמור בידי מי שנקבע לכך בסעיף 5, או לבקש מהחשוד מתן דגימה, כאמור בסעיף 1, והכול אם החשוד נתן את הסכמתו לכך.

ללא הסמכה - זה ממש חשוב!! חיפוש חיצוני ניתן לעשות גם ללא אישור החשוד כל עוד זה בכוח סביר.

3(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), **רשאי שוטר** או מי שנקבע לכך בסעיף 5, לפי העניין, לערוך חיפוש חיצוני כהגדרתו בפסקאות (1) עד (3) ו-(6) עד (8), **למעט** טביעת שיניים, מנשך שיניים, או לקיחת שיער מחלקים מוצנעים של הגוף, תוך

שימוש בכוח סביר, כאשר החשוד **לא נתן את הסכמתו**, ולאחר שניתן אישור לכך כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד).

(ג) לא נתן החשוד את הסכמתו לחיפוש החיצוני, יובא החשוד בפני קצין משטרה לצורך קבלת אישור בכתב לעריכת החיפוש, לרבות לשימוש בכוח סביר הנדרש לעריכתו.

(ד) בטרם ייתן קצין המשטרה את אישורו כאמור בסעיף קטן (ג), ייתן הזדמנות לחשוד להשמיע את טעמי סירובו, ויסביר לו שניתן להשתמש בכוח סביר לעריכת החיפוש ואת המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11.

פרהסיה-בציבור

3(ה) אין לערוך בפרהסיה חיפוש חיצוני שמחייב חשיפת חלקי גוף שבדרך כלל הינם מוסתרים, אלא כדי למנוע סכנה קרובה לוודאי לשלום הציבור.

מרפאה- השיניים זה משמעותי כי הם נשאות אחרונות במצבים מסויימים - למשל: שריפה

(ו) חיפוש חיצוני כהגדרתו בפסקאות (2), אם הטביעה היא של שיניים או מנשך שיניים, (4), (5) ו- (6), אם לקיחת השיער היא מהחלקים המוצנעים של הגוף- ייערך בתנאי מרפאה.

פגיעה בריאותית-

3(ז) עורר חשוד חשש סביר שעריכת החיפוש עלולה לפגוע בבריאותו פגיעה שאינה נובעת ממהותו של החיפוש, לא ייערך חיפוש בגופו אלא באישור של רופא כאמור בסעיף 4(ד).

2(ה) חיפוש בגופו של חשוד ייערך בידי בן מינו של החשוד אלא אם כן התקיים אחד מאלה –

(1) בנסיבות העניין לא ניתן לעשות כן ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור;

(2) החיפוש נערך בידי בעל מקצוע רפואי, אלא אם כן ביקש החשוד שהחיפוש ייערך בידי בן מינו ומילוי בקשתו אינו מטיל נטל בלתי סביר על הרשות החוקרת;

(תיקון מס' 1) תשס"ה-2005

(3) החיפוש הוא נטילת טביעת אצבעות. – הרבה פעמים שאנחנו באים למשטרה הם לוקחים את האגודל עושים לך בדיקת אצבע, ואז אתה במאגר- המאגר של ישראל מקושר עם המאגר של ארה"ב ואירופה, ולכן בטביעת אצבע כולם יכולים לדעת, בכל העולם.

2(ו) נתוני זיהוי שהופקו ממה שניטל בחיפוש לפי פרק זה, רשאית משטרת ישראל להכלילם במאגר, ובלבד שמתקיים האמור בסעיף 11(ג)ב(2).

חיפוש רגיל על גופו של אדם שאינו פנימי ואינו חיצוני (פקודת סדר הדין הפלילי – מעצר וחיפוש, תשכ"ט - 1969) חיפוש אצל אישה

46. חיפוש אצל אישה לפי פקודה זו לא ייעשה אלא על ידי אישה.

סמכות שוטר אגב מעצר

22. (א) שוטר העוצר אדם, או המקבל עצור או אסיר למשמורתו, רשאי לערוך חיפוש על גופו; בסעיף זה, "חיפוש על גוף האדם" – חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), תשנ"ו-1996.

חיפוש תוך עריכת חיפוש בחצרים: ניתן גם לחפש על גופו של אדם שנמצא בחצר כי אולי הוא מסתיר משהו

29. נמצא אדם בבית או במקום שמחפשים בו או בקרבתו, ויש יסוד סביר לחשוד שהוא מסתיר אצלו חפץ שמחפשים, או שרשאים לחפש אחריו - מותר לחפש על גופו, כאמור בסעיף 22 מיד; רשימת החפצים שנמצאו ונתפסו תיערך ותיחתם בידי עדים, כאמור בסעיף 27, והעתק הרשימה חתומה כאמור יימסר לאדם לפי דרישתו

חיפוש על האנשים הנכנסים לבתי המשפט:

25.א. (א) שוטר, או מי שהוסמך לכך מאת שר המשטרה, יהיה רשאי, בלא צו, לערוך חיפוש על גופם, כאמור בסעיף 22, של באי בית משפט, בית דין או מקום אחר שבו מתקיימים הליכים משפטיים, אם הדבר דרוש לצורך קיום הוראות סעיף 256 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

האם מותר לכפות על אדם לעבור ניתוח ?

ע"פ 480/85 קורטאם נ' מדינת ישראל פ"ד מ(3) 673- קורטאם ברח מהמשטרה. אנשי המשטרה חשבו שקורטאם בלע סמים, ואלה מאיימים על חייו. לכן הוצא צו שיפוטני שהורה לנתח את קורטאם לשם הצלתו. מקיבתו של קורטאם הוצאו שתי חבילות סמים אשר שמשו אינדיקציה להרשעתו בבית המשפט המחוזי בהחזקת סמים שלא כדין.

הסוגיה בפניה עמד השופט בך הנה האם ניתן לבצע ניתוח מציל חיים בניגוד להסכמתו של אדם.

בך הבהיר שקיים כלל בישראל שאדם יכול שלא להיות מנותח ללא הסכמתו. אולם במקרה זה מכיוון שלא היה בידי קורטאם כל נימוק סביר באשר לסירובו להיות מנותח, הרי שיש לראות בו כאדם המנסה להתאבד ולכן על הרופאים

לעשות הכל על מנת להציל את חייו. פס"ד חשוב לקרוא אותו!

פס"ד- רלוונטי לנושא שלנו, מה יותר טוב טביעת אצבע או דנ"א. אם מוצאים טביעת אצבע בזירת רצח, או על סכין, ולאדם אין הסבר למה טביעת אצבע שלו? האם זה מספיק להרשיע בן אדם? לא! ודנ"א האם זה מספיק? פס"ד שאם ניתן בעליון הוא היה מהפכני.

נגיד שלוקחים דגימת DNA השוטר לוקח במקום והוא צריך לשים אותה במעבדה וגם שם זה עובר ממקום למקום. מה קורה אם זה מתבלבל?!- זיום, אולי מתחלפות הבדיקות, שקית לא מספיק אטומה- איך אנחנו יודעים את זה? אולי כל המנגנון שלהם לא טוב!?

- מצאו בפריצה לבית שרידי דם של מישהו, הבחור אמר שהוא לא מכיר את המקום הוא לא היה שם לעולם הוא עובד כשיפוצניק, זה היה חודש אחרי ואין לי מושג מה היה אולי תשאלו אנשים אחרים אולי עבדתי אצליהם. ברור שהם לא בדקו. האם המשטרה צריכה לבדוק הכל?! אין סוף לבדיקות. יש בעיה- התרגיל המשטרתי אומר- ביום כזה וכזה איפה הייתה? כבשגרה אדם יזכור איפה הוא היה רק אם היה משהו מיוחד. הבחור במקרה אמר שהוא לא זוכר מה היה באותו יום, היה ניתן לבדוק אבל המטרה אמרה שיש לה DNA וזהו הם לא צריכים יותר כלום. DNA יש בעיה כי ניתן להשתיל את זה ללא בעיה, גם טביעת אצבע אבל DNA זה יותר קל.

הכרעת דין- אם זה סיכוי לא צריך גזר דין.

זיכוי מלא- ניתן לתבוע פיצויים מהמדינה

זיכוי מחמת הספק- אין פיצויים

DNA- לעומת טביעת אצבע.

טביעת אצבע- מהחודש הרביעי לקיומו של העובר יש לו טביעת אצבע, טביעת האצבע לא משנתה לעולם!! גם אם נגיד נשרוף את כריות האצבעות, גם לאחר שהם יתחדשו זה עדיין יהיה אותו DNA. זה לא משתנה באף צורה.

DNA- לתאומים זהים יש DNA זהה(אבל טביעות אצבע שונות), לתאומים לא זהים אין אותם DNA. הסיכוי התיאורטי של טביעות אצבע שונות זה לא ייתן, הסיכוי שיהיה DNA זהה זה ממש הגיוני. נגיד- השומרונים, הם מתחתנים בינם לבין עצמם, (סופי צדקה – הייתה בערוץ הילדים). ככל שהחברה יותר מצומצמת כך יותר סיכוי שה DNA יהיה זהה.

DNA יותר קל להשתיל מאשר טביעת אצבע, אבל שוב גם טביעת אצבע ניתן להשתיל. הנאשם אומר- אין לי מושג איפה הייתי, הבאתי לכן שמות של אנשים שאני איתם, פניתם אלי אחרי מלא זמן, מה עוד אתם רוצים!?

ל DNA הוא עובר שרשרת "זיהוי" "חיול"(כמו שרשרת חיול בצבא), ואם מוכיחים שהיה פגם בשרשרת אז ניתן לזכות אדם. **ראיה ישירה-** אתה ראית ממש את הנאשם עושה ככה וכהה השופטת נתנה את אירוע המקרה את המסגרת נורמטיבית וכעת היא עושה "מן הכלל אל הפרט"- המקרה עצמו! העו"ד מקבל כל חומר חקירה רלוונטי- לכ הוא מקבל את כל תהליך השתלשלות העניינים של ראיה. חשוב לשים לב שכאשר ראיה עוברת ממקום למקום צריך שהכול יהיה מתועד וחתום.

מחדלי חקירה- אם יש לך ראיה אחת ואתה יודע שזוהי ראיה בעייתי אז אולי לבדוק עוד דברים ובמקומות אחרים- זה מכונן למשטרה.

"במקרים בהם היו מחדלים במשטרה ביהמ"ש צריך לבדוק האם המחדלים כ"כ חמורים ע"מ להכריע בגורל הנאשם". האם המטרה צריכה לחקור עד הסוף או שבאמצע היא צריכה להבין שדיי היא חקרה מספיק- זוהי שאלה פילוסופית. **אם יש עד שאתה טוען שהוא יעיד לטובתך ואתה לא מביא אותו אז כנראה שהוא לא היה באמת לטובתך.**

כלל בסיסי- נאמר לא אחת בבסיס חובת החקירה המוטלת על הרשויות- החובה לחקור את האמת ולהביא לדין את הנאשם האמיתי- מטרת החקירה המשפטית אינה להאשים את החשוד לטוב או לרע אלא פשוט למצוא את האמת! **"פס"ד זה כאילו לוקחת שושנה מגן של שושנים ולפאר את השושנה"- ואי ואי אין לי מושג מה הוא רוצה מהחיים שלנו!**

פס"ד סופר חשוב! פ"ל [ירושלים] 15-02-2150 לקרוא את הפס"ד! להוריד מנבו.

יש בעיה בכתב האישום- פקודת התעבורה זה רישום תעבורתי ! זה לא נכנס בתעודת יושר. פה הכניסו גם את חוק העונשין ואז יאשימו אותנו באישום פלילי, הוא יבוא לעבוד במקום עבודה יבקשו תעודת יושר ויראו שפם רישום פלילי.

רישום תעבורתי- לא קשור לרישום פלילי ולא מעניין אף אחד.

- משרד הנקודות שנמחקות כל שנתיים – בדיני תעבורה

רישום פלילי- הוא נכנס לתעודת היושר- זאת ליגה אחרת לגמרי.

תעבורתי זה לא פלילי!!

פלילי- חוק העונשין

תעבורתי- פקודת התעבורה.

תפרו את הבן אדם! הביאו לו את כל סוגי העונשים, בצורה לא הגיונית- זה כמו להאשים אדם גם בהריגה וגם ברצח! צריך תמיד להסתכל אם זה לפי פקודת התעבורה או חוק העונשין- כי אם זה לפי חוק העונשין אז כל העניין מסלים. אם העו"ד מצליח להעביר את האישום מפלילי לתעבורתי אז בעצם הצלת לו את התחת- כי לא יהיה לו רישום פלילי.

תמיד ינסו לדפוק אתכם ולהאשים אתכם גם בפלילי וגם בתעבורתי, העבודה שלנו כעו"ד זה "לצאת" מזה ואם כבר שישאירו רק את התעבורתי.

- השופט בעצם אמר לשחרר את האדם כי יש במקרה פה מקרה תעבורתי.

תחילתו של ההליך הפלילי

חקירה- כיצד מתחילה חקירה משטרתית?

58. כל אדם רשאי להגיש תלונה למשטרה על שבוצעה עבירה. זה **סעיף פחות משמעותי**

59. נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה; **אולם** בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שאין בדבר עניין לציבור או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה. **סעיף הכי משמעותי !! המשטרה רשאית לחקירה גם על סמך כתבה בעיתון. המשטרה אף פעם לא נדרשת לתלונה לשם חקירה.**

ייחודיות עבירות מין ואלימות-

59 (א)(ב) בקשת המתלונן שלא לחקור עבירת מין או אלימות שביצע כלפיו בן זוגו לא תהווה, כשלעצמה, סיבה יחידה להחלטה לפי סעיף 59 שאין בדבר עניין לציבור. **בעבירות מין יש תמיד את האלמנט (או אלימות שמשפחה) שהאשימה מתלוננת ואז האישה חוזרת בה – אבל זה לא אומר שזה שהיא חוזרת בה אז אנחנו לא נפסיק את החקירה** (ג) ביקש המתלונן שלא לחקור עבירת מין או אלימות שביצע כלפיו בן זוגו, והבקשה מהווה סיבה מבין הסיבות להחלטה שלא לחקור, יחולו, על אף האמור בסעיף 59, ההוראות האלה:

(1) ההחלטה שלא לחקור תהיה באישור קצין משטרה המכהן כקצין אגף חקירות מרחבי (בסעיף זה – קצין אגף חקירות מרחבי);

(2) בטרם יקבל קצין כאמור בסעיף 59 החלטה שלא לחקור או בטרם יאשר קצין אגף חקירות מרחבי את ההחלטה רשאי כל אחד מהם להפנות את המתלונן, בן זוגו או שניהם, בהסכמתו של כל אחד מהם, לפי העניין, **למרכז (מקום שמטפל באלימות)**;

(3) פנה המתלונן או בן זוגו, או פנו שניהם למרכז, יעביר המרכז דיווח לקצין המשטרה שהפנה אותם למרכז; הדיווח יתייחס למסוכנות בן זוגו של המתלונן כלפי המתלונן, ויתבסס על המידע שבידי המרכז;

יש להבהיר שסמכויות הקצין החוקר ושל הקצין המאשר לסגור את התיק מחוסר עניין לציבור לדוגמא, אינן נפגעות.

על אילו עבירות מין ואלימות מדברים בסעיפים אלה?

עבירות מין – מעשה סדום, מעשה מגונה ובעילה בהסכמה.

עבירות אלימות – איום תקיפה, פציעה, הפרת חובש של הורה או של אחראי, שימוש ברעל מסוכן ועוד.

האם למשטרה יש סמכות לא לחקור אירוע כלשהו – האם ניתן לערער על החלטה זו? - מגיע תלונה למשטרה והיא מחליטה לא לחקור- לא מעניין את הציבור או כל סיבה שהיא- אז מה שהיא עושה היא מוסרת הודעה למתלונן ולצד השני. ואז המתלונן רוצה ערעור, והצד השני רוצה שישגרו את המקרה בשל חוסר אשמה.

הודעה על החלטה שלא לחקור או להעמיד לדין

63. על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין תימסר למתלונן הודעה בכתב בציון טעם ההחלטה.

64. (א) על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, משום שאין בחקירה או במשפט ענין לציבור, שלא נמצאו ראיות מספיקות או שנקבע שאין אשמה, רשאי המתלונן לערור כלהלן:

(1) על החלטה שניתנה על ידי גוף חוקר או תובע כאמור בסעיף 12(א)(1)(ב) או (2) - לפני פרקליט מחוז, פרקליט מפרקליטות המדינה שמונה למנהל תחום עררים או פרקליט מפרקליטות המדינה, בדרגה שאינה פחותה מסגן בכיר אי לפרקליט המדינה, שפרקליט המדינה הסמיכו לכך;

65. הערר יוגש באמצעות המשטרה או התובע, הכל לפי הענין, תוך שלושים ימים לאחר שנמסרה למתלונן ההודעה לפי סעיף 63, אולם רשאי בעל הסמכות להחליט בערר כאמור בסעיף 64 להאריך את המועד להגשת הערר.

החקירה במשטרה-

כל קצין משטרה וכל שוטר שהוסמך לכך בכתב על ידי שר המשפטים מוסמך לחקור בע"פ כל אדם שיש לו יסוד סביר להניח, שיש בעדותו כדי לתרום להבהרת נסיבות ביצועה של עבירה, ולרשום מפיו הודעה בכתב (סעיף 2(1) לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)).

חיסיון מפני הפללה עצמית-

יש הבדל בין עד לבין חשוד.

לאדם שמורה הזכות שלא להשיב על שאלות מטעם מקור סמכות, אם יש בתשובותיו כדי להעמידו בסכנה של העמדה לדין פלילי.

בהתאם לקדמי (342), אדם אינו רשאי להשיב תשובת שקר אלא להבהיר לחוקרים כי הוא אינו מוסר תשובתו מכוח החיסיון מפני הפללה עצמית

גם בביהמ"ש נגיד שמדי נחקרת בביהמ"ש על עבירה מסוימת ואני עו"ד רוצה להוציא ממנה הוכחה שהיא שקרנית וחסרת אמון ולכן מדי יכולה להגיד שהיא לא מוכנה לענות "חיסיון מפני הפללה עצמית".
-תמיד עדיף לנהוג באי נעימות נקודתית מאשר שזה יהרוס לי את החיים בעתיד, ולכן כשאני יכולה לא לענות תמיד עדיף לא לענות ולהשתמש בחסינות מפני הפללה מאשר שזה יהרוס לי את החיים בעתיד.

חקירת המשטרה היא מוקלטת ומצולמת, אבל, אם הלקוח מקליט אותה אז זה שיבוש הליכי חקירה - וזאת עבירה נוספת וחמורה, כי המשטרה מפחדת שיפרסמו את ההקלטה ואז אנשים יגלו את הטקטיקה של החקירה.

מה קורה כאשר מדובר בחשוד?

יש להודיע לחשוד על זכות השתיקה העומדת לו + זכות החיסיון מפני הפללה עצמית הופכת לזכות שתיקה מוחלטת. בחשוד יש לך זכות שתיקה מלאה!! כשאתה בא למשטרה, הוא חייב להבין האם הוא עד או חשוד - אלו 2 עולמות שונים - זוהי עצה ראשונה לתת ללקוח שלנו, כי כל מצב זה "סרט אחר". אם אתה חשוד אומרים לך במשטרה "אתה חשוד בלה בלה בלה.. " המשטרה אומרת במה הוא חשוד, הם חייבים. אך כמובן בד"כ כשמזמינים מישהו למשטרה הוא יודע בתוך ליבו למה הזמינו אותו.

אלמנטים רלבנטיים נוספים-

אסור לשקר. כלומר - מותר שלא לענות אך אסור להגיד דבר שקר.

הזכות לחיסיון מפני הפללה עצמית חלה גם על מסירת מסמכים (ע"פ 725\97 קלדולה נ' הרשות לפיקוח חקלאי). יובהר שזכות זו אינה קיימת ביכולת של נאשם לסרב לבצע מסדר זיהוי, לסרב ליתן אופציה לבדיקות מדעיות וכו'. - אתה לא יכול לחסות בחיסיון בפני הפללה עצמית ולא לתת שיעשו לך חיפוש חיצוני, או לא ניתן להשתמש בזה בשביל לא לעשות חיפוש פנימי או מסדר זיהוי.

רע"פ 8600/03 מדינת ישראל נגד שרון, פ"ד נח(1) - גלעד שרון פרש את זכות השתיקה באופן נרחב. קרי, הוא סרב להמציא

לידי המשטרה (למרות צו שהיה בידי המשטרה), מסמכים מסוימים. בית המשפט העליון פסק, כי לא ניתן לסרב למסור מסמכים באופן גורף (כלומר, מה שהוא עשה, היה צו של ביהמ"ש שהוא צריך להביא מסמכים והוא לא הסכים למסור ולכן יש כמה אופציות לפתור את זה - ביזיון ביהמ"ש או להביא את הסוגיה לעומק, שופט שלא בתיק יבחן את המסמכים ומה שלא יכול להפליל אותה השופט יחייב אותו להציג ואילו זה משהו שיכול להפליל אותו הוא לא יהיה חייב להציג -) נגיד שיש לי זיכיון חיסיון ועידן הוא מתמחה נחוש, אבל הנחישות שלו גורמת לשלוח את המסמכים לצד השני, האם זה מותר?! כן!! ברגע שזה בשרותינו והעברנו את זה הלאה אז זה חסות כלפי כולם. יש ליצור הפרדה בין מסמכים שיכולים להרשיע לבין מסמכים שאינם יכולים להרשיע. בית המשפט הוא זה שיחליט האם המסמכים הם בחזקת זכות השתיקה. בית המשפט יכול ויקיים את הדיון בשאלת הפללתם של המסמכים את עמרי שרון במעמד החשוד בלבד.

רע"פ 3445\01 אלמליח נ' מ"י - במקרה הזה ניסו לעשות לבחור "כיפה אדומה" והוא הבין את זה - אלמליח נחקר

במשטרה כעד. כאשר הבין שמתייחסים אליו כחשוד, החליט להשתמש בזכות השתיקה. הוגש נגדו כתב אישום על שיבוש הליכי משפט מכיוון "שכעד" לא מוקנית לו זכות השתיקה (הוא נחקר כעד, לא אמרו לו שהוא חשוד, והתייחסו אליו כעד אבל בפועל הוא היה חשוד. כעד אין לו זכות שתיקה ואילו כחשוד יש לו זכות שתיקה).

בית המשפט העליון קבע כי מבחינה מהותית ברור היה למר אלמליח שהוא מוגדר כחשוד ולכן זכות השתיקה הייתה מוקנית לו כדין.

חקירה רגילה - חוקרים עד

חקירה באזהרה - חוקרים חשוד

חקירה בשפת החשוד - כלל בסיסי
חקירת חשוד תתנהל בשפתו או בשפה שהחשוד מבין ודובר אותה, לרבות שפת סימני- השפות הראשונות בישראל הן עברית והן ערבית.

חקירה בתחנת משטרה – זה לא תמיד ניתן

3. (א) חקירת חשוד תתנהל בתחנת משטרה (בחוק זה – תחנה), אלא אם כן סבר השוטר כי לא ניתן לנהלה בתחנה או שיש צורך ענייני לנהלה בדחיפות מחוץ לתחנה, או אם סבר הקצין הממונה כי קיים צורך ענייני בחקירת החשוד מחוץ לתחנה.
(ב) החלטה בדבר ניהול חקירת חשוד מחוץ לתחנה והנמקתה יתועדו בכתב סמוך ככל האפשר לקבלת ההחלטה.

"פסיכולוגיה פורנזית- גילוי שקרים ... " ביוטיוב.

תיעוד חקירת חשוד

4. (א) תיעוד חזותי או תיעוד קולי של חקירת חשוד יהיה בכל מהלכה של החקירה מראשיתה ועד סופה ויכלול את חילופי הדברים שנעשו בין חוקר לחשוד או בנוכחותו של החשוד, ובתיעוד חזותי, לרבות תגובות או תנועות גוף.
(ב) תיעוד בכתב של חקירת חשוד יכלול את עיקר חילופי הדברים וכן התגובות או תנועות הגוף שהן תחליף לחילופי דברים, שנעשו בין חוקר לחשוד או בנוכחותו של חשוד, באופן שישקף נכונה את המתרחש בחקירה, מראשיתה ועד סופה; התיעוד בכתב ייערך בו זמנית עם חקירת החשוד או סמוך לה ככל האפשר.

אמצעי תיעוד של חקירה בתחנה

7. על תיעוד חקירת חשוד בתחנה יחולו הוראות אלה:

(1) חקירת חשוד בעבירה מן העבירות המנויות בתוספת לתועד בתיעוד חזותי, למעט בנסיבות כאמור בפסקה (2) הקצין הממונה ראשי, בכפוף להוראות סעיפים 2)8 או (3) או 11(א)2, להורות על תיעוד חקירת חשוד בעבירה מן העבירות המנויות בתוספת בתיעוד קולי או בתיעוד בכתב במקום בתיעוד חזותי, אם בשל תקלה טכנית או בשל צורך ענייני, לא ניתן לתעד את חקירת החשוד בתיעוד חזותי; הוראה כאמור תינתן בכתב ותכלול את הנימוקים לה; חדלו הנסיבות המונעות את התיעוד החזותי להתקיים, יתועד המשך החקירה בתיעוד חזותי;
(3) חקירת חשוד בעבירה שאינה מנויה בתוספת, ושהוראות סעיפים 2)8 או (3) או 11(א)2 אינן חלות עליה, תתועד בתיעוד חזותי, בתיעוד קולי או בתיעוד בכתב.

אמצעי תיעוד מחוץ לתחנה

9. חקירת חשוד מחוץ לתחנה תתועד בתיעוד חזותי, בתיעוד קולי או בתיעוד בכתב; ואולם שחזור של העבירה בידי החשוד יתועד בתיעוד חזותי בלבד.

איסור פרסום קלטת – חוק העונשין

13. המפרסם תיעוד חזותי או קולי של חקירה, כולו או חלקו, בלא רשות בית משפט, דינו – מאסר שנה; לענין סעיף זה, "חקירה" – לרבות חקירה בידי רשות אחרת המוסמכת לחקור על פי דין, שהוצא לגביה צו לפי סעיף 16(ג). -**המרצה אומר** שהסעיף הזה פתטי לדעתו כי בתאכלס רוב הפעמים מי שמדליף את קלטת החקירה זה בכלל המשטרה.

חקירות קטינים – נקודות כלליות - חשוב כי יש את זה כל הזמן בבחינות הלשכה

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971

ג. עוכב עד קטין במקום ונתבקש להילוות לשוטר אל תחנת המשטרה לפי סעיף 68(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, תימסר על כך בהקדם האפשרי הודעה להורים שלו, ואם לא ניתן להודיע להורה כאמור - לאדם הקרוב לקטין, אלא אם כן סבר הממונה על תחנת המשטרה שאליה הובא הקטין כי הודעה כאמור עשויה לפגוע בשלום הקטין או אם ביקש זאת הקטין. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 - **בא קטין בן 13, ברור שאתה קורא לאבא או אמא שלו, אבל אם הקטין לא רוצה שישקפו את ההורים שלו אז על השוטר להפעיל שיקול דעת האם לקרוא להורים.**

שעות חקירות קטין- אתה לא רוצה לחקור קטין בלילה כי הוא יישבר יותר מהר הרי בד"כ הם הולכים לישון בלילה, אבל מצד שני אם אתה חייב לחקור אותו בלילה כי זה "פצצה מתקתקת"

ד9. (א) בסעיף זה, "שעות הלילה" -

(1) לגבי קטין שטרם מלאו לו 14 שנים - השעות שבין 20:00 ל-07:00;

(2) לגבי קטין שמלאו לו 14 שנים - השעות שבין 22:00 ל-07:00.

(ב) קטין לא ייחקר בשעות הלילה בתחנת המשטרה ולא תימשך חקירתו בתחנה בשעות כאמור, בעבירה שהוא אינו חשוד בביצועה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), ניתן לחקור קטין בעבירה שהוא אינו חשוד בביצועה בשעות הלילה, באחד מאלה:

(1) הקטין הגיע מיוזמתו או לבקשתו לתחנת המשטרה בשעות כאמור כדי להגיש תלונה או למסור עדות על עבירה שבוצעה;

(2) אם העבירה שהוא היה עד לביצועה נעברה בסמוך למועד החקירה, והוא נדרש להילוות לשוטר אל תחנת המשטרה לפי סעיף 68(ב) לחוק המעצרים;

(3) הקצין הממונה על חקירת העבירה, לאחר שהתייעץ עם חוקר נוער, הורה, בהחלטה מנומקת בכתב, כי קטין ייחקר בעבירה כאמור בשעות הלילה, אם שוכנע כי דחיית החקירה עלולה להביא לאחד מאלה:

(א) שיבוש או סיכול חקירתם או מעצרים של חשודים בעבירה מסוג פשע, או בעבירה מסוג עוון המנויה בחלק א' לתוספת, שבקשר אליה הוא נחקר כעד;

(ב) מניעת גילוי ראיה או תפיסת חפץ הקשור לאותה עבירה;

(ג) מניעת שחרורם של חשודים ממעצר;

(ד) פגיעה בשלומו הגופני או הנפשי של הקטין;

(4) הקטין והורהו נתנו הסכמתם לחקירה בשעות הלילה ובלבד שלא תתאפשר חקירתו של הקטין בשל הסכמתם כאמור

אחרי השעה 00:00. ברוב המקרים אתה לא חוקר את הקטין בהתאם לגיל שלו בשעות לילה אבל במקרים חריגים אתה כן חוקר- או אישור חוקר נוער או אישור הורים.

מי יכול להיות נוכח בעת חקירת הקטין? - קרוב שלו בד"כ ההורים ואם ההורים מפריעים ניתן להוציא אותם החוצה

וכמובן הקטין יכול לבקש שההורים לא יהיו. ההורים לא יכולים לצאת ולהיכנס כל הזמן כי הם יכולים לשבש את

החקירה ולכן אם הוא נמצא הוא צריך להישאר בפנים, וכמובן לא להתערב.

9ח. (א) קטין חשוד שהוזמן לחקירה בידיעת הורהו או קרוב אחר או שנמסרה הודעה על חקירתו לאחד מהם, לפי הוראות

סעיף 19(א) עד (ג), זכאי שהורהו שלו או קרוב אחר יהיה נוכח בחקירתו וכן זכאי הוא להיוועץ במי מהם, ככל הניתן לפני

תחילת החקירה, אלא אם כן הביע הקטין התנגדות לכך מנימוק סביר או אם היה מוחזק במעצר, והכל, אם סבר קצין

מוסמך כי אין במתן אפשרות לנוכחות ההורה או הקרוב האחר כאמור כדי להביא לאחד מאלה:

(1) פגיעה בטובת החקירה או בטובת הקטין;

(2) אחד הטעמים המנויים בסעיף 19(א);

(3) אחד הטעמים המנויים בסעיף קטן (ג)(2)(א) עד (ה); (4) חשיפת עניין הנוגע לצנעת חייו של קטין אחר.

(ב) הורה או קרוב אחר של קטין חשוד שהתקיימו לגביו הוראות סעיף קטן (א), יוזמן להיות נוכח בחקירה והחקירה תעוכב עד להגעתו.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי קצין מוסמך להורות, בהחלטה מנומקת בכתב, על התחלת חקירתו של קטין כאמור באותו סעיף קטן בלי להמתין לנוכחות הורהו או קרוב אחר -

(1) אם ההורה או הקרוב האחר לא הגיע לחקירה בתוך זמן סביר בנסיבות העניין מהמועד שבו הוזמן;

(2) אם שוכנע כי המתנה כאמור עלולה להביא לאחד מאלה, ובלבד שחקירת הקטין בלא נוכחות הורהו או קרוב אחר

תימשך רק כל עוד מתקיים הטעם שהצדיק את אי-המתנה כאמור:

(א) פגיעה בשלומו הגופני או הנפשי של הקטין;

(ב) סיכול או שיבוש של החקירה או של חקירתם או מעצרים של חשודים נוספים בקשר לאירוע שלגביו נחקר הקטין;

(ג) מניעת גילוי ראיה או תפיסת חפץ הקשור לעבירה שהקטין חשוד בביצועה;

(ד) סיכול של מניעת עבירות נוספות;

(ה) מניעת שחרורם ממעצר של הקטין או של חשודים אחרים;

(3) לא ניתן לאתר מי מהם במאמץ סביר.

(ד) הורה קצין מוסמך על חקירת קטין חשוד ללא הזמנת הורהו או קרוב אחר להיות נוכח עמו בחקירה כאמור בסעיף קטן

(א), ינמק את החלטתו והיא תתועד בכתב.

(ה) הוחל בחקירתו של קטין חשוד בלי להמתין לנוכחותו של הורהו או של קרוב אחר, מאחד הטעמים האמורים בסעיף

קטן (ג), והגיע הורהו של הקטין או קרוב אחר לתחנת המשטרה במהלך החקירה, יורשה אותו אדם להיות נוכח בהמשך

חקירת הקטין והחוקר ייתן לקטין הזדמנות להיוועץ באותו אדם במועד האפשרי הראשון בהתאם למהלך החקירה.

(ו) נכח הורהו של קטין או קרוב אחר בחקירת הקטין, לא יתערב במהלך החקירה ולא ייצא מחדר החקירה (חשוב כי הוא

שואל הסעיף הזה תמיד!!! למשל- האם לאחר 6 שעות חקירה ניתן לצאת לשירותים? כמובן רק באישור השוטר), אלא

אם כן התיר לו החוקר לעשות כן ובתנאים שיקבע; בטרם תחל חקירת קטין בנוכחות הורהו או קרוב אחר, יודיע החוקר

להורה או לקרוב האחר, לפי העניין, על המגבלות החלות עליו כאמור.

(ז) ראה חוקר כי הורהו של קטין או קרוב אחר הנוכח בחקירת הקטין מפריע לחקירה באופן שאינו מאפשר לנהלה, מתערב

בחקירה אף שהוזהר שלא לעשות כן או מאיים על הקטין באופן ישיר או מרומז, רשאי החוקר, בהחלטה מנומקת בכתב, להרחיק את ההורה או הקרוב האחר מן החקירה. חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971

נקודות מרכזיות-

אסור להורה (או לקרוב) להתערב בחקירה עצמה.

אסור להורה (או לקרוב) לצאת מחדר החקירות אלא באישורו של החוקר.

החוקר יכול להוציא את ההורה (או הקרוב), היה והאחרון מפריע לחקירה או מאיים על הקטין.

העמדה לדין/סגירת תיק- חשוב !!! "משפך המוות"- מגיעות תלונות רבות למשטרה ואז היה מחליטה מה לעשות- חלק היא זורקת וחלק היא ממשיכה איתם, ואם התיק הוא יותר משמעוטי אז הוא מעביר לפרקליטות, הפרקליטות מטפלת ב-10% מהתיקים הרוב המשטרה מטפלת בהם, אבל לאחר שהפרקליטות מקבלת את התיק היא צרכה אם היא ממשיכה אם זה או לא, אם היא ממשיכה היא מגישה כתב אישום.

לפני שמגישים כתב אישום בעבירות חמורות = סוג פשע מעל 3 שנים, קוראים לעו"ד כדי שינסו לשכנע למה לא להגיש, ואז בעצם יש "קרב מוחות" וכל צד רוצה להשיג מידע, ואם הצלחת(העו"ד) לשכנע אותם אתה בשימוע יכול לסגור עסקת טיעון ולא הגשת כתב אישום. אבל אם לא הצלחת לשכנע אותם אז רוב הסיכויים שאתה תקבל כתב אישום ואז אתה בבעיה. החומר מגיע לתובע. לתובע שתי אופציות. האחת שהתובע יגיש כתב אישום לבית המשפט הרלבנטי. השנייה לסגור את התיק.

מתי יחליט התובע על הגשת כתב אישום – מה הוא מרווח שיקול הדעת של התביעה? - התובע נמדד לפי אחוזי ההצלחה שלו בתיקים, אז הוא לא יגיש כתב אישום בתיקים שהוא חושב שלא תהיה פרשה. יש בזה יתרון כי הם הולכים כמעט תמיד על תיקים שהם וודאים, ואז מה שלא וודאי הם "מסננים" ומצד שני ברגע שהם מחליטים ללכת על תיק הם לא מרפים! הוא ימשיך עם זה עד הסוף. ברוב המקרים זה משחק לטובת האזרח.

חוסר עניין לציבור = מושג עמום

העמדה לדין וסגירת תיק

62. (א) ראה תובע שהועבר אליו חומר החקירה שהראיות מספיקות לאישום אדם פלוני, יעמידו לדין, זולת אם היה סבור שאין במשפט עניין לציבור; ואולם החלטה שלא להעמיד לדין, בשל העדר ענין לציבור תהיה באישור בעל תפקיד כלהלן:

לכאורה שיקול הדעת מצוי בסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי.

אולם יש לבחון אלמנטים פסיקטיים.

פסק הדין המנחה לענייננו הוא פסק דין ייב (בג"ץ 2534/97 ח"כ ייב נ' פרקליטות המדינה, פ"ד נא(3) 1).

פסק דין ייב הנו פסק הדין המקושר עם מינויו של רוני בראון ליועץ המשפטי לממשלה. היועץ המשפטי לממשלה דאג החליט לסגור את תיק החקירה שניהלה המשטרה נגד ראש הממשלה ושר המשפטים, שנחשדו בעבירות של מרמה והפרת אמונים, ככל שהדבר נגע למינוי עורך הדין רוני בר-און ליועץ המשפטי לממשלה(אז הייתה אמירה של הנשיא ברק שהוא לא היה ממנה אותו לכלום). האלמנט הפרובלמטי לשיטת העותר בסגירת התיק היה אפשרות אשר הועלתה בחוות דעתה של פרקליטות המדינה באשר לעובדה שמהות המינוי נבע משיקולים פסולים לשם קיום אנטרסים של אריה דרעי. עוד נקבע בחוות הדעת שהחשדות אינם עולים כדי ראיות מספיקות לאישום.

השיקולים הרלבנטיים כפי שנקבעו בפסק דין ייב.

המבחן הרלבנטי הוא: אפשרות סבירה(מילה בעייתי כי זה צריך להיות מעל לכל ספק סביר להרשעה אבל הם אמרו

"אפשרות סבירה" וזה בעצם מורד את הרף) להרשעה מקום שיש ראיות מספיקות לאישום.

החלטת התובע מתחלקת לשלושה אלמנטים (יובהר שעסקינן לענייננו בראיות נסיבתיות):

1. האם הראיות מספיקות לאישום מבחינת אלמנט המהמנות.

2. האם יש בכוח הראיות להוביל את בית המשפט למסקנה מפלילה.

3. יש לבחון את הסבירות לקבלת גרסתו של הנאשם על ידי בית המשפט. **חשוב!** כי זה כמו המצב עם גנדי שכעת

מנסים להשפיל אותו ולהרוס אותו קיצר להשחיר אותו למרות שהוא מת ואז הוא לא יכול להגיב. בתקשורת זה אפשרי

אבל בבית משפט זה לא אפשרי.

העתיקות נדחו.

מקרים ספציפיים בהם נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה להגיש כתב אישום-

יש כתבי אישום שכדי להגיש אותם צריך את האישור של יועמ"ש- נגיד עבירות חוץ, למשל- פתאום פרקליט מחליט

להגיש כתב אישום נגד אובמה, כמובן שזה לא הגיוני, כדי שכתב האישום יהיה מאושר צריך חתימה של היועמ"ש.

אם נגיד שכחו לקבל את האישור של יועמ"ש, ההליך התנהל וניתן גזר דין, מה הגורל של גזר הדין הרי היועמ"ש לא היה

חתום על כתב האישום- הליך טכני- התושבה: בטלות פסיקתית, "ככל העניין יותר חמור ככה יש יותר הקפדה על

הפרוצדורה"

עבירת חוץ – כאשר מדובר בעבירה שנעברה מוחץ לישראל (סעיף 9(ב) לחוק העונשין).

עבירות המרדה (סעיף 135 (א) לחוק העונשין).

עבירות גזענות (סעיף 144 (ה) לחוק העונשין).

חידוש אישום שבוטל (סעיף 232 לסד"פ).
העמדה לדין של קטין ובגיר צוותא חדא (סעיף 4 לחוק הנוער).
העמדה לדין בעבירות מין שנעברו בקטין בחלוף 10 שנים מיום ביצוע העבירה (סעיף 354 (א) לחוק העונשין).

מה קורה כאשר מוגש כתב אישום ומתנהל הליך פלילי במקרים המצריכים את אישור היועץ המשפטי לממשלה – והיועץ טרם נתן את אישורו?

הלכת חסבלה (ע"פ 6/80 חסבלה נ' מ"י, פ"ד לד(4) 725) – מדובר היה בעבירת חוץ (עבירת סחר בסמים) אותה ביצע חסבלה (תושב סיני). היועץ המשפטי לא נתן אישורו להגשת כתב אישום. אלמנט זה התברר במהלך הליכי הערעור על פסק הדין ואישור היועץ המשפטי ניתן בדיעבד.

פסיקת בית המשפט העליון – בית המשפט העליון פסק כי היועץ המשפטי לממשלה אינו רשאי להכשיר בדיעבד כתב אישום הטעון הסכמתו. כל הרציונאל של אישור היועץ המשפטי מהותו היא שעצם הגשת כתב האישום תיבדק ע"י הדרגים הגבוהים ביותר ותוכרע בהתאם לשיקול דעתם. היה והדבר לא נעשה כך הרי שיש בכך טעם לפגם. עוד הוסיפו השופטים כי הדבר גם מאיין את מהות הוראת החוק מכל תוכן – החלטת בית המשפט הייתה לקבל את הערעור ולבטל את פסק הדין המרשיע, נוכח העדרה של הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב האישום. בשנות ה-80 זוהי הייתה התפיסה הרוצדוראלית, אם לא היה אישור אז וויתרו, אבל, יש ריכוך בפס"ד פלוני – ראה להלן:

ריכוכה של הלכת חסבלה בפסק דין פלוני (ע"פ 10189/02 פלוני נ' מ"י) – בפסק דין זה מדובר במערער שהורשע בביצוע עבירות מין בבתו החורגת. אישור היועץ המשפטי אשר נדרש לגבי חלק מן העבירות הומצא רק לקראת סיום ההליכים בבית המשפט המחוזי.

דוקטרינת הבטלות היחסית : מבוססת על הפרדה של הכללים המורים לרשות מנהלית כיצד לפעול לבין תוצאות הפרתם של כללים אלה והסעדים שינתנו נגד הרשות בשל הפרת הכללים.
במקרה הרגיל כאשר האיחור במתן אישור היועץ המשפטי לממשלה אינו רב וכאשר אין חוששים שייגרם עיוות דין לנאשם, לא תהיה הצדקה לקבוע שכתב האישום בטל מעקרו. – כלומר זה לא ישר מתבטל מידי, אז הרשות המנהלית חרגה אבל זה לא אומר שזה בטל זהו התפיסה הדומיננטית היום כלפי כמעט הכל.
קו המחשבה של ביהמ"ש – הוא רוצה שהכוח יהיה אצלו ולכן הוא זה שיחליט אם זה פרוצדוראלי או מהותי החתימה של היועמ"ש.
לענייננו המערער זוכה מן העבירות לגביהן לא ניתן אישור היועץ המשפטי לממשלה.

נזכיר: סגירת תיק אפשרית: מחוסר ראיות מספיקות, חוסר עניין לציבור וחוסר אשמה, הסדר.

התמקדות בחוסר אשמה –

בג"ץ קבלרו (בג"ץ 4539/92 קבלרו נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ(3) 50),

בג"ץ שפטל (בג"ץ 223/88 שפטל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מג(4) 356)

בג"ץ גנור (בג"ץ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2) 485).

בגץ קבלרו – בוצעה חקירת משטרה והוכנה טיוטת כתב אישום כנגד מר קבלרו (הדחת עדים). היועמ"ש החליט לסגור את התיק בשל "חוסר ראיות". מר קבלרו ביקש למחוק את התיק בשל "חוסר אשמה".

מתי סוגרים תיק מחוסר ראיות ומתי סוגרים תיק מחוסר אשמה?
העליון פסק כדלקמן (זמיר): זמיר מבהיר שקיימת מעין לקונה, בחוק סדר הדין הפלילי. החוק עצמו אינו מסדיר את המהות הרישומית בתיק שנסגר. מהות זו נתונה לשק"ד של המשטרה והפרקליטות.
תיק ייסגר מחוסר אשמה כאשר התובע יהא משוכנע כי כלל לא בוצעה עבירה באותו עניין או כאשר אין שמץ של ראיה לביצוע העבירה בידי החשוד בתיק. – כלומר, זה כמו "אין עשן בלי אש", השוטר או הפרקליט צריך לומר שאין לאדם שום קשר לעבירה = אין בכלל עשן. נגיד – אולי ניתן לומר שהלשינו עליו בטעות וככה הוא הגיע לשם.

סגירת תיק מחוסר ראיות – אסתר החוקרת אני שולחת מכתב כי אני רוצה שייסגרו את זה מחוסר אשמה, ואז אסתר מתחילה לחקור את כל הנשים שעבדו איתו ב- 6 שנים האחרונות ולפתע היא מגלה משהו והתיק נפתח מחדש.

תיק ייסגר מחוסר ראיות יש צורך שיהיו בתיק ראיות אשר יותירו ספק בחפותו של החשוד.
מדובר "בראיה מנהלית", כלומר ראיה שאדם סביר היה מסתמך עליה כדי להגיד שהחשד עדיין קיים.
לגופו של עניין : עתירתו של מר קבלרו נדחתה.

בגץ שפטל – שק"ד החלטה להעמיד לדין של היועמ"ש והתערבות בגץ.

סוב-יודיצה = אסור לעיתונאי לרשום משהו שאמור להשפיע על ההליך המשפטי. אבל המרצה אומר שזוהי אות מתה הרי היום בכל יום בעיתון רשומים כל הזמן דעות משפטיות.

מהות העתירה: עו"ד שפטל היה אמון על ייצוגו של גוין איוון דמיאניוק. שפטל הגיש תלונה כנגד שני עיתונאים על כך שפגעו

בתנאי הסוב-יודיציה, ככל שהדבר נוגע לסיקורם את תיק דמיאניוק.

היועמ"ש החליט שלא להעמיד את העיתונאים לדין חרף העובדה שמדובר היה בתלונה מוצדקת ומבוססת. **השופט בך** : לשיטתו לשם פתיחת הליך בשל עבירה על הוראות סעיף 71 לחוק בתי המשפט לא נדרשת הוכחה שהייתה גגיעה בטוהר ההליך המשפטי, אלא די לנו שהפרסום עלול היה לגרום לתוצאה כאמור. **לשיטתו של בך יש לחשוש שהכתבות יובילו להשפעה על עדים, אשר ימסרו את עדותם לאחר קריאת הכתבות נשוא העתירה.** –

בך מבהיר, כי התערבות בשיקול דעתו של היועמ"ש תעשה במשורה ובאופן נדיר. במיוחד כאשר הדבר נוגע למשקלו של חומר הראיות ולאיינטרס הציבורי. בגץ יטה להתערב יותר אם יהיה מדובר בסוגיית פירוש החוק. לענייננו הבהיר בגץ שהחלטתו של היועמ"ש שלא להורות על חקירה משטרתית בעניין תלונתו של שפטל, למרות העובדה שגם הוא בדעה שהתלונה מבוססת כדין נשענת על נימוקים חסרי יסוד, אשר מחייבים התערבות בגץ לקבל את העתירה- **כלומר בסופו של דבר העמידו את 2 העיתונאים הללו לדין**

בגץ גנור – חוסר עניין לציבור - המרצה אוהב את התיק הזה הוא חושב שהוא מופרח. היו אנשים בתוך הבנקים שיצרו קרטל שעשקו את הציבור עד מצב שהבנק מתמוטט ואז הממשלה "הכניסה יד לכיס" והצילה את הבנק. בשנת 1983, פרץ משבר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ועדת בייסקי קבעה שמהשבר נבע מתופעת ויסות המניות הבנקאיות. יובהר שמדובר במשבר אשר גרם לנטל כספי אדיר על הממשלה ועל הציבור- **כדי שהבנק לא יקרוס הממשלה עזרה לבנק.**

ועדת בייסקי קבעה שיש בהתנהגות הבנקים ובהתנהגות נושאי התפקידים בהם משום עבירה לכאורה על החוק. היועמ"ש החליט שלא להעמיד לדין את הבנקים והבנקאים בשל חוסר עניין לציבור. זה הזוי כי הכניסו "יד" לפנסיות והקימו את הבנק הזה שוב, איך יכול להיות שזה חסר עניין לציבור, הרי לקחו לציבור כסף!! בית המשפט פסק (השופט ברק) : שני תנאים נדרשים לשם הגשת כתב אישום. החיובי: דיות הראיות והשלילי: שהתובע אינו סבור שאין בקיום המשפט עניין לציבור. התובע אינו חייב להגיש כתב אישום בכל מקרה בו קיימות ראיות לכאורה בדבר ביצועה של עבירה פלילית. הדבר נתון לשיקול דעתו (זו היא מטרת ה"חוסר עניין לציבור"). שיקולי אי העמדה לדין מחמת חוסר עניין לציבור הם: חומרת המעשה, נסיבות אישיות ושיקולים מוסדיים. כל זאת תוך שמירה על שוויוניות וללא הפליה. לענייננו, קיים פגם בהחלטתו של היועמ"ש כי אין עניין לציבור בהעמדת הבנקים והבנקאים לדין. העתירות התקבלו הצו על תנאי נעשה מוחלט.

לקרוא פס"ד סיקסיק ו-פס"ד מסארוה

עדות מוקדמת + זכות עיון וחסינות + עיכוב הליכים לעומת התליית הליכים

עדות מוקדמת-

מדובר בעדות אשר נגבית על ידי בית המשפט עוד בטרם החל הדיון המשפטי, ללא קשר לשאלה האם הוגש כתב אישום או לאו. מטרתה של העדות המוקדמת היא מניעת האפשרות שהעדות לא תוכל להישמע במהלך המשפט עצמו.

סעיף 117 לחסד"פ – תנאי גביית עדות מוקדמת-

הוגשה בקשה לעדות מוקדמת ע"י בעל דין או אדם העשוי להיות נאשם בעבירה. העדות חשובה לבירור האשמה.

נראה שלא ניתן יהיה לגבות את העדות במהלך המשפט: מצב בראותי של העד, איומים, הבטחת טובת הנאה.

בית המשפט המוסמך לגבות עדות מוקדמת (פס"ד 2595/90 כחלון נ' מ"י, פ"ד מז(3) 540)-

לפני הגשת כתב אישום: שלום או מחוזי.

לאחר הגשת כתב אישום ובטרם נקבע שופט או הרכב: כל שופט של בית המשפט אשר הוגש אליו בית המשפט. הקביעה באשר לשופט שיגבה את העדות נעשית ע"י נשיא בית המשפט.

לאחר קביעת שופט או הרכב בתיק: מי שיכול לגבות את העדות הוא השופט הדן בתיק ההרכב כולו או אב בית הדין.

נוכחות בעלי דין בגביית העדות – סעיף 118 לחסד"פ

118. עדות מוקדמת תיגבה בפני תובע ובפני הנאשם או אדם העשוי להיות נאשם בעבירה, זולת אם החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שירשמו, לגבותה שלא בפניו של הנאשם או של מי שעשוי להיות נאשם; החליט בית המשפט כאמור תתועד העדות בתיעוד חזותי והוראות סעיף 120א(ב) ו-ג) יחולו לענין זה.

בית המשפט מחוייב למנות סגור בהליך גבייה מוקדמת + ינסו לנהוג בעדות המוקדמת בהתאם לסדרי הדין הנהוגים בעדות רגילה.

119. (א) בהזמנת עדים ובסדרי גביית העדויות ינהגו ככל האפשר כדרך שנוהגים במהלך המשפט, ועל הפרוטוקול יחולו הוראות סעיפים 135 עד 139, בשינויים לפי הענין.
(ב) התנגדות לשאלה וטענות אחרות שהושמעו בשעת גביית העדות יירשמו בפרוטוקול, ויחליט בהן בית המשפט שהעדות מוגשת לו כראיה.

120. הפרוטוקול בהליכי גביית העדות ייקרא באזני העד, ולאחר שיאשרנו יחתום עליו וכן יחתום עליו השופט; סירב העד לאשר או לחתום, יירשם הדבר בפרוטוקול. הוראות סעיף זה לא יחולו על עדות שהוקלטה במלואה.

תיעוד חזותי של עדות מוקדמת-

120א.

(א) (1) עדות מוקדמת תתועד בתיעוד חזותי.

(2) נקבע המותב שידון במשפט שבו תוגש העדות כראיה והעדות המוקדמת נגבית בפני כל שופטי המותב, רשאי בית המשפט להורות כי העדות המוקדמת לא תתועד בתיעוד חזותי; שינוי במותב לאחר גביית העדות לא יהיה בו כדי לפסול את העדות. (3) בסעיף זה, "מותב" – לרבות דן יחיד.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) בית משפט הגובה עדות מוקדמת רשאי להורות כי העדות תיגבה, כולה או חלקה, בלא תיעוד חזותי, אם השתכנע כי ננקטו אמצעים סבירים לקיים את התיעוד, אך ביצוע התיעוד החזותי יעכב את גביית העדות והעיכוב עלול לסכל את גבייתה; החליט בית המשפט כאמור, לא יהיה בהעדר תיעוד חזותי כדי לפסול את העדות המוקדמת.

(ג) בית משפט רשאי לקבל כראיה עדות מוקדמת שאין לה תיעוד חזותי אם השתכנע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי יש לכך הצדקה בנסיבות הענין.

121. (א) עדות מוקדמת, דינה כדין עדות שנגבתה במהלך המשפט, אך בית המשפט ירשה להזמין את העד לעדות נוספת אם ניתן להביא את העד לבית המשפט ונתקיים אחד מאלה –

(1) לא היתה לנאשם הזדמנות לחקור את העד;

(2) לא ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה למנות לעצמו סניגור כדי שיהיה נוכח בעת גביית העדות ויחקור את העד, או לא מונה לו סניגור שהיתה חובה למנותו;

(3) בית המשפט סבור, מטעמים שיירשמו, שהדבר דרוש לבירור האמת או לעשיית צדק.

עיון בחומר חקירה: מה הוא חומר חקירה שנאשם יכול לעיין בו?

כל חומר הקשור באופן ישיר או עקיף לאישום הוא חומר חקירה.

פסק דין מנחה: בש"פ 9322\99 מסארווה נ' מ"י פ"ד נד(1) 376: בפסק דין זה מר מסארווה הואשם בביצוע מעשים מיניים במתלוננת אשר עבדה יחד עמו. מסארווה ביקש מבית המשפט ליתן לו בהתאם לסעיף 74(ב), אינדיקציות ביחס למצבה הנפשי (הוא ביקש ספציפית תיקי משרד ביטחון לגבי המתלוננת ותיקים מבית הספר בו למדה המתלוננת). יש להדגיש שהחומר לא היה מצוי בידי התביעה.

עיון בחומר החקירה

74. (א) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו.

(ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו.

השאלה הרלבנטית לענייננו היא האם דוקומנטציה היא בחזקת חומר חקירה הגם שאינה מצויה בידי המשטרה או התביעה?

ביניש- מטרת העיון בחומר החקירה היא לאפשר לו שיהיה לו יומו בבית המשפט תוך עמידה על משפט הוגן.

ביניש הדגישה את חשיבות העובדה שיש צורך שהנאשם יוכל להכין את הגנתו כנגד כתב האישום המרחף מעל ראשו. ביחס למקרה קונקרטי זה הבהירה ביניש כי אם רוצים להשיג חומר שאינו בידי המשטרה או התביעה אזי ניתן לבקש מבית המשפט שיצווה על הזמנת עד שיביא עימו את החומר הרלבנטי. הסעיף הרלבנטי הוא סעיף 108 לחסד"פ.

108. בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו.

אלמנטים נוספים המגדירים חומר חקירה:

תיק משטרה: כל מה שבתיק משטרה הוא חומר חקירה, לרבות עדויות + חומר שנמצא בידי גופי חקירה אחרים + ימן המנוהל ע"י צוותי חקירה.

תיק מאגר מודיעיני: יש לבדוק את סוגיית קיפוחו של הנאשם ככל שהדבר נוגע למניעת חומר חקירה מתיק מודיעיני. גיליונות רישום פלילי של עדי תביעה: יכול ויהוו חומר חקירה.

הסכם עם עד מדינה: מהווה חומר חקירה (להבדיל מתיק שנפתח נגד עד מדינה).
תיקי חקירה נגד עדי תביעה אחרים: יכול ויהיו גם הם בגדר חומר חקירה.
חומר המוגש לשופט במסגרת הליכי מעצר: אינו הופך אוטומטית לחומר חקירה.
מסמכים פנימיים בתיק המשטרה (התכתבויות או התרשמויות) אינם מהווים חומר חקירה.
תיקי מתלוננת בעבירות מין אצל רשויות רווחה: אינם חלק מחומר חקירה.
סיכומי בדיקת פוליגרף: השאלות המתיחסות ישירות לכתב האישום רלבנטיות, אולם שאלות אחרות אישיות אינן רלבנטיות. כלומר – בדיקת הפוליגרף יכול ותהווה חומר חקירה בחלקה.

מה קורה כאשר התביעה לא מאפשרת לנאשם לעיין בחומר?

סייג להבאת ראיות

77. (א) לא יגיש תובע לבית המשפט ראיה ולא ישמיע עד אם לנאשם או לסניגורו לא ניתנה הזדמנות סבירה לעיין בראיה או בהודעת העד בחקירה, וכן להעתיקם, אלא אם ויתרו על כך.

עיין בחומר חקירה-

74(א) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו.
(ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו.
(ג) בבקשה לפי סעיף קטן (ב) תידון לפני שופט אחד ובמידת האפשר היא תובא בפני שופט שאינו דן באישום.
(ד) בעת הדיון בבקשה יעמיד התובע את החומר שבמחלוקת לעיונו של בית המשפט בלבד.
(ה) על החלטת בית משפט לפי סעיף זה ניתן לערור לפני בית המשפט שלערעור שידון בערר בשופט אחד; הערר יוגש בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הערר מטעמים שיירשמו.
(ו) אין בסעיף זה כדי לפגוע בהוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

פסק דין מנחה: ע"פ 1152/91 סיקסיק נ' מ"י, פ"ד מו(5) 8-

המשטרה רכשה סמים מהנאשמים באמצעות סוכן סמוי. לסוכן נלווה תמיד אדם נוסף, אשר זכרו לא בא בחומר בראיות. אלמנט זה גובה בתעודת חיסיון כלפי אותו אדם, תעודה אשר הייתה חתומה ע"י שר המשטרה. הסנגור ביקש להסיר את החסיונות ובית משפט השלום נעתר לבקשה זו. ערעורה של המדינה בכל אחד מהמקרים הניב תוצאה שונה ולכן הוגש ערעור "מרוכז" לעליון.

השאלה המשפטית הרלבנטית לענייננו היא: האם על רשויות החקירה חלה חובה לתעד בכתב את כל הראיות הנוגעות לעניין נשוא כתב האישום.

חשין: זכות העיון בחומר החקירה רלבנטית **לכל חומר חקירה**. גם אם הוא מצוי בידי התובע וגם אם הוא מצוי במקום אחר שלתביעה יש עליו שליטה.

השופט חשין מבהיר שלא יעלה על הדעת שיהיה חומר חקירה או ראיות הרלבנטיות לקייס אשר לא יעמדו לרשות הסנגוריה. לחלופין שיהיה ברור, קרי אמירה ברורה (של רשויות התביעה) שקיים חומר שאינו ניתן לסנגוריה.

הערעור בשתיים מן הפרשיות התקבל.

מתי יהא אסור לעיין בחומר חקירה?

אם מדובר **בחסיון שהוא ע"פ דין**, אזי החומר אינו ניתן להעתיקה או לעיון, אולם גם לתביעה אסור להגישו. דוגמא: סעיף 44 לפקודת הראיות:

"44. חסיון לטובת המדינה

(א) אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראיה אם ראש הממשלה או שר הבטחון הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בבטחון המדינה, או אם ראש הממשלה או שר החוץ הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע ביחסי החוץ של המדינה, אלא אם מצא שופט של בית המשפט העליון, על פי עתירת בעל דין המבקש גילוי הראיה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן הענין שיש לא לגלותה.

(ב) הוגשה לבית המשפט תעודה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, על פי בקשת בעל הדין המבקש גילוי הראיה, להפסיק את המשפט לתקופה שיקבע כדי לאפשר הגשת העתירה לגילוי הראיה, ואם ראה לנכון - גם עד להחלטה בעתירה."

יש לוודא שהוצאה תעודת חסיון כדין **(ע"פ 1335/91 אבו פאדה נ' מ"י, פ"ד מו(2) 120.**

יש לכלול תיאור כוללני של חומר החקירה אשר הוטל עליו חסיון.

מה קורה כאשר נותנים לנאשם רק חלק מן הראיה: לדוגמא, מוסרים לנאשם סליל הקלטה שמהווה רק חלק מן הראיה, כאשר מחסירים מהסליל חלק חסוי. בסיטואציה זו התביעה אמורה ליידע את הנאשם באשר למידע החלקי. היה ולא ניתן לגלות לנאשם כי מדובר רק בחלק מן הראיה אזי על התביעה להוציא תעודת חסיון על הראיה כולה **(בש"פ 677/94 פלוני**

נ' ראש הממשלה ושר הבטחון, פ"ד מח(2) 169).

בפסק דין זה לבני ואח' הואשמו באלמנטים של טרור, רצח ועוד. שר הביטחון הוציא בהתאם לסמכותו ע"פ סעיף 44 לפקודת הראיות תעודת חיסיון על ראיות שונות המצויות בידי השב"כ אשר גילויין לשיטתו עשוי לפגוע בביטחון המדינה. בית המשפט העליון פסק כי הגנת הנאשם גוברת על כל שיקול בטחוני, וכי הרשעת חף מפשע לא תעלה על הדעת והיא פגיעה מהותית בסדרי ההליך הפלילי. לכן בסופו של יום נקבע, כי אם הראייה החסויה היא קרדינאלית לקביעת חפותו או אשמתו של הנאשם, יש לגלותה.

עיכוב הליכים

231. (א) בכל עת שלאחר הגשת כתב אישום ולפני הכרעת הדין, רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהודעה מנומקת בכתב לבית המשפט, לעכב את הליכי המשפט; הוגשה הודעה כאמור יפסיק בית המשפט את ההליכים באותו משפט.

חידוש הליכים

232. עוכבו הליכים לפי סעיף 231 רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהודעה בכתב לבית המשפט, לחדשם כל עוד לא עברו מיום עיכובם, בפשע – חמש שנים, ובעוון – שנה; הוגשה הודעה כאמור, יחדש בית המשפט את ההליכים, ורשאי הוא להמשיך בהם מן השלב שאליו הגיע לפני ההפסקה; עוכבו ההליכים בשניה לא יחודשו עוד. מגישים בקשה עיכוב הליכים בנסיבות כגון אלה: כאשר אדם מוכן לשמש עד מדינה (בסיטואציה זו מעכבים את ההליכים כנגדו, כאשר מובהר לו שאם ימעל באמון התביעה ולא ימלא תפקידו "כראוי" הרי שההליכים נגדו יחודשו). אפשרות נוספת לעיכוב הליכים היא כאשר עד מרכזי של התביעה עזב את הארץ.

מי יכול להגיש בקשה לעיכוב הליכים?

גם התובע וגם הנאשם יכולים להגיש בקשה כאמור. כאשר הבקשה מתבקשת ע"י הנאשם הרי שהתובע מעביר אותה לידי היועמ"ש בצירוף חוות דעתו + חומר החקירה. היה וניתן עיכוב ההליכים הרי שהמשמעות היא שההליך מעוכב ומוקפא בדיוק מהשלב בו הוגשה ואושרה הודעת עיכוב ההליכים.

התליית הליכים – כאשר הנאשם אינו ניתן להבאה לשם המשך משפטו.

התליית הליכים

94. (א) בכל עת שלאחר הגשת כתב האישום ולפני גזר הדין, רשאי בית המשפט להתלות את ההליכים, בין מיוזמתו ובין לבקשת תובע, **אם נוכח כי לא ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו.** (ב) הותלו ההליכים, לפי סעיף קטן (א) ולאחר מכן **ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו**, רשאי תובע **להודיע בכתב** לבית המשפט על רצונו לחדש את ההליכים, ומשעשה כן יחדש בית המשפט את ההליכים, ורשאי הוא להמשיך בהם מן השלב שאליו הגיע לפני התלייתם. (ג) על אף הוראות סעיף 9 ניתן לחדש את ההליכים באישור היועץ המשפטי לממשלה, מטעמים שיירשמו, אף אם עברו בין מועד התליית ההליכים לבין המועד שבו ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו התקופות האמורות בסעיף 9; ובלבד שההליכים הותלו מהטעם שהנאשם מתחמק מן הדין

רציונאליים: ההבדלים בין עיכוב הליכים להתליית הליכים

המטרה בעיכוב הליכים היא כאשר **היועמ"ש או מי שהוא האציל להם סמכות** רוצים לעכב דיון לשם השגת מטרה אחרת (עד מדינה או כיוצא בזה). להבדיל, בהתליית הליכים מדובר באילוף כאשר לדוגמא לא ניתן להביא את הנאשם להמשך משפטו ומדובר בסמכות של **בית המשפט**.

נושא 7 נושא חשוב = חוק שסותר את השיטה האדברסדארית.

מצגת 7- חקירת סיבות מוות + כתב אישום (צירוף והפרדת אישומים ונאשמים, איחוד משפטים, צירוף תיקים, תיקון כתב אישום וחזרה מאישום) / לדידו של המרצה: חוק אשר סותר את השיטה אדברסרית שנהוגה בביהמ"ש בישראל.

חקירת סיבת מוות - חשוב מאוד כי זה תמיד מופיע בבחינות לשכה!!

חוק חקירות סיבת מוות, התשי"ח – 1958, הוא חוק המאפשר לשופט לבצע בירור אינקוויזטורי ביחס למותו של אדם. השופט מפעיל את סוגיית איסוף הראיות וחקירת העדים. (אין לזה תקדים בישראל ואילו למשל בגרמניה זאת השיטה) - החוק בנוסף חשוב כי הוא לא עובד בשיטה האדברסרית (שופט פאסיבי ולא חוקר) ולדעת המרצה זה חוק שמושתת על "עגלה ערופה". יש סמכויות רבות לשופט והרעיון הוא שלא ייקרה מצב שמישהו בישראל מת ולא יבדקו את זה עד הסוף, ובנוסף אין הרבה מקרים כאלה בתאכלס בארץ. בנוסף כל פעם שבן אדם מת בבית המשטרה חייבת להגיע!!! כי היא חייבת לבדוק.

מתי פותחים בחקירה ?

19. מת אדם ויש יסוד סביר לחשש שסיבת מותו אינה טבעית או שמותו נגרם בעבירה, וכן מת אדם בהיותו נתון במעצר או במאסר או בהיותו מאושפז בבית-חולים לחולי-נפש או במוסד סגור לילדים מפגרים, רשאי היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, קצין משטרה, רופא או כל אדם מעוניין(אדם מעוניין = בן זוג, הורים, אחים...), לבקש מאת שופט של **בית משפט השלום** שבתחום שיפוטו אירע המוות או נמצאת הגוויה (להלן - שופט חוקר) לחקור בסיבת המוות - **יש 2 מצבים: יש מצב שהגוויה בקבר ואז צריך לפתוח את הקבר, ויש מצב נוסף שהגופה נמצאת פיזית במקום**. בסעיף זה, "אדם מעוניין" - בן-זוגו של הנפטר, הוריו, הורי הוריו, צאצאיו, אחיו ואחיותיו.

מה עושים עם הגוויה ?

20. משהוגשה בקשה לפי סעיף 19, לא יעשה אדם דבר בגוויה בלי הוראה או היתר של השופט החוקר.
24. השופט החוקר יחקור בסיבת המוות, ורשאי הוא לערוך חקירה זו בפומבי או בדלתיים סגורות, או חלקה בפומבי וחלקה בדלתיים סגורות.
25. לענין הזמנת עדים וגביית עדות, דין השופט החוקר וסמכויותיו כדינו וכסמכויותיו של בית משפט שלום בענין פלילי.
26. שופט חוקר רשאי, אם הדבר דרוש לבירור סיבת המוות בחקירה לפי סעיף 19, לצוות על בדיקתה או ניתוחה של הגוויה על ידי רופא או מומחה אחר, על דחיית הקבורה עד לאחר הבדיקה או הניתוח, או על פתיחת הקבר והוצאת הגוויה לשם ביצוע הבדיקה או הניתוח. - **השופט הוא כמו "שריף" הוא מקבל את המינוי ואז הוא מתזז את כולם, הוא יכול להורות למשטרה מה לעשות, הוא בעצם צריך לגלות למה הגופה מתה.**

ערעור על צו פתיחת קבר -

27. על צו לפתיחת קבר לפי סעיף 26, רשאי כל אדם מעוניין, כמשמעותו בסעיף 19, וגוף מוכר, כמשמעותו בתקנות האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ד-1954, לערער לפני בית המשפט המחוזי. - **מצב אחד זה שמערער הופך לחשוב כי למה הוא לא רוצה שיבדקו את הגופה ומצד שני יש את האלמנט הדתי.**
29. הודיע פרקליט מחוז לשופט חוקר, בכתב, שנמסרה הודעת אישום או שהוגש כתב אישום בקשר עם מקרה המוות הנמצא בחקירתו, יפסיק השופט את חקירתו. - **זה סעיף שהוא בא להציב גבולות מגיד - שהשופט חושב שהרוצח הוא X ואז הפרקליטות אומרת שהנאשם הוא Y אז השופט לא יכול לעשות כלום, כי בעצם שמים גבולות! המהות של שופט זה להיות פסיבי הוא לא יכול לבחור את התיק שיבוא אליו ובנוסף הוא לא יכול להתבטא בתקשורת הוא יכול רק במאמרים או בפסקי דין.**

30. שופט חוקר רשאי להחליט -

(1) כי הראיות שהובאו לפניו יש בהן כדי להוכיח סיבת המוות, ומה הן תוצאות חקירתו ;

(2) כי הראיות שהובאו לפניו אין בהן כדי להוכיח סיבת המוות ;

העתק ההחלטה ימציא החוקר למשטרה וללשכת הבריאות המחוזית.

נגיד שהשופט אמר שפלוגי כרך חבל סביב אלמוני ורצח אותו, אם שופט המחוזי יזכה בסוף זה ייראה כאילו השופט החוקר גם קובע גם חוקר וגם קובע קביעה עובדתית שהיא בעייתית, כי פה השופט אומר שהוא יודע וזה מקרה שונה מהרגיל.

סמכות עניינית זה שלום

סמכות מקומית זה לפי מקום הגופה

כתב אישום בעקבות חקירה-

32. נראה לשופט החוקר, כי הראיות שהובאו לפניו יש בזה כדי להוכיח לכאורה שנעברה עבירה על ידי אדם פלוני, רשאי הוא לצוות שפרקליט מחוז יאשימו לפני בית משפט בשל אותה עבירה; ובלבד שהשופט החוקר לא יתן צו לפי סעיף זה אלא אם נתן לאותו אדם הזדמנות להשמיע טענותיו ולהביא ראיותיו לפניו. זה מחזק את העניין שהשופט מנחה על הגשת כתב אישום למחוזי, כאשר המחוזי יודע שבעצם מי שהגיש את כתב האישום בפועל זה השופט.

33. נתן השופט החוקר צו לפי סעיף 32, יגיש פרקליט המחוז כתב אישום לבית המשפט, ולא תהא זכות לבקש חקירה מוקדמת.

35. דין צו שופט חוקר לפי סעיף 32 כדין צו מעצר עד לאחר בירור דינו של הנאשם; אך אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות פקודת הפרוצידורה הפלילית (מאסר וחיפושים), או מהוראות פקודת השחרור בערבות, 1944, או מכל דין אחר.

****נקודת מוצא- התביעה משחקת בקלפים פתוחים וההגנה בסגורים, אך זה לא תמיד משנה כי כאשר משחקים בקלפים פתוחים אז כל הג'וקרים ביד, אחרת הם לא היו מגישים כתב אישום.**

כתב אישום- חשוב לזכור שהפרקליטות או המשטרה מגישות כתב אישום עם רשימת עדים, וברגע שיש עדים אסור לנו לדבר עם העדים כי כל דיבור זה כאילו שיבוש הליכי חקירה, ואז בעצם הנאשם לא צריך למסור גרסה והוא לא צריך להגיד את קו ההגנה שלו והוא לא צריך למסור את רשימת העדים שלו. הפרקליטות משחקת בקלפים פתוחים והנאשם משחק בקלפים סגורים. פה יש עוד אלמנט כי לפעמים בעבירות חמורות יותר הפרקליטות עושים שימוע- בעבירות מסוג פשע עושים לאדם שימוע ואז הוא יכול לבוא ולדבר איתם לפני, אם אתה חופש דברים רלוונטיים אולי יוותרו או ישנו את כתב האישום, אבל זה לא תמיד טוב לעשות את זה כי אתה בעצם "חופש" את כתב ההגנה שלכם. התביעה מגישה כמעט תמיד כתבי אישום כשהיא נעולה לחלוטין על התיק עם ראיון וכל העניין, לא סם אחוזי ההרשעה בישראל הם כמעט מוחלטים.

כתב האישום הוא המסגרת של ההליך הפלילי. כתב האישום מוגש ע"י התביעה (המאשימה). בכתב האישום מופיעה רשימת עדי התביעה ומדובר ברשימה אשר התביעה לא תוכל לחרוג ממנה. יש לזכור שהנאשם אינו נדרש ליתן גרסתו בכתב כמו גם יש לזכור שהנאשם אינו נדרש ליתן רשימת עדי הגנה מטעמו- התביעה חושפת הכל ואילו ההגנה כלום. מצד אחד זה חיובי אתה יכול להפתיע אותם ומצד שני האלמנט השלילי שהם מגישים כתב אישום והם מבוססים לחלוטין ובנוסף בפעם הראשונה שהשופט ישמע את הנאשם והגרסה שלו זה יהיה אחרי הרבה זמן ועד אז השופט "יקבל רושם" ואז מבחינה פסיכולוגית הוא לכאורה "נעול".

האלמנטים אותם יש לכלול בכתב האישום

תוכן כתב האישום

85. כתב אישום יכיל –

(1) שם בית המשפט שאליו הוא מוגש;

(2) ציון מדינת ישראל כמאשים או שם הקובל ומענו;

(3) שם הנאשם ומענו;

(4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם;

(5) ציון הוראות החיקוק שלפיו מואשם הנאשם;

(6) שמות עדי התביעה.

סוגיית הסנגור הציבורי + בקשת תובע לחלט רכוש לפי פקודת הסמים המסוכנים. - אומרים לאדם שבעבירות מסיימות עם זוהי עבירה שניתן הכניס עליהם לכלא אז רושמים את זה למטה ואז ניתן לבקש סנגור ציבורי אם אין לך כסף והאלמנט של הסמים זה בעצם חזקה שניתנת לסתירה, בפסיקה רשום "כמו כתב דיו שמתרחב" כלומר- הכסף מהסמים זה כתם דיו וזה מתפשט על כל הנכסים. זה ניתן לסתירה כי אם אדם מראה שי לו רכוש/נכסים בעקבות מקור אחר ולא מהסמים אז לא ייקחו לך אותם.

*אם יש סמים מסוכנים התובע יכול לחלט את הרכוש.

*אם אתה סוכר סמים הסמים זה "דיו" והרכוש שלך זה מים הדיו מכתים את כל הרכוש ואז רוצים לחלט הכל.

סיפור המעשה בכתב האישום: אלמנטים חשובים:

מניעת סיכוי לטענת הנאשם של אין להשיב לאשמה: כלומר פירוט מלא של כל סיפור המעשה + יסוד עובדתי + יסוד נפשי, המקימים את כל מרכיבי העבירה. - נגיד אם יש תקיפת עובד ציבור אז צריך להיות רשום "דני הלך ותקף את אלי שהוא עובד ציבור אם כל הפרטים ללא חסר" (המשטרה והפרקליטות כשהם כותבים בכתב האישום הם צריכים לוודא שהוא לא יוכל להגיד "לא יכול להגיב לאשמה")

טענת אין להשיב לאשמה (כחלק מטענות מקדמיות) = אתה טוען טרם תחילת ההליך המשפטי, אז אם יש למשל תביעה של 10,000 ₪ אז השלום לא יכול לדון בזה למשל ולכן יש לטעון טענה זו.

פסלות שופט זוהי אינה טענה מקדמית !!! חשוב מאוד כי הוא תמיד שואל את זה במבחן!

כי אם למשל אתה מגלה שהנאשם הוא אח של השופט באמצע המשפט את תוכל לטעון את הטענה תמיד ובכל זמן !!

149. לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן –

(1) חוסר סמכות מקומית;

(2) חוסר סמכות עניינית;

(3) פגם או פסול בכתב האישום;

(4) העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה;

(5) זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום;

(6) משפט פלילי אחר תלוי ועומד נגד הנאשם בשל המעשה נושא כתב האישום;

(7) חסינות;

(8) התיישנות;

(9) חנינה;

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

מה ההבדל בין טענה מס' 4 לבין טענה מס' 10 ? 4 = אין טענה לאשמה 10 = טענה מן הצדק.

מקום זמן האירוע: יש לציין את מיקום וזמן האירוע לשם מניעת טענות התיישנות + טענות היעדר סמכות מקומית +

לשם מתן אפשרות לנאשם להתגונן כהלכה בפני טענות קונקרטיות.

מקומית - בהתאם לכללים של ביצוע העבירה - איפה הוא ביצע את העבירה, איפה הוא עצור ואיפה הוא נתפס.

עניינית איפה הוא יישפט -

שלום = עבירות של עד 7 שנים

מחוזי = כל השאר (כמובן שיש חריגים ראה לעיל בהסבר של סמסטר א')

איסור רישום הרשעות קודמות של הנאשם בכתב האישום: אסור לרשום בכתב האישום הרשעות קודמות של הנאשם

אלא במקרה בו הנאשם מואשם בעבירה אשר יסודותיה נובעות מהרשעה קודמת (לדוגמא אי ביצוע הוראות גזר דין קודם – סעיף 287 לחוק העונשין). **השופט יודע על עברו של הנאשם רק בשלב של גז הדין**. בהכרעת הדין השופט לא יודע את

עברו של הנאשם חוץ ממס' מקרים חריגים:

(1) הנאשם מדבר על אופיו הטוב

(2) אם אתה רוצה להראות "עדות שיטה" = דוגמא - יש פדופיל שהשתחרר מהכלא לפני שבוע, ואז ילד בא לאמא שלו

ואומר לה שהוא מצא חבר חדש בשכונה ואני משחק איתו, אני יושב לו על הברכיים ובלה בלה בלה, בעצם במצב הזה צריך להביא לביהמ"ש את ההרשעות הקודמות שלו כדי להראות שזוהי מגמת התנהגות שלו. (ראה לעיל שיעור שדיברנו על זה)

(3) אם הכתב אישום מתבסס על הפרת הורה שביהמ"ש נתן בעבר - כלומר הבן אדם כבר ברח ממשמורת חוקית בעבירה של איומים אז חייבים לציין את עברו של הנאשם. אבל ככלל - עד גזר הדין השופט לא יודע.

בערעור ניתן להחמיר עם העונש רק עם הפרקליטות מערערת, אם רק הסנגוריה מערערת לא ניתן להחמיר עם העונש.

הפרת הוראה חוקית

287. (א) המפר הוראה שניתנה כשורה מאת בית משפט או מאת פקיד או אדם הפועל בתפקיד רשמי ומוסמך לאותו ענין, דינו - מאסר שנתיים.

(ב) המפר הוראה מהוראות צו שניתן מאת בית משפט לשם הגנה על חייו, גופו או שלומו של אדם אחר מפני המפר, דינו - מאסר ארבע שנים.

יש לציין נסיבות מחמירות (נשק קר).

יש לציין את מקור האחריות (שותפות/קשר). מה שלמדנו בעונשין = אם זה שותפות/קשר/כל הניסיון.

יש לציין עונש על תנאי המוטל על הנאשם.

יש לצרף רשימה של עדי תביעה.

שני אלמנטים הרלבנטיים לעדי תביעה:

1. מה קורה כאשר התביעה מבקשת לצרף עד נוסף שאינו מצוי ברשימתה? (סעיף 92(א) לחסד"פ):

"92. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול. "עד שנכנסים לביהמ"ש יש משא ומתן בין התובע להגנה וניתן לשנות כל מיני דברים. ברגע שיש הקראה ומוגש כתב אישום הכל נתון בידי החלטת השופט!! ובנוסף, (נרחיב גם בהמשך) נגיד - בכתב אישום רשום "שימוש עצמי בסמים" תפסו כמות של 2 גרם. לבסוף מסתבר שזה 2000 גרם. הנאשם עם ה- 2 גרם זה לא עניין אותו אך פתאום בשנייה האחרונה הכל משתנה, זה כאילו הרגו אותו.

2. מה קורה כאשר התביעה הגישה רשימת עדים ולא זימנה את אחד מהם, כאשר ההגנה רוצה לשאול את העד שאלות

ולחקרו? (סעיף 178 לחסד"פ). כשיש עד אצל התביעה אז אסור לנו לדבר איתו בכלל, ואתה לא יכול שהוא יהיה עד שלך. ולכן יכולים לרשום את השם שלו סתם ובכך למנוע שהוא יהיה העד שלך ויהיה לטובתך. ולכן אתה יכול לזמן אותו לחקירה ולחקור אותו לחקירה נגדית נגיד - יש את ליאור שהיא רשומה כעדת תביעה שמאדי רצחה את אורי. והמשטרה עושה לה רענון לפני שהיא עולה לדוכן העדים והיא אומר היא בכלל אל ראתה את הרוצחת ואין לה מושג מה רוצים ממנה, ואז המשטרה מחליטה לא להעלות אותה לדוכן העדים. אני כעו"ד מעלה את ליאור כדי לחקור אותה חקירה נגדית - מותר לי, זה שהמשטרה לא חזרה אותה לא אומר שאני לא יכול לחקור אותה חקירה נגדית. "178. לא קרא התובע לעד שצויין כעד התביעה בכתב האישום, והנאשם קרא לעד להעיד, רשאי בית המשפט להרשות לנאשם לחקור את העד בחקירה ראשית כאילו היתה חקירה שכנגד ולקבוע סדר חקירתו בידי בעלי הדין האחרים."

חוק הסנגוריה הציבורית:

20. לכל כתב אישום תצורף הודעה לנאשם כי הוא יכול לבקש שימונה לו סניגור ציבורי אם מתקיים בו אחד התנאים לזכאות נאשם לייצוג המנויים בסעיף 18(א). - אם אין כסף לרוב..

חילוט רכוש, לפי פקודת הסמים המסוכנים:

פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973

=====

36א(ה) בקשת תובע לחלט רכוש לפי סעיף זה ופירוט הרכוש שאת חילוטו מבקשים, יצוינו בכתב האישום; נתגלה רכוש נוסף שאת חילוטו מבקשים, רשאי תובע לתקן את כתב האישום בכל שלב של ההליכים עד לגזר הדין. תמיד רוצים לחלט רכוש הם מנסים לקחת את כל רכושו של סוחר הסמים הפוטנציאלי = סחר בסמים.

צירוף אישומים

86. מותר לצרף בכתב אישום אחד כמה אישומים אם הם מבוססים על אותן עובדות או על עובדות דומות או על סדרת מעשים הקשורים זה לזה עד שהם מהווים פרשה אחת; בצירוף אישומים כאמור מותר, על אף כל דין אחר, לצרף לאישום בבית משפט מחוזי גם אישום בעבירה שאינה פשע.

פסק דין מנחה בג"ץ 5283/98 חדר נ' בית המשפט המחוזי, פ"ד נה(3) 721

שתי פרשיות נפרדות רחפו מעל ראשו של מר חדר. האחת רצח והשנייה ניסיון לרצח. סנגורו ביקש מבית המשפט המחוזי להפריד את האישומים נוכח העובדה שמדובר בשוני באמצעי תקיפה ובשוני בתוצאות האירועים. בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של מר חדר ולכן הוגש בג"ץ לעליון.

בג"ץ 5283/98 - ג'ומעה חדר נ' הרכב כב' השופטים י' צמח. פ"ד נה(3), 721

=====

6. דין זה יפה גם לפרשתנו. אין בכך כלום שהאישומים אשר יוחסו לעותר עוסקים בשני פשעים חמורים, רצח וניסיון לרצח, שבוצעו כלפי קורבנות שונים ולא באותו המעמד. אך מן התיאור העובדתי שבכתב האישום נקל להיווכח, כי שני הפשעים בוצעו על רקע דומה ובנסיבות עובדתיות דומות. בהתקיים תנאים אלה - ואף אם אין המדובר, כטענתה של באת-כוח המדינה, ב"מעשים דומים" במשמעותם המקובלת - לא רק שאין פגם בצירוף האישומים, אלא שלבירורם במאוחד יש גם יתרונות בולטים, הן מצד שיקולי היעילות והן מצד היכולת להגיע לחקר האמת. השאלה היחידה שנותרה היא, אם צירוף האישומים אינו עלול לקפח את יכולתו של העותר להתגונן בפני האישומים החמורים המיוחסים לו.

7. כפי שכבר הוזכר, בא-כוח העותר אמנם טען, כי האשמת העותר בשתי הפרשיות יחדיו תפגע ביכולתו להתגונן, ועל יסוד זה ביקש מבית המשפט המחוזי להורות על הפרדת האישומים. בית המשפט המחוזי קבע כי בנסיבות העניין מוצדק לדון באישומים יחדיו, ולפיכך דחה את הבקשה. על טענתו האמורה חזר בא-כוח העותר גם בעתירה שלפנינו ובשל טענה זו, אל-נכון, ראינו בשעתו טעם בשמיעת העתירה לגופה. אלא שהעיון בפרטי הטענה הביאנו לכלל מסקנה, כי אין היא מקימה עילה מוצדקת להפרדת האישומים.

בדיון לפני בית המשפט המחוזי הודיע בא-כוח העותר, כי העותר אינו חולק על עשיית המעשים שבעטיים הובא לדיון, וכי הגנתו מפני האישומים המיוחסים לו תתבסס על הטענות הבאות: כי את המתלונן בפרשת האישום הראשון התכוון רק לשדוד אך לא להמית, ואילו את המנוח, שעל המתנתו הואשם בפרשת האישום השני, דקר למוות בהשפעת דחף לאו-בר-כיבוש. עמדה זו ביטא העותר גם בתשובתו לכתב האישום, ששלב הקראתו הושלם בינתיים, ועליה חזר בא-כוחו גם בדיון לפנינו.

בא-כוח העותר הסביר, כי במסגרת הגנתו מפני האישום בניסיון לרצח, המיוחס לו באישום הראשון, יבקש העותר לשכנע את בית המשפט, כי נזהר מלפגוע במתלונן פגיעה קטלנית. ואם יישמעו האישומים בצוותא מתעורר, לדידו, חשש, כי משיווכח בית המשפט שבתקיפת המתלונן אכן נזהר העותר שלא לקפח את חייו, שוב לא יהיה מוכן, או יתקשה, להאמין לעותר, כי בפרשת האישום השני דקר את המנוח למוות בעת שהיה נתון להשפעתו של דחף לאו-בר-כיבוש.

השורה התחתונה של פסק הדין היא כדלקמן:

בג"ץ 5283/98 - ג'ומעה חדר נ' הרכב כב' השופטים י' צמח . פ"ד נה(3), 721

8. מטעמים אלה קבענו, בתום שמיעת הטענות לפנינו, כי דין העתירה להידחות לגופה.

כלומר, צירוף אישומים בעלי עובדות דומות אינו מחייב זהות בין העובדות. אנו מסתפקים בכך שהאישומים יהיו מבוססים על עובדות שרובן או מהותן דומות. אין צורך בזהות אבסולוטית.

בית המשפט רשאי גם להפריד אישומים:

88. בית המשפט רשאי, בכל שלב שלפני הכרעת הדין, לצוות על הפרדת המשפט באישום פלוני שנכלל בכתב האישום, או על הפרדת משפטו של נאשם פלוני שהואשם עם אחרים.

89. ניתן צו להפרדת המשפט, יוגש כתב אישום אחר בשל האישום שהמשפט עליו הופרד או נגד הנאשם שמשפטו הופרד; ורשאי בית המשפט, אם הוא סבור שלא ייגרם על-ידי עיוות-דין, להמשיך במשפט שהופרד מן השלב שאליו הגיע לפני ההפרדה.

צירוף נאשמים

87. מותר להאשים בכתב אישום אחד כמה נאשמים אם כל אחד מהם היה צד לעבירות שבכתב האישום או לאחת מהן, בין כשותף ובין בדרך אחרת, או אם האישום הוא בשל סדרת מעשים הקשורים זה לזה שהם מהווים פרשה אחת; אולם אין באי-צירופו של צד אחד לעבירה מניעה לשפוטו של צד אחר.

מתי לא נצרף נאשמים לאותו כתב האישום?

בג"ץ 4451/04 קסטוריאנו נ' ח. כוחן

העובדות. בכתב האישום בבית משפט השלום הוגש כתב אישום כנגד אב, בנו ושותף שלישי. כתב האישום עסק בסחר בסמים. הבן ביקש להפריד את משפטו ממשפט אביו בטענה שאינו יכול לנהל הגנתו כראוי בשל הנזקים שקו הגנתו עלול לגרום לאביו. בקשתו הראשונה הוגשה למחוזי וסורבה, לכן הוא עתר לבית המשפט העליון (השופטת חיות).

בפסק הדין יצרה השופטת איזונים בין יעילות דיונית לבין צדק מהותי שיכול ויושג בהערכה אחידה של מהימנות עדים וביכולת לקבוע מדרג ענישה ראוי של כל הנאשמים, איש איש לפי חלקו.

זאת, לעומת החשש שצירוף נאשמים יקפח את הגנתו של אחד הנאשמים.

לענייננו מצאה כבוד השופטת חיות, כי דינה של העתירה להידחות.

האם למחוזי מותר לצרף נאשמים שעבירתם בתחום סמכות בית משפט שלום ולהפך.

ע"פ 866/95 סוסן נ' מ"י פד נ(1) 793.

התשובה היא חיובית. מחוזי יכול לצרף נאשם שעברתו רלבנטית לשלום. צירוף הפוך אינו אפשרי.

סמכות בית המשפט להפריד נאשמים.

הפרדת המשפט

88. בית המשפט רשאי, בכל שלב שלפני הכרעת הדין, לצוות על הפרדת המשפט באישום פלוני שנכלל בכתב האישום, או על הפרדת משפטו של נאשם פלוני שהואשם עם אחרים.

כתב אישום חדש בהפרדת המשפט

89. ניתן צו להפרדת המשפט, יוגש כתב אישום אחר בשל האישום שהמשפט עליו הופרד או נגד הנאשם שמשפטו הופרד; ורשאי בית המשפט, אם הוא סבור שלא ייגרם על-ידי עיוות-דין, להמשיך במשפט שהופרד מן השלב שאליו הגיע לפני ההפרדה.

90. בית המשפט רשאי, בכל שלב שלפני הכרעת הדין, לצוות על איחוד הדיון בכתבי אישום נפרדים התלויים ועומדים באותו בית משפט, אם מותר לצרפם בהתאם להוראות סעיפים 86 או 87 ובית המשפט סבור שהצירוף לא יגרום לעיוות דין.

קיימת אפשרות לאחד משפטים לצורך שלב מסוים של דיון ולהפרידם לאחר מכך (ע"פ ממון נ' מ"י, פ"ד מה(2) 345).

צירוף תיקים (אותו אדם) – סעיף 39 לחוק העונשין.

39. (א) מי שהורשע בשל עבירה פלונית וביקש שבית המשפט ידון אותו גם בשל עבירות אחרות שהוא מודה שעבר אותן, רשאי בית המשפט - לאחר שנתן לתובע הזדמנות להשמיע טענותיו לענין זה - להרשיעו ולגזור את דינו, או להעמידו במבחן, בשל כל אחת מן העבירות האחרות.

(ב) לא ישתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה אלא לגבי עבירות שהן בסמכותו העניינית ושהוא מוסמך לדון בהן בהרכב שבו הוא יושב, אולם בית משפט מחוזי רשאי לעשות כן גם לגבי עוונות וחטאים.

(ג) הורשע אדם לפי סעיף זה על אף התנגדותו של התובע, רשאי התובע לערער על הרשעה זו.

(ד) השתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף זה ובערעור על פסק דינו בוטלה ההרשעה בשל העבירה שהנאשם הואשם בה, אין בכך כדי לפגוע בהרשעה ובגזר הדין בשל העבירות האחרות.

(ה) סעיף זה, "עבירות אחרות" - בין שהוגש עליהן כתב אישום ובין שטרם הוגש, ובלבד שפרטי העבירות צוינו במידה הדרושה כדי לזהותן.

תיקון כתב אישום – סעיף 91 ו- 92(א) לחסד"פ

חלוקה דיכוטומית: עד תחילת המשפט – התובע יכול לחזור בו בהתאם לשיקול דעתו, תוך עדכון של בית המשפט. לאחר תחילת המשפט הסמכות לתיקון כתב האישום נתונה לבית המשפט, לפי בקשת בעל דין (כאשר יש הקפדה יתרה שזכויות הנאשם לא תפגענה ושתהיה לנאשם אפשרות סבירה להתגונן נוכח כתב האישום המתוקן).

תיקון כתב אישום בידי התובע

91. תובע רשאי, בכל עת עד לתחילת המשפט, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, במסירת הודעה לבית המשפט המפרטת את השינוי; בית המשפט ימציא העתק מן ההודעה לנאשם.

תיקון כתב אישום בידי בית המשפט

92. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול.

(ב) בית המשפט רשאי לתקן כתב אישום אף אם העבירה שלפי התיקון היא בגדר הסמכות של בית משפט אחר או של הרכב אחר, ואם עשה כן יעביר את הענין לאותו בית משפט או הרכב, אולם אם העבירה היא בסמכותו של בית משפט בעל סמכות שיפוט מצומצמת יותר, רשאי בית המשפט גם להמשיך לדון בה.

(ג) בית משפט שהועבר אליו ענין לפי סעיף קטן (ב) רשאי להמשיך בדיון מן השלב שאליו הגיע קודמו, ורשאי הוא, לאחר שנתן הזדמנות לבעלי הדין להשמיע טענותיהם לענין, לנהוג בראיות שגבה קודמו כאילו הוא עצמו גבה אותן, או לחזור ולגבותן, כולן או מקצתן.

חזרה מאישום – סעיף 93 לחסד"פ

חזרה מאישום [83]

93. תובע רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לחזור בו מאישום שבכתב האישום, נגד נאשם אחד או יותר; אולם לא יעשה כן אם הודה הנאשם, בין בכתב על-פי סעיף 123 ובין בתשובתו לאישום, בעובדות שיש בהן כדי להרשיעו באותו אישום; לא היה בעובדות שהודה בהן כדי הרשעתו, רשאי התובע לחזור בו מן האישום ברשות בית המשפט.

תוצאות חזרה מאישום (לפני תשובת הנאשם ואחרי תשובת הנאשם) – סעיף 94 לחסד"פ

94. (א) חזר בו תובע מאישום לפני תשובת הנאשם לאישום, יבטל בית המשפט את האישום; חזר בו לאחר מכן, יזכה בית המשפט את הנאשם מאותו אישום.

(ב) בהסכמת התובע והנאשם רשאי בית המשפט לבטל אישום, בכל עת עד להכרעת הדין, ודין הביטול יהיה כדין ביטול לפני תשובת הנאשם.

(ג) אישום שבוטל, לפי סעיף קטן (ב), לא יוגש מחדש אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה ומטעמים שיירשמו.

"הגנה מן הצדק" - יש לנו ראש עיר בשם מאדי ויש לה פרגולה מיהלומים שהיא בנתה ללא רישיון ויש לנו עוזר משפטי בשם רועי שיש לו פרגולה מזהב טהור ויש לנו את מורן שיש לה פרגולה קטנה שעשוי מצמח טבעי. מאדי שונאת את מורן ולכן היא מחליטה להגיד לרועי להרוס את הפרגולה. כמובן שלכולם אין רישיון אבל מאדי שונאת את המורן. "מנקר את העין מנקר את הלב" - זה מאוד נדיר!! וזה כמעט לא מגיע לעולם בערכאות למעלה כי זה נסגר בשלום ברוב הפעמים, זאת עבירה של ביהמ"ש השלום. **הגנה מן הצדק נוכל לטעון מתי שנרצה - אך בד"כ זוהי טענה מקדמית.**

יזכו בן אדם למרות שהוא אשם כאשר הרשויות התעמרו בבן אדם בצורה כ"כ בולטת שזה כבר הזוי. **"אכיפה בררנית"** - טענה שנגיד כל המכוניות בכביש נוסעות על 140 פתאום עוצרים אותי!! אז למה דווקא אותי!! קודם כל עברתי את העבירה אז אני צריכה לשתוק. הטענה של איש החוק - יגיד שמדובר באכיפה בררנית. **דוגמא** - יש בן אדם הוא חונה באדום לבן, על המדרכה. כמובן שהוא קיבל דוח, הוא בא לביהמ"ש ואמר שרק הוא קיבל דוח למרות שכולם החנו ככה וזה בגלל שראש המועצה לא אוהב אותי והורה לפקחים לתת לו דוח.

ת"פ 18175-02-10 מדינת ישראל נ' שלאעטה - (קריאת רשות מס' 1 לאחר מצגת מס' 7) מופיע באתר שלו בקריאת רשות.

*הסכין נתפסה שלא כדין = לכן היא בעצם לא קיימת - טענה שניתן לומר. השופט לבסוף אומר - הייתה התנהגות גזענית וזה יוביל לביטול כתב האישום בשל טענת של "הגנה מן הצדק".

מצגת 7- הדיון, העדים, פתיחת המשפט, פסילת שופט וטענות מקדמיות.

זימון הצדדים לדיון -

95. (א) משהוגש כתב אישום יקבע בית המשפט מועד למשפט; בית המשפט יודיע על המועד בכתב לתובע וימציא לנאשם הזמנה בכתב למשפט בצירוף העתק מכתב האישום; הגיש סניגורו לבית המשפט לפני קביעת המועד יפוי כוח לייצג את הנאשם במשפט, יודיע בית המשפט על המועד בכתב גם לסניגור.

רציפות המשפט -

125. כל עוד לא הוחל בגביית ראיות, רשאי בית המשפט מזמן לזמן לדחות את מועד תחילת המשפט או המשכו כפי הצורך; הוחל בגביית הראיות, ימשיך ברציפות יום יום עד גמירא, זולת אם ראה, מטעמים שיירשמו, כי אין כל אפשרות לנהוג כך.

מה קורה כאשר הנאשם אינו מתייצב? צו הבאה (99 לחסד"פ + 73(א) לחוק בתי המשפט)

99. בית המשפט רשאי לתת בכל עת צו הבאה נגד הנאשם, אם ראה שיש צורך בכך כדי לכפות את התייצבותו למשפט במועד שנקבע.

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמד-1984

73. (א) מי שהוזמן להעיד ולא התייצב, או נצטווה להמציא מסמך ולא המציאו, רשאי בית המשפט או הרשם -

(1) לצוות על הבאתו לפני בית המשפט; על צו כזה יחולו הוראות סעיף 73א; (2) להטיל עליו, אף שלא בפניו, מחצית הקנס האמור בסעיף 40(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ואם הוזמן או נצטווה פעם נוספת ולא התייצב או לא המציא את המסמך - מאסר שלא יעלה על חודש ימים או קנס כאמור בסעיף 40(2) לחוק האמור.

(ב) מי שהוטל עליו מאסר או קנס לפי סעיף קטן(א) שלא בפניו, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשתו, לעיין שנית במאסר או בקנס שהטיל, להקל בהם או לבטלם, והוא יבטלם אם שוכנע שהמבקש לא התייצב או לא המציא את המסמך מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

(ג) על החלטה להטיל מאסר או קנס לפי סעיף קטן(א) ועל החלטה לפי סעיף קטן (ב) יתן מיד בית המשפט או הרשם הודעה בכתב לנשיא בית המשפט שלערעור, ורשאי הנשיא או שופט אחר של בית המשפט שלערעור לבטל את הצו או לשנותו לקולה.

(ד) היה לבית המשפט יסוד להניח כי מי שהוזמן להעיד או נצטווה להמציא מסמך לא יתייצב או לא ימציא את המסמך, רשאי בית המשפט או הרשם -

(1) לחייבו במתן ערובה, ואם לא נתן ערובה - לצוות על מעצרו; שר המשפטים יקבע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק

ומשפט של הכנסת, הוראות שיחולו על החיוב בערובה, תנאיו ותוצאותיו; (2) לתת כל צו שימצא לנכון לשם הבטחת ההתייצבות או המצאת המסמך, לרבות הפקדת דרכון ואיסור יציאה מן הארץ.

תפיסת נכסים של נאשם שנמלט.

104. (א) נאשם שנמלט או מסתתר ואין אפשרות למצאו, רשאי בית המשפט, לבקשת פרקליט מפרקליטות המדינה, ואם הוא סבור שהדבר עשוי להביא להתייצבותו של הנאשם, לצוות על תפיסת כל נכס מנכסיו של הנאשם, מיטלטלין או מקרקעין, על רישום עיקול עליהם בפנקסי המקרקעין או על מינוי כונס נכסים עליהם, ולהורות מה ייעשה בנכס ובפירותיו כל עוד הצו בתקפו.

(ב) צו לפי סעיף זה לא יפגע בזכותו של נושה לרדת לאותם נכסים.

(ג) ניתן צו לפי סעיף זה, רשאי כל מי שתלוי בנאשם ותפיסת הנכס עשויה לפגוע בפרנסתו, לבקש מבית המשפט לבטל את הצו או לשנותו.

זימון עדים + הוראה לעדים להמציא מסמכים.

106. (א) בית המשפט יזמין, לבקשת בעל דין, כל אדם להעיד במשפט, זולת אם היה סבור שאין בהזמנת אותו אדם להועיל לבירור שאלה הנוגעת למשפט, וכך רשאי בית המשפט להזמין עד מטעמו.

(ב) הזמנת עד תהיה בהמצאת הזמנה בכתב לעד או בהודעה בעל-פה לעד על ידי בית המשפט בשעת דיון.

108. בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו.

הזמנת עד על אתר

109. בית המשפט רשאי לצוות על אדם הנוכח לפניו להעיד או להמציא לו מסמכים במועד שיקבע; ודין אדם כזה כדין מי שהומצאו לו הזמנה או צו להמצאת מסמכים.

עד שנבצר ממנו לבוא לבית המשפט

110. נוכח בית המשפט כי נבצר מעד לבוא לבית המשפט, רשאי הוא לגבות את עדותו במקום אחר.

שפיטת נאשם: הכלל – שפיטת נאשם בפניו

126. באין הוראה אחרת בחוק זה לא יידון אדם בפלילים אלא בפניו.

חריגים

128. נאשם שהוזמן לתחילת המשפט ולא התייצב, מותר לדונו לא בפניו –

(1) אם הוא נאשם בחטא או בעוון והודה בהודיה שבכתב בכל העובדות הנטענות בכתב האישום, ולא טען בה עובדות נוספות שיש בהן לכאורה כדי לשנות את תוצאות המשפט;

(2) אם ביקש שמשפטו יתנהל שלא בפניו והוא מיוצג בו על ידי סניגור, ובית המשפט סבור שלא יהיה בשפיטתו שלא בפניו משום עיוות דין לנאשם,

אולם רשאי בית המשפט, בכל שלב של המשפט, לצוות על התייצבות הנאשם.

מצגת 8- הדיון, העדים, פתיחת המשפט, פסילת שופט וטענות מקדמיות.

זימון הצדדים לדיון-

95. (א) משהוגש כתב אישום יקבע בית המשפט מועד למשפט; בית המשפט יודיע על המועד בכתב לתובע וימציא לנאשם הזמנה בכתב למשפט בצירוף העתק מכתב האישום; הגיש סניגורו לבית המשפט לפני קביעת המועד יפוי כוח לייצג את הנאשם במשפט, יודיע בית המשפט על המועד בכתב גם לסניגור.

רציפות המשפט-

125. כל עוד לא הוחל בגביית ראיות, רשאי בית המשפט מזמן לזמן לדחות את מועד תחילת המשפט או המשכו כפי הצורך; הוחל בגביית הראיות, ימשיך ברציפות יום יום עד גמירא, זולת אם ראה, מטעמים שיירשמו, כי אין כל אפשרות לנהוג כך.

מה קורה כאשר הנאשם אינו מתייצב? צו הבאה (99 לחסד"פ + 73(א) לחוק בתי המשפט)

99. בית המשפט רשאי לתת בכל עת צו הבאה נגד הנאשם, אם ראה שיש צורך בכך כדי לכפות את התייצבותו למשפט במועד שנקבע.

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמד-1984

73. (א) מי שהוזמן להעיד ולא התייצב, או נצטווה להמציא מסמך ולא המציאו, רשאי בית המשפט או הרשם -

(1) לצוות על הבאתו לפני בית המשפט; על צו כזה יחולו הוראות סעיף 73א; (2) להטיל עליו, אף שלא בפניו, מחצית הקנס האמור בסעיף 40(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ואם הוזמן או נצטווה פעם נוספת ולא התייצב או לא המציא את המסמך - מאסר שלא יעלה על חודש ימים או קנס כאמור בסעיף 40(2) לחוק האמור.

(ב) מי שהוטל עליו מאסר או קנס לפי סעיף קטן(א) שלא בפניו, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשתו, לעיין שנית במאסר או בקנס שהטיל, להקל בהם או לבטלם, והוא יבטלם אם שוכנע שהמבקש לא התייצב או לא המציא את המסמך מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

(ג) על החלטה להטיל מאסר או קנס לפי סעיף קטן(א) ועל החלטה לפי סעיף קטן (ב) יתן מיד בית המשפט או הרשם הודעה בכתב לנשיא בית המשפט שלערעור, ורשאי הנשיא או שופט אחר של בית המשפט שלערעור לבטל את הצו או לשנותו לקולה.

(ד) היה לבית המשפט יסוד להניח כי מי שהוזמן להעיד או נצטווה להמציא מסמך לא יתייצב או לא ימציא את המסמך, רשאי בית המשפט או הרשם -

(1) לחייבו במתן ערובה, ואם לא נתן ערובה - לצוות על מעצרו; שר המשפטים יקבע בתקנות, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, הוראות שיחולו על החיוב בערובה, תנאיו ותוצאותיו; (2) לתת כל צו שימצא לנכון לשם הבטחת התייצבות או המצאת המסמך, לרבות הפקדת דרכון ואיסור יציאה מן הארץ.

תפיסת נכסים של נאשם שנמלט.

104. (א) נאשם שנמלט או מסתתר ואין אפשרות למצאו, רשאי בית המשפט, לבקשת פרקליט מפרקליטות המדינה, ואם הוא סבור שהדבר עשוי להביא להתייצבותו של הנאשם, לצוות על תפיסת כל נכס מנכסיו של הנאשם, מיטלטלין או מקרקעין, על רישום עיקול עליהם בפנקסי המקרקעין או על מינוי כונס נכסים עליהם, ולהורות מה ייעשה בנכס ובפירותיו כל עוד הצו בתקפו.

(ב) צו לפי סעיף זה לא יפגע בזכותו של נושה לרדת לאותם נכסים.

(ג) ניתן צו לפי סעיף זה, רשאי כל מי שתלוי בנאשם ותפיסת הנכס עשויה לפגוע בפרנסתו, לבקש מבית המשפט לבטל את הצו או לשנותו.

זימון עדים + הוראה לעדים להמציא מסמכים.

106. (א) בית המשפט יזמין, לבקשת בעל דין, כל אדם להעיד במשפט, זולת אם היה סבור שאין בהזמנת אותו אדם להועיל לבירור שאלה הנוגעת למשפט, וכן רשאי בית המשפט להזמין עד מטעמו.

(ב) הזמנת עד תהיה בהמצאת הזמנה בכתב לעד או בהודעה בעל-פה לעד על ידי בית המשפט בשעת דיון.

108. בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו.

109. בית המשפט רשאי לצוות על אדם הנוכח לפניו להעיד או להמציא לו מסמכים במועד שיקבע; ודין אדם כזה כדין מי שהומצאו לו הזמנה או צו להמצאת מסמכים.

עד שנבצר ממנו לבוא לבית המשפט

110. נוכח בית המשפט כי נבצר מעד לבוא לבית המשפט, רשאי הוא לגבות את עדותו במקום אחר.

שפיטת נאשם: הכלל – שפיטת נאשם בפניו

126. באין הוראה אחרת בחוק זה לא יידון אדם בפלילים אלא בפניו.

חריגים

128. נאשם שהוזמן לתחילת המשפט ולא התייצב, מותר לדונו לא בפניו –

(1) אם הוא נאשם בחטא או בעוון והודה בהודיה שבכתב בכל העובדות הנטענות בכתב האישום, ולא טען בה עובדות נוספות שיש בהן לכאורה כדי לשנות את תוצאות המשפט;

(2) אם ביקש שמשפטו יתנהל שלא בפניו והוא מיוצג בו על ידי סניגור, ובית המשפט סבור שלא יהיה בשפיטתו שלא בפניו משום עיוות דין לנאשם,

אולם רשאי בית המשפט, בכל שלב של המשפט, לצוות על התייצבות הנאשם.

129. נידון נאשם לא בפניו על פי סעיף 128(1), לא יגזור עליו בית המשפט עונש מאסר אלא אם ניתנה לו תחילה הזדמנות להשמיע את טענותיו לענין העונש בהתאם לסעיף 192. אין באמור בסעיף זה כדי למנוע מבית המשפט להטיל מאסר במקום קנס, ובלבד שבהזמנה למשפט צוין שניתן להטיל מאסר כאמור אם הנאשם לא יתייצב; צו מאסר לביצוע מאסר במקום קנס שניתן שלא בנוכחות הנידון או סניגורו יבוצע בהתאם להוראות סעיף 129א(ג).

אלמנטים של בריאות

132. (א) בית המשפט מוסמך להורות שהדין, כולו או מקצתו, יהיה לא בפני נאשם, אם ביקש זאת סניגורו של הנאשם ובית המשפט סבור שהדין בפני הנאשם עלול להזיק לבריאות גופו או נפשו.

הרחקת הנאשם מהדין

איסור הפרעה

72. (א) אדם שבעת דיוני בית משפט עושה באולם בית המשפט, בלשכתו של שופט או סמוך למקום הדין, אחד המעשים שלהלן, רשאי בית המשפט לצוות על הרחקתו, ורשאי הוא, לאחר שהתרה באדם שיימנע מהפרעה והוא לא שעה להתראה, להענישו על אתר במאסר עד שלושה חדשים או בקנס:

(1) מתנהג בדרך של אלימות או איומים או בדרך פרועה או מבישה;

(2) מקים רעש כדי להביע הסכמה או אי-הסכמה לפעולה משפטית או להחלטה של בית משפט;

(3) מאיים על פקיד בית המשפט או מפריע לו בצורה אחרת למלא תפקידו;

(4) מפריע בדרך אחרת לדיוני בית המשפט.

(ב) על עונש שהוטל לפי סעיף קטן (א) יתן בית המשפט מיד הודעה בכתב לנשיא בית המשפט העליון; הנשיא, או שופט אחר של בית המשפט העליון שהנשיא קבע לכך, רשאי, לאחר שזימן את הנידון אם ביקש זאת, לבטל את העונש או לשנותו לקולה.

(ג) סעיף זה לא יחול על מי שנתון באותו ענין לשיפוט משמעתית על פי חוק לשכת עורכי הדין, והוא נמצא באולם בית המשפט לרגל תפקידו.

מה קורה כאשר התביעה אינה מתייצבת?

133. לא התייצב התובע במועד שנקבע למשפט אף על פי שהודע לו המועד, ובית המשפט לא ראה לדחות את המשפט למועד אחר, ינהג בית המשפט כאמור בסעיף 94 כאילו חזר בו התובע מהאישום, אולם רשאי הוא להרשיע את הנאשם בעבירה המתגלית מן העובדות שהודה בהן או שהוכחו, ולגזור את דינו.

פומביות הדין-

בהתאם לסעיף 68(א) לחוק בתי המשפט, בית המשפט יקיים את דיוניו בפומבי.

קיימים מקרים בהם ידרש בית המשפט לקיים דיונו בדלתיים סגורות: בטחון מדינה, מניעת פגיעה ביחסי החוץ של המדינה, הגנה על סודות מסחרים, הגנה על מתלונן או ניזוק בעבירות סחר בבני אדם, הגנה על קטינים, חסרי ישע וכו'.

יש לציין שכאשר מדובר בדלתיים סגורות הרי שבהתאם לסמכותו של בית המשפט ניתן להורות לאנשים מסוימים להיות נוכחים בדיון חרף העובדה שמדובר בדיון בדלתיים סגורות.

אלמנט נוסף אותו יש לציין הוא שבבית המשפט לענייני משפחה כמעט כל הדיונים מתקיימים בדלתיים סגורות, למעט תובענות מסוימות בהתאם לחוק הירושה, תובענות לפי חוק השמות ותובענות לפי החוק לקביעת גיל.

דיון בדלתיים סגורות פסק דין מנחה: ע"פ 353\88 וילנר נ' מ"י, פ"ד מה(2) 444- בפסק דין וילנר הוחלט על קיום הדיון בדלתיים סגורות בלא שניתנה לנאשם הזדמנות להישמע בעניין (אלא בכתב).

השופט מצא שנה לעניין זה כדלקמן: אכן פומביות הדיון היא עקרון חוקתי. עוד אמר כבוד השופט מצא, כי בקשות בנושא סגירת דלתיים מוכרעות ע"י בית המשפט בד"כ על יסוד טעוני פרקליטי הצדדים, לכן מדובר כבשגרה בעניינים בהם מסתפק בית המשפט בעמדות הצדדים בכתב.

עוד פסק מצא כי אם הטענות שבכתב – אין בהן די חזקה על בית המשפט שיבקש דיון נוסף בעניין זה ואם בית המשפט מתבקש לדון בבקשה זו בנוכחות הצדדים ייעתר לפנייה ויקיים את הדיון המבוקש. לגופו של עניין. הערעור נדחה.

הרחקת אנשים מהאולם

הרחקה מבית המשפט

69. (א) בית משפט רשאי לאסור על קטין להימצא בבית המשפט בעת הדיון ולצוות על הרחקתו.

(ב) בית משפט רשאי להרחיק אדם, שאינו בעל דין, מאולם בית המשפט בעת דיון, אם מצא, מטעמים שיירשמו, שנוכחות אותו אדם באולם תרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל.

פרסום פרטי הדיון-

70. (א) לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט.

(ב) לא יצלם אדם באולם בית משפט ולא יפרסם תצלום כזה אלא ברשות בית המשפט.

(ג) לא יפרסם אדם בלי רשות בית המשפט פרסום בעניינו של קטין כאמור בסעיף 24(א)(1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.

(ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.

(ה) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, או פרט אחר מפרטי החקירה, אם הדבר עלול לפגוע בחקירה שעל פי דין.

(ה1) (1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני הענין הציבורי שבפרסום.

בש"פ 2794\00 אלוני נ' מ"י, פ"ד נד(3) 363- אלוני ובן אבגי הורשעו בהיותם קטינים ברצח של נהג המוניית דרק רוט. בהיותם קטינים הוטל ע"י בית המשפט איפול מוחלט על זהותם.

חלפו להן 3 שנים ואלוני ובן אבגי (בהיותם אסירים), הורשעו בעבירות רכוש אותן בצעו בהיותם בגירים.

בעיתונות הובהר, כי מדובר בהרשעה של רוצחי דרק רוט, והיה ברור שאם יחשפו שמותיהם של אלוני ובן אבגי, הרי שהאיפול כבר לא יהיה רלבנטי.

בית המשפט העליון קבע, כי הכלל החל על בגירים הוא שבהיעדר צו שיפוטי דיונים מתקיים בדלתיים פתוחות ולהבדיל הכלל החל על קטינים הוא שבהיעדר היתר של בית המשפט הרי שחל איסור פרסום שמם.

קונקרטיית קבע בית המשפט, כי מי שביצע עבירה בהיותו קטין ולאחר שבגר ביצע עבירה אחרת, לא יהא זכאי להינות יותר מחסיון זהותו גם כאשר פרסום שמו בקשר עם העבירה החדשה יוביל לחשיפת זהותו ביחס לעבירה אותה עשה כשהיה קטין.

סוב יודיצה - sub judge (סעיף 71 לחוק בתי המשפט)

מניעת פגיעה בהליך פלילי [41/ב]

71. (א) לא יפרסם אדם דבר על ענין פלילי התלוי ועומד בבית משפט במטרה להשפיע על מהלך המשפט או על תוצאותיו, וראייה מראש את ההשפעה האמורה כאפשרות קרובה לודאי כמוה כמטרה להשפיע, והכל אם יש בפרסום כדי להשפיע כאמור.

(ב) לענין סעיף זה, "ענין פלילי התלוי ועומד בבית משפט" - משעה שהוגשה לבית המשפט באותו ענין בקשה למתן צו מעצר או משעה שהוגש לו כתב אישום, לפי המוקדם, עד שהחליט התובע שלא להגיש כתב אישום, ואם הוגש כתב אישום - עד סיום ההליכים.

(ג) איסור הפרסום אינו חל על פרסום ידיעה בתום לב על דבר שנאמר או שאירע בישיבה פומבית של בית משפט.

(ד) העובר על הוראות סעיף זה, דינו - מאסר שנה אחת.

הרחקת אדם מהאולם (סעיף 72(א) לחוק בתי המשפט).

(א) אדם שבעת דיוני בית משפט עושה באולם בית המשפט, בלשכתו של שופט או סמוך למקום הדיון, אחד המעשים שלהלן, רשאי בית המשפט לצוות על הרחקתו, ורשאי הוא, לאחר שהתרה באדם שיימנע מהפרעה והוא לא שעה להתראה, להענישו על אתר במאסר עד שלושה חדשים או בקנס:

(1) מתנהג בדרך של אלימות או איומים או בדרך פרועה או מבישה;

(2) מקים רעש כדי להביע הסכמה או אי-הסכמה לפעולה משפטית או להחלטה של בית משפט;

(3) מאיים על פקיד בית המשפט או מפריע לו בצורה אחרת למלא תפקידו;

(4) מפריע בדרך אחרת לדיוני בית המשפט.

(ב) על עונש שהוטל לפי סעיף קטן (א) יתן בית המשפט מיד הודעה בכתב לנשיא בית המשפט העליון; הנשיא, או שופט אחר של בית המשפט העליון שהנשיא קבע לכך, רשאי, לאחר שזימן את הנידון אם ביקש זאת, לבטל את העונש או לשנותו לקולה.

(ג) סעיף זה לא יחול על מי שנתון באותו ענין לשיפוט משמעותי על פי חוק לשכת עורכי הדין, והוא נמצא באולם בית המשפט לרגל תפקידו.

רציפות הדיון (סעיף 125 לחסד"פ)

המשפט [115]

125. כל עוד לא הוחל בגביית ראיות, רשאי בית המשפט מזמן לזמן לדחות את מועד תחילת המשפט או המשכו כפי הצורך; הוחל בגביית הראיות, ימשיך ברציפות יום יום עד גמירא, זולת אם ראה, מטעמים שיירשמו, כי אין כל אפשרות לנהוג כך.

רישום פרוטוקול

135. הפרוטוקול יירשם ביד השופט, ביד רושם שקבע בית המשפט, במכשיר הקלטה, באמצעי מיכני אחר או ביד עובד בית המשפט אשר נשיאו או שופט ראשי של בית משפט שלום, לפי הענין, אישרו כקצרן - הכל כפי שיקבע בית המשפט; ורשאי בית המשפט, לבקשת בעל דין, להרשות רישום הפרוטוקול ביד קצרן אחר.

136. כתב האישום, מסמכים שהוגשו ושקיבל אותם בית המשפט וכל תעודה הנוגעת למשפט יצורפו לפרוטוקול ויהיו חלק ממנו.

137. בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן ליתר בעלי הדין הזדמנות להשמיע את דבריהם, לתקן רישום בפרוטוקול כדי להעמידו על דיוקו; בית המשפט ייזקק לבקשת תיקון כאמור גם אם הוגשה לאחר מתן פסק הדין וכל עוד לא עברה התקופה לערעור עליו.

138. בקשה לתיקון של פרוטוקול וכל החלטה על בקשה כזאת יירשמו בפרוטוקול והחלטה תיחתם בידי בית המשפט.

139. פרוטוקול ישמש ראיה לכאורה למהלך המשפט, אולם בערעור באותו ענין אין לטעון נגד דיוקו של הפרוטוקול ואין להביא ראיות לטעות בו, אלא ברשות בית המשפט שלערעור.

מה קורה כאשר אדם רוצה להקליט את הדיונים מיוזמתו בהקלטה פרטית במקביל לפרוטוקול?

בג"צ 631/94 דרעי נ' בית המשפט המחוזי, פ"ד מט(1) 133- סנגוריו של דרעי בקשו לשם "הקלה על עבודתם" שיאפשרו להם להקליט את הדיון באולם במקביל לפרוטוקולים של בית המשפט. בקשתם סורבה ע"י שופטי המחוזי.

נוכח סרוב זה הוגש בג"ץ כאשר את עיקרי פסק הדין כתבה כבוד השופטת שטרסברג-כהן כדלקמן:

באופן עקרוני ובדרך כלל ייעתר בית המשפט לבקשתו של אדם להקליט את דיוניו. על בית המשפט לערוך איזונים בנושא זה כאשר ההקלטה עלולה להוות הפרעה למהלך התקין של הדיון, או עלולה להביא לפגיעה בדרך ניהול המשפט, או כמו בענייננו בו בית המשפט מספק פרוטוקול מלולי מלא.

חלק מתפקידו של בית המשפט הם לדאוג לניהולו היעיל והסדור של הדיון ועליו להסיר כל מכשול העלול לפגוע ביעילות הדיון.

לענייננו לא ברורה הטענה כיצד יפגע הנאשם אם לא תהיה הקלטה מטעמו בבית המשפט. לא הוכחה שום פגיעה שאירעה במהלך המשפט עד כה ולא הוכחו כל פגיעות עתידיות.

לגופו של עניין - העתירה נדחתה.

פתיחת משפט-

143. בתחילת המשפט יקרא בית המשפט את כתב האישום באזני הנאשם, ויסביר לו, אם ראה צורך בכך, את תכנו, אולם רשאי בית המשפט לא לעשות כן לגבי נאשם המיוצג על ידי סניגור, אם הודיע הסניגור לבית המשפט, כי קרא את כתב האישום באזני הנאשם והסביר לו את תכנו, ואם אישר הנאשם את ההודעה; דברי הנאשם וסניגורו יירשמו בפרוטוקול.

בש"פ 196/97ס' מ"י, פ"ד נ(5) 591- נקבע למרטינו תאריך להקראת כתב האישום כנגדו (יש להבהיר שמרטינו רצה להשתחרר ממעצר נוכח העובדה שחלפו 60 ימים מיום שנעצר ומשפטו טרם החל). מרטינו החליט שהוא אינו נכנס לאולם ללא סגורו – מרטינו הכריז שיתנגד לכניסה לאולם בכוח. השופט החליט שמדובר בהפרעה בהתאם לסעיף 131 לחסד"פ 131. אין בהוראות סעיפים 126 עד 130 כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט להרחיק מאולם בית המשפט נאשם המפריע לדיוני בית המשפט, אולם ההליכים שהתנהלו לא בפניו יובאו לידיעתו בדרך שיקבע בית המשפט. "לכן הורה בית המשפט על קיום הקראה ללא נוכחות הנאשם. העליון החליט (ביניש), כי מרגע שסרב הנאשם להתייצב בפני בית המשפט ואיים להתנגד בכוח להכנסתו לאולם, הרי שבית המשפט נהג כיאות עת הרחיק את הנאשם בהתאם לסעיף 131 והתחיל את המשפט בהעדרו של מרטינו.

דיון מקדמי-

מדובר בסיטואציה בה בית המשפט מוצא לנכון לקדם את הדיון המשפטי, עובר לתחילתו של ההליך גופו. דיון מקדמי 134א. (א) בסעיף זה – "חוק זכויות נפגעי עבירה" – חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001; "סיום הדיון" – לרבות מתן פסק דין; "עבירת מין או אלימות חמורה" – כהגדרתה בסעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה.

(ב) על אף הוראות סעיף 143, רשאי בית המשפט, בתחילת המשפט ובכפוף להוראות סעיף קטן (ג), לנהל דיון מקדמי בכתב אישום, שמטרתו אחד מאלה:

- (1) בירור עמדת הנאשם לענין הודיה או כפירה בעובדות הנטענות בכתב האישום, כולן או מקצתן;
- (2) בחינת האפשרות לצמצום המחלוקת העובדתית או המשפטית, כולה או מקצתה;
- (3) ייתור הצורך בשמיעת ראיות;
- (4) סיום הדיון במסגרת הדיון המקדמי.

כולן או מקצתן;

- (2) בחינת האפשרות לצמצום המחלוקת העובדתית או המשפטית, כולה או מקצתה;
- (3) ייתור הצורך בשמיעת ראיות;
- (4) סיום הדיון במסגרת הדיון המקדמי.

(ג) בית המשפט ינהל דיון מקדמי לפי סעיף זה, רק אם התקיימו כל אלה:

- (1) הנאשם קיבל הודעה לפי סעיף 95(ב) בדבר האפשרות לניהול דיון מקדמי ובית המשפט נוכח כי הנאשם הבין את מהות הדיון המקדמי והביע את הסכמתו לניהולו;
- (2) הנאשם מיוצג בידי סניגור;
- (3) התובע הסכים לניהול הדיון המקדמי.

(ד) דיון מקדמי לפי סעיף זה רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לעיין בחומר החקירה וברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת והנוגע לאישום, וכן בחומר וברשימה כאמור שנאספו או שנרשמו בידי ההגנה; אין בהוראה זו כדי לגרוע מכללי חסיונות עדים או כללי ראיות חסויות.

(ה) לא הסתיים הדיון בכתב האישום במסגרת דיון מקדמי לפי סעיף זה, יעביר בית המשפט את הדיון בכתב האישום לשופט אחר שימשיך לדון בו לפי הוראות סימנים ה' עד ז' לפרק זה.

(ו) פרוטוקול הדיון המקדמי –

- (1) לא יועבר לעיון השופט שימשיך לדון בכתב האישום לפי הוראות סעיף קטן (ה);
- (2) לא ישמש ראיה בכל הליך משפטי אחר, למעט בערעור על פסק הדין שניתן בדיון המקדמי, אלא בהסכמת בעלי הדין.
- (ז) בית המשפט יברר, בדיון מקדמי לפי סעיף זה בכתב אישום בעבירת מין או אלימות חמורה, האם קוימו הוראות חוק זכויות נפגעי עבירה לענין זכותו של נפגע עבירת מין או אלימות חמורה להביע עמדה בענין הסדר טיעון עם הנאשם.
- (ח) הוראות סעיף זה לא יחולו על דיון בכל אחת מאלה:
- (1) עבירה שהיא בסמכותו של בית המשפט המחוזי בדונו בהרכב;
- (2) עבירה מהעבירות המפורטות בסעיף 240(א) רישא.

פסילת שופט-

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

- (1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;
- (2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;
- (3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת;

לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופסו או שימש משפחה אומנת שלו;

בן משפחה מדרגה ראשונה" – בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי" – עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(2א) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (1א)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בכל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

טענת פסלות שופט היא טענה מקדמית אותה יש להעלות כבר מייד לאחר תחילת המשפט. ניתן לטעון טענה זו בשלב מאוחר יותר אם מסיבות כאלה ואחרות לא ניתן היה להעלות את הטענה לאחר תחילת המשפט או שעניין הפסלות נודע לבעל הדין בשלב מאוחר יותר.

כיצד מערערים על החלטת פסלות שופט ביחס לפסילה-

ניתן לערער הן על החלטת שופט לפסול עצמו והן על החלטת שופט שלא לפסול את עצמו. יובהר שכאשר מודיע מי מבעלי הדין על כך שהוא מתעתד להגיש ערעור בנושא פסלות שופט לעליון אזי המשפט מופסק עד להחלטת העליון בסוגיה זו.

147 לחסד"פ

ערעור על החלטה בטענת פסלות

174. (א) בעל דין שבדעתו לערער על החלטת שופט לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט יודיע על כך לבית המשפט, ומשהודיע יופסק המשפט ולא יימשך עד להחלטה בערעור, זולת אם החליט השופט, ובמותב – אב-בית-הדין, מנימוקים שיירשמו, שיש להמשיך במשפט.

(ב) הערעור יוגש בכתב, בפירוט נימוקיו, תוך חמישה ימים מהיום שבו הודעה לבעלי הדין החלטת השופט.

(ג) הוחלט להמשיך במשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי נשיא בית המשפט העליון או השופט שדן בערעור, ובמותב – אב-בית-הדין, להורות על הפסקת המשפט עד להחלטה בערעור.

(ד) מי שדן בערעור יתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון טענותיהם, ורשאי הוא לבקש מהשופט, אשר על החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.

העילות לפסילת שופט-

(ג) הוחלט להמשיך במשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי נשיא בית המשפט העליון או השופט שדן בערעור, ובמותב – אב-בית-הדין, להורות על הפסקת המשפט עד להחלטה בערעור.

(ד) מי שדן בערעור יתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון טענותיהם, ורשאי הוא לבקש מהשופט, אשר על החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.

דעה מוצקה וקדומה כנגד המערערים. השופטת הסכימה כי יתכן ומוטב היה שלא הייתה מעלה מספר הערות מטעמה, אולם לא מצאה בכך טעם לפגם באשר ליכולתה לשפוט את התיק בצורה נטולת משוא פנים. לשיטתה של השופטת התערבותה ובקורתה נבעו ספציפית כנגד התובעת של ניהול חקירה לקוי.

השאלה שעמדה על הפרק הייתה האם מעורבות יתר של שופט בניהול תיק עשויה להוביל לפסלות השופט.

פסק הדין ניתן ע"י כבוד השופט אור, אשר הבהיר, כי גם אם התערבות יתר של בית המשפט אינה רצויה ואף יכול שתהא נתונה לביקורת, היא כשלעצמה אינה סיבה לפסילת שופט. יש לבחון אם בהתערבות זו היתה "אפשרות ממשית" למשוא

פנים.

עוד רמז השופט אור ביחס לעובדה שטענה לפסלות שופט יש להעלות לפני כל טענה אחרת. כך שליקוט טענות קודמות של השופט אינו רלבנטי לשלב הערעור על החלטת פסלות. בנוסף הזכיר השופט אור כי המבחן לפסלות שופט הוא אם הוכחה אפשרות ממשית של משוא פנים בניהול המשפט. מדובר במבחן אובייקטיבי בעניי המשקיף הסביר מהצד.

נסיבות שאינן מהוות פסילת שופט-

1. אם השופט מכיר הכרות קודמת את אחד הפרקליטים אין בכך כדי לפסול את השופט.
2. תקרית שאירעה בעבר בין השופט לבין הנאשם אינה מהווה בסיס לפסלות (מדובר לענייננו בתקרית שאירעה לפני 16 שנים – ע"פ 162/77 חתוקה נ' מ"י, פ"ד לא(2) 447.
3. לשון חריפה ועימותים בין השופט לסנגור ולנאשם אינם יכולים להוות עילת פסלות.
4. דחיית עסקת טיעון אינה מהווה עילת פסילת שופט.
5. הגבלת חקירה ע"י סנגור אינה מהווה עילת פסילה.
6. סירוב שופט להעתר לבקשת נאשם להחליף סנגור איננה מהווה עילת פסילת שופט.
7. פסיקת השופט בעבר בענייננו של צד אינה עולה כדי פסילת השופט פעם נוספת.
8. שיפת השופט לראיות בלתי קבילות אינה מובילה לפסילת השופט משלבת בתיק.

מדובר ברשימה שאינה סגורה.

מתי כן יפסל שופט?

1. הערות פוגעניות : "זה יכול לעלות לך ביוקר" ע"פ 828/76 מוראד נ' מ"י פד לא(1) 705.
2. כניסה ללשכת השופט ללא הצד שכנגד.
3. התערבות יתר במהלך הדיון.
4. עניין אישי של שופט.
5. עיון בבדיקת פוליגרף של שופט בשלב הליך המעצר פוסל את השופט מלדון במשפטו של הנאשם.
6. הצעות פרובלמטיות של שופט, לדוגמא הצעתו של שופט לנאשם להודות באשמה יכול ותהיה סיבה לפסלות שופט.

הרשימה אינה סגורה

טענות מקדמיות – סעיף 149 לחסד"פ

טענות מקדמיות

149. לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן –

- (1) חוסר סמכות מקומית;
- (2) חוסר סמכות עניינית;
- (3) פגם או פסול בכתב האישום;
- (4) העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה;
- (5) זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום;
- (6) משפט פלילי אחר תלוי ועומד נגד הנאשם בשל המעשה נושא כתב האישום;
- (7) חסינות;
- (8) התיישנות;
- (9) חנינה;
- (10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

דיון בטענה מקדמית

150. נטענה טענה מקדמית, יתן בית המשפט לתובע הזדמנות להשיב עליה, אולם רשאי הוא לדחותה גם אם לא עשה כן; בית המשפט יחליט בטענה לאלתר, זולת אם ראה להשהות את מתן החלטתו לשלב אחר של המשפט; נתקבלה טענה מקדמית, רשאי בית המשפט לתקן את כתב האישום או לבטל את האישום, ובמקרה של חוסר סמכות - להעביר את הענין לבית משפט אחר כאמור בסעיף 79 לחוק בתי המשפט.

טענות מקדמיות בשלב אחר של המשפט

151. לא טען הנאשם טענה מקדמית בשלב זה, אין בכך כדי למנעו מלטעון אותה בשלב אחר של המשפט, אולם לגבי הטענות המפורטות בפסקאות (1) ו-(3) לסעיף 149 אין הוא רשאי לעשות כן אלא ברשות בית המשפט.

כיצד מערערים על החלטה בטענה מקדמית

1. אם ההחלטה היא ביטול כתב האישום – מדובר בפסק דין לכל דבר ועניין – ויהא מדובר בערעור על פסק דין.
2. אם בהתאם להחלטה נמשך הדיון – לא ניתן לערער על החלטה במשפט פלילי אלא במסגרת הערעור על פסק הדין כולו.

התמקדות בטענות מקדמיות נבחרות

זיכוי קודם או הרשעה קודמת: בהתאם לסעיף 5 לחסד"פ: "5. אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה; "הרשעה", לענין סעיף זה – לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה."

חסינות: לדוגמא חסינות חברי כנסת, חברי ממשלה, נשיא מדינה ונציגים דפלומטיים.

הגנה מן הצדק: הטענה היא שישי לעכב הליכים נגד נאשם כאשר אין לבית המשפט אפשרות להעניק לו משפט הוגן, או מכיוון שניהול המשפט עצמו גורם לפגיעה בחוש הצדק ובהגינות. הכוונה היא ברוב המקרים כאשר התביעה מונעת משפט הוגן מן הנאשם.

מתי יעשה שימוש בטענה זו?

כאשר יהא מדובר בהתנהלות בלתי נסבלת של הרשות, התנהגות שערורייתית שיש בה מישום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם.

דוגמא: ת.פ(ת"א) 10345/98 רחמילביץ נ' מ"י, פ"מ תשנ"ט(2) 12- בפסק די זה מדובר היה באדם בעל ידע נרחב בכימיה אשר הקים מעבדה ליצור סמים. המשטרה ביצעה מעקבים על המעבדה שלו ודאגה שחומרים אשר היו במעבדה יכנסו לרשימת החומרים האסורים בפקודת הסמים. לכן ביקש רחמילביץ להתגונן בטענת הגנה מן הצדק. בית המשפט דחה את בקשתו והבהיר שאין חולק שהמבקש הקים מפעל ליצור ואספקה של סמים מסוכנים, כאשר הוא משנה שינויים מולקולריים קלים בחומרים הרלבנטיים כדי להוציאם מרשימת הסמים המסוכנים. המבקש אינו יכול להלין על המשטרה ועל רשויות התביעה אשר מנסות לבצע מלאכתן נאמנה לשם התמודדות עם נגעי הסמים.

המבחן לא יכלול את דיני מעצרים, אך הוא יכלול את כל השאר עד איפה שנגיע.